יודען בעדענקט! דער קאַמף געגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאַנד ־ דויערט

NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פּרייז 15 גראָשען

10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 77 | Łódź, Poniedziałek, 30 marca 1936 | אדרעס: לאָדז, פּעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאָדז, מאָנטאָג פ׳ צו ז׳ ניסן תרצ״ו | 14-טער יאהרגאַנג

פאַר׳ן יודישען וועלט־קאָנגרעס

האט זיך ארויסגעזאגט די נעכטיגע קאָנפערענץ פון פוילישען יודענטום

וואַרשאַ, 29 (טעלעפאָניש) היינט 11 א זייגער פאַרמיטאָג האָט זיך אין ״נאָוואָשטשי״ געעפענט די אַלפּוילישע קאָנפערענץ געווידמעט דעם יודישען וועלט־קאָנגרעס, וועלכער דאַרף פאָרקומען אין חודש אויגוסט.

צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען פאַרשטעהער פון די אַלגעמיינע ציונים־טען, רעכטע פּ״צ, התאחדות, מזרחי, רעוויזיאָניסטען, יודען ־ שטאַטלער און פּאָלקיסטען.

אין לעצטע מאָמענט האָט די צענטראַלע פון ״פּועלי אגודת ישראל״ געמאָלדען, אַז זיי וועלען אָנטיילנעמען אין קאָנגרעס און שיקען זייערע דעלעגאַטען צו דער קאָנפערענץ. די אגודה האַלט זיך ווייטער ביי איהר שטעלונג, אַז זי וועט אָנטיילנעמען אין קאָנגרעס אויב ס׳וועלען נישט פאָרקומען קיין דעמאָקראַטישע וואַהלען.

דער זאַל איז פול געפּאַקט מיט דעלעגאַטען און געסט. ס׳זענען פאָרטרעטען די יודישע ווירטשאַפט־ליכע אָרגאַניזאַציעס, פאַרשטעהער פון די קהלות און פּאָליטישע אָרגאַניזאַציעס. ס׳זענען אויך אָנוועזענד געווען די ציוניסטישע פּאַרלאַמענטאַריער פון אויסלאַנד זענען צו דער קאָנפערענץ געקומען: ד״ר קובאָוויצקי (פּאַריז), ד״ר מאיר עבנער און ד״ר קרעמער (רומעניען), ד״ר זעלמאַנאָוויטש (משעכאָסלאָוואַקיי און הרב גוראָק (לעטלאַנד).

די קאָנפערענץ ווערט געעפענט דורך אינזוש. רייס. ער האַלט אַ קורצע איינליישונגס־רעדע וועגען די אויפגאַבען פון קאָנגרעס און באַגריסט די דעלעגאַטען און געסט.

דעם פּאָרזיץ נעמט דאַן איבער ד״ר שיפּער, וועל־כע ליישענט באַגריסונגען פון סטיפען ווייז, ד״ר נחום גאָלדמאַן און אַנד.

שטאַרקע אַפּלאָדיסמענטען האָט אַרויסגערופען די באַגריסונג פון **פּראָפ. שמעון דובנאָוו**. אין זיין באַגריסונג באַדויערט ער, וואָס ער האָט נישט געקאָנט קומען צו דער קאָנפערענץ פון די פּוילישע יודען, ער האָפט אָבער, אַז זיינע יודישע פריינד אין פּוילען וועלען האָבען די אחריות פאַר דער ערנסט־קייט פון מאָמענט, וועלען אָוועקוואַרפען אַלע קרענק־ליכע פּאַרטיי־חשבונות און הערפיהרען צו ערפאָלג פון יודישען וועלטקאָנגרעס.

די ערשטע רעדע האַלט ד״ר קובאָוויצקי. ער גיט אָב אַ גרוס פאַר די יודען אין פּוילען פון די יודישע ישובים אין מערב. ער זאָגט, אַז **מיט יעדען אָנגריף אויפן יודישען כבוד אין פּוילען. פיהלען זיך אָנגעגריפען אַלע יודישע ישובים.** ער האַלט, אַז מיט דער בעוועגונג פאַרן וועלט־קאָנגרעס איז פאַרבונדען דער גורל פון פּוילישען יודענטום. ס׳דאַרף אָפּגעשטעלט ווערען די אַנאַרכיע און ס׳מוז געשאַפען ווערען דער איינהייט־ליכער פראָנט. ס׳טאָר מעהר נישט זיין קיין כאָאָס אין דער הילפס־אַרבייט. ווען מ׳פאַרגלייכט די 25 מיליאָן פונט, וואָס ״דזשאָינט״ האָט אויסגעגעבען אויף הילפס־אַרבייט מיט רעם, וואָס פאַר חשם געלד איז אויפגעטאָן געוואָרען, שטעהט עס נישט אין קיין שום פאַרהעלטניש. די יודען גיבען אויס אויף הילפס אַרבייט 34 מיליאָן פונט אַ יאָהר. צי גערט עס אויף די ריכטיגע צוועקען? ס׳וואָלט בראַי געווען, אַז עס זאָל נאָך איצט זיין אַ מעטרעלע מוכר ספרים, וועל־כער זאָל שילדערן די היינטיגע קלאָטשע. צוליב דעם און צוליב אַלע אַנדערע פראַגען און בעזונדערס צו־ליב עמיגראַציע ־ פראַגען, איז נויטיג דער יודישער וועלט־קאָנגרעס.

הרב גוראָק זאָגט, אַז דאָס יודענטום געפינט זיך איצט אין אַזאַ מין לאַגע, אין וועלכען עס האָט זיך נישט געפונען זייט הונדערטער יאָהרען, ענליך איז געווען די לאַגע בעת דער הערשאַפט פון צאַר ני־קאָלאַי ניקאָלאַיעוויטש, אָבער די שטימונג איז אַפּי־לו דעמאָלט נישט געווען אַזאַ טעהריקע. **ס׳ווערט ערגער מיט יעדען טאָג. מען שטויסט אונז צוריק אין מיטעלאַלטער.** אַ טייל טוען עס מיט אַ האַק, אַנדערע אין הענטשקעס. דער ציל איז — אונז צו פאַרניכטען. אויפ׳ן פּוילישען יו־דענטום קוקען איצט די יודען פון דער גאַנצער וועלט ס׳איז נויטיג די יודישע וועלט־רעפּרעזענטאַנץ.

יעקב לעשטשינסקי ברענגט ציפערן ווע־גען דער לאַגע פון די יודען אין אַ ריהע לענדער, כדי צו פאַרפעסטערן די לאַגע, איז נויטיג דער יודישער אינטערנאַציאָנאַלער טריבונאַל, וועלכער זאָל פאַר־וואַנדלען די קללה אין אַ ברכה.

נאָך דער רעדע פון ד״ר שמאָראַק נעמט אַ וואָרט **נח פּרילוצקי**

ער זאָגט צווישען אַנדערען, אַז יודען זענען נישט דאָס איינציגע פאָלק, וואָס איז נישט קאָנצענטרירט. פאַרהאַן פעלקער, וואָס האָבען זייער באַזע, פונ־דעסטוועגען רופען זיי צוזאַמען וועלט־קאָנגרעסען. פאַרוואָס זאָלען יודען נישט רופען זייער וועלט־קאָנגרעס. ער זאָגט, אַז די הויפּט־אויפגאַבע פון קאָנגרעס איז, צו פאַרטיידיגען די יודישע רעכט, וועלכע זענען גאַראַנטירט געוואָרען דורך טראַקטאַ־טען. דער אַנטיסעמיטיזם נעמט אָן שאַרפע פאָרמען. מיט 10 יאָהר צוריק האָט פּראָפ. באַרטעל געזאָגט,

(ווייטער זעה 3־טע זייט)

טאָג - טעגליך

נעכטיגע ״וואַהלען״ אין דייטשלאַנד

היטלער האָט געוואָלט צוגעבען מעהר וויכ־טיגקייט זיין רעדע פון 7 מערץ, ביים קינדיגען דעם לאָקאַרנער אָפּמאַך, און בעזעצען דעם איבער־רהיין מיט דייטש מיליטער און האָט געענדיגט די רעדע דערמיט, וואָס דער רייכסטאַג ווערט פאַ־נאַנדערגעלאָזען, כדי ״דאָס פאָלק זאָל זיך קענען אַרויסזאָגען״ וועגען דעם, צי די פּאָליטיק פון ״פיהרער״ איז אַ ריכטיגע אָדער נישט.

ס׳איז קלאָהר, אַז באַלד פון אָנהויב אָן האָט קיין שום פאַרשטענדיגער מענש, מחוץ דייטש־לאַנד נישט געלעגט קיין שום אַכט אויף די ״וואַה־לען״ אין דייטשלאַנד און אויף זייער אויסגאַנג. ס׳איז דאָך פאַר אַלעמען שוין פון פריהער אויס קלאָהר געווען, וואָס פאַרא רעזולטאַט די וואַהלען וועלען געבען, אין דער צייט, ווען מעהר ווי איין ליסטע פיגורירט נישט, ווען דאָס גאַנצע לאַנד גע־פינט זיך אונטער אַ מורא׳דיגען טעראָר, און יע־דער מענש איז ארומגערינגעלט מיט שפּיאָנען. אין נאַצי־לאַנד טאָר מען נישט נאָר הויך רעדען וועגען זאַכען, וואָס געפעלען נישט די פיהרערשאַפט, נאָר מ׳קען אַפילו נישט טראַכטען ווי מען וויל...

די קאָנצענטראַציע־לאַגערן זענען אָפען פאַר אַלע די, וועלכע האָבען נאָר די חוצפה מיט וואָס עס איז צו קריטיקירען דעם היינטיגען רעזשים, און אַרויסצוקומען פון די דאָזיגע לאַגערן, איז כמעט אוממעגליך.

ס׳איז נישט מעגליך אין דייטשלאַנד נישט אָפּצוגעבען קיין שטים, ווייל אַזאַ איינער איז שוין צוזאַמען מיט זיין פאַמיליע אויף אייביג פאַרלוירען. ס׳איז אויך נישט מעגליך צו שטימען געגען ״פיה־רער״, ווייל יעגען דעם ווייסט מען גאַנץ גענוי און מיט וואָס עס דראָהט יעדער איינציגער גאַנץ גוט. די עטליכע שטימען, וועלכע זענען דאָך פאַרהאַן געגען דעם ״פיהרער״ זענען רעוואָלוציאָ־נערען, קרבנות פון זייערע אידעען, אָדער... דאָס ווערט געמאַכט דורך די וואַהל־ביוראָ׳ס אַליין, כדי די איינשטימיגקייט זאָל נישט צופיל רייסען אין די אויגען.

די וועלט קען זיך דעריבער זעהר גוט און דעריבער האָט דער אויסגאַנג פון די נעכטיגע וואַהלען אין דייטשלאַנד קיינעם נישט איבעראַשט. די 99 פּראָצענט שטימען פאַר דעם ״פיהרער״ און זיין פּאָליטיק, זענען אַבסאָלוט נישט מאַסגעבענד פאַר די אינערליכע שטימונגען אין לאַנד. די גאַנצע וואַהלען זענען נאָר אַן אויפגעצוואונגענער אַקט פאַר די געראָדפטע דייטשע מאַסען, וועלכע מוזען שלעפּען דעם יאָך, וועלכער איז אויף זיי דיקטאַ־טאָריש אַרויפגעוואָרפען געוואָרען. וואָלט אין דייטשלאַנד געווען ווירקליך אַ מעגליכקייט פון פרייע וואַהלען און היטלער וואָלט זיך דעם אויס־גאַנג אונטערגעוואָרפען, וואָלט דער רעזולטאַט אפשר געווען אַ פאַרקעהרטער.

י.

אונזער וואָרט

די אַקטועלסטע פראַגע

אין אונזער אינערליכען יודישען לעבען ווערט איצט געפיהרט די אַקטועלסטע און סאַמע ערנסטע דיסקוסיע וועגען דעם בעפאַרשטעהענדען יודישען וועלט־קאָנגרעס. ס׳איז שווער צו זאָגען, אויב ס׳וועט זיך איצט געפינען אַ נאַציאָנאַל־בירגערליכער יוד וועלכער זאָל זאָגען, אַז אַ יודישער וועלט־קאָנגרעס איז איבעריג. פאַרקעהרט, מיט יעדען טאָג ווייטער רוקען זיך אַרויס נייע אַלגעמיינע יודישע פּראָבלע־מען און די נויטיגקייט פון אַ געמיינזאַמען ווי־דערשטאַנד ווערט אַלץ בולטער און בולטער.

פאַרוואָס־זשע האָבען זיך בעזונדערע גרופּען אין יודענטום גענומען אָפּטיילען פון דעם גע־מיינזאַמען פראָנט, נאָך איידער ער איז צונויפ־געסטריגעוועט געוואָרען? דאָס איז די מורא דער־פאַר, אַז דער בעפאַרשטעהענדער וועלט־קאָנגרעס זאָל זיך נישט פאַרנעהמען מיט קיין פּאָליטישע פּראַ־גען. זיכער וואָלט געקומען צו אַן איינשטימיגקייט וועגען וועלט־קאָנגרעס, ווען ס׳וואָלט פון פריהער אויס פּראָקלאַמירט געוואָרען, אַז דער קאָנגרעס וועט זיך פאַרנעהמען נאָר מיט ווירטשאַפטליכע פראַגען. די יאַהודים פון פאַרשידענע לענדער און אויך די ״אגודה״ וואָלטען זיכער נישט געהאַט אַפילו די דרייסטקייט זיך אָפּצוזאָגען אָנטיילצו־נעהמען אין קאָנגרעס.

אָבער צי איז דען בכלל מעגליך אין איצטי־גען מאָמענט, אַז אַ יודישער וועלט־קאָנגרעס זאָל זיך נישט פאַרנעהמען מיט קיין פּאָליטישע פראַגען. דאָס וואָלט דאָך געווען אַן ״אומזין און ס׳וואָלט נישט כדאי געווען איצט דעם קאָנגרעס צונויפצו־רופען. ס׳איז קלאָהר, אַז די יוד ש־עקאָנאָמישע פראַגען דאַרפען בעקומען אַ זעהר ברייט אָרט אין דער טאָג־אָרדנונג פון קאָנגרעס, אָבער בשום אופן קענען זיי נישט אָפּגעטיילט ווערען פון די פּאָליטישע פּראָבלעמען, וועלכע שטיקען אונז אַזוי שטאַרק אומעטום, כמעט וואו מיר געפינען זיך: אין איין אָרט שוואַכער אין אַנדערען שטאַרקער און אין אַ דריטען אויף אַ גאַר מורא׳דיגען אופן.

אין דער צוריקגעהאַלטענקייט אָנטיילצונעהמען אין יודישען וועלט־קאָנגרעס שפּילט אויך אַ גרויסע ראָל דער אופן פון צונויפרופען דעם קאָנגרעס. ס׳האַנדעלט זיך וועגען דעם, צי דער קאָנגרעס דאַרף צונויפגערופען ווערען דורך דעמאָקראַטישע וואַהלען, אין וועלכע יעדער יוד זאָל קענען אָנטייל־נעהמען, אָדער דער קאָנגרעס דאַרף בעשטעהען פון פאַרשטעהער פון די צענטראַלע פּאָליטישע און ווירטשאַפטליכע אינסטאַנצען. ס׳איז פאַרשטענדליך, אַז פאַר פאַרשידענע גרופּען וועט נישט זיין אָנגע־נעהם דער אויסגאַנג פון דעמאָקראַטישע וואַהלען אין אינערליכען יודישען לעבען און זייער ראָל אויפ׳ן קאָנגרעס וואָלט פאַרקלענערט געוואָרען.

דאָס זענען די הויפּט ־ מיינונגס ־ פאַרשידענ־הייטען, וועלכע קענען נאָך איצט ביי אַ גוטען ווי־לען בעזייטיגט ווערען, כדי דער קאָנגרעס זאָל ווירקליך פאַרטרעטען די גרויסע מעהרהייט פון יודישען פאָלק.

ד.

גרויסע שרפה אין מיטען שטאָט

אָפּגעברענט די פאַבריק פון ״פּזשעמיסל יעדוואַבני״

נעכטען 12 אַ זייגער ביינאַכט איז אויסגע־בראָכען אַ שרפה אין דער פאַבריק פון דער אַקציע־געזעלשאַפט ״פּזשעמיסל יעדוואַבני״ אויף וואָלטשאַנסקאַ 13. דאָס פייער איז אויסגעבראָכען אויפ׳ן צווייטען שטאָק, וואו ס׳געפינט זיך די וועבעריי. היות ווי די שרפה האָט זיך זעהר שנעל פאַרשפּרייט, איבער׳ן גאַנצען פאַבריקס־בנין, זע־נען אויפ׳ן אָרט אָנגעקומען 7 אָפּטיילונגען פון די פייערלעשער און איין אָפּטיילונג פון אָפיצי־רען־קורס פון די פייערלעשער, וועלכע זענען גלייך צוגעטרעטען צו דער רעטונגס־אַרבייט.

ביים אָנקומען פון די פייערלעשער איז שוין געווען די געפאַהר, אַז די פלאַמען זאָלען זיך אַרי־בערכאַפּען אין דעם וואוין־הויז פון שרודמיעסקאַ 22. צווישען די אויפגעוועקטע איינוואוינער איז ענטשטאַנען אַן אומגעהויערע פּאַניק, מ׳האָט אַרויס געטראָגען שלאָפענדיגע קינדער און אַרויסגעוואָר־פען די מלבושים און בעטגעוואַנד אין גאַס.

די אַקציע פון די פייערלעשער איז דעריבער קודם־כל געווענדעט געוואָרען אָפּצוראַטעווען דאָס וואוין־הויז און אויך צו לאָקאַליזירען די שרפה פון דער פאַבריק. די אַקציע פון די פייערלעשער האָט אָנגעטראָפען אויף גרויסע שוועריגקייטען, צוליב דעם, וואָס עס איז שווער געווען צוצוקומען צום אָרט פון דער ברענענדער פאַבריק. נאָך אַ 2־שעה׳דיגער אַקציע איז געלונגען צו שטילען די פלאַמען און ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ס׳איז אָפּגעבּרענט געוואָרען דער דאַך און צווייטער שטאָק, אין וועלכען ס׳האָט זיך געפינען די וועבעריי און דער לאַגער פון ״פּזשעמיסל יעדוואַבני״, וועלכער געהער צו לעאָן פּריוועס, וואָס האָט דעם לאָקאַל געפּאַכטעט פון הויז־איי־גענטימער נפתלי פּריוועס.

אַ חוץ דעם איז אינגאַנצען פאַרגאָסען גע־וואָרען מיט וואַסער דער ערשטער שטאָק, וועל־כער געהער אויך צו פּריוועס׳ן. די איבריגע פאַכ־טער האָט גאָרנישט געשאַדט.

די שאָדענס פון דער שרפה זענען זעהר בע־דייטענד. די פאַבריק איז אַסעקורירט. די סיבה פון דער שרפה איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען. צוליב דער שרפה האָבען פאַרלוירען די אַרבייט קרוב 100 אַרבייטער.

אויפ׳ן אָרט פון דער שרפה זענען אָנגעקו־מען די העכערע פּאָליציי־אָפיצירען, וועלכע האָ־בען אונטערגענומען אַן אויספאָרשונג.

מאָרגען צווייטע אויסערגעוועהנליכע זאַמלונג

זאָל קיינער זיך נישט אָפּזאָגען פון ערפילען דעם בירגערליכען חוב און אייל׳ען זיך מיט זיין שפּענדע אויף יום־טוב

לטובת די אָרימסטע פון דער שטאָט לאָדז.

מוראדיגער לופט־אנגריף

פון איטאליענישע עראפלאנען אויף די שטעט האראר און דזשידזשיגא

לאנדאן, 29 (ספ. טעל.)

לויט פערשידענע ידיעות זעהט די לאגע אויפ'ן אביסיניש פראנט אויס אויף פאלגענדען אופן:

אויפן צפון־פראנט נעהמט די איטאליענישע אפענסיווע שנעל פאראויס און די איטאליענער טרעפען נישט אן אויף קיין שום ווידערשטאנד. די איטאליענער האבען פערנומען דאס גאנצע געביט פון בירקוטא.

היינט האבען די איטאליענישע עראפלאנען ווידער באמבארדירט האראר און דזשידזשיגא. די באמבארדירונג פון די עראפלאנען האט געדויערט 2 שעה האראר שטעהט אין פלאמען. די קאטוילישע מיסיע און די קירכען זענען פערניכטעט געווארען. די באפעלקערונג איז אנטלאפען אין פאניק. די פאסט און ראדיא־סטאציע זענען פערניכטעט געווארען, אין איראפעאישען קווארטאל זענען די שאדענס גרויס, די צאהל קרבנות איז זעהר גרויס.

געשטארבען דער דריטער יודישער קרבן פון פשיטיק

ווארשא, 29. (טעלעפאניש)

היינט איז אין שפיטאל געשטארבען דער דריטער קרבן פון פשיטיק, דער 40־יעהריגער שניידער אלעקסאנדער זיסקינד מאנדעלבוים.

פליה צו דער סטראטאספערע

פון קאפ. בורשינסקי האט זיך איינגעגעבען

ווארשא, 29 (טעלעפאניש)

היינט 9 א זייגער אינדערפריה האבען זיך פון לעגיאנאווא אויפגעהויבען צו א פליה צו דער סטראטאספערע אויף זייער באלאן דער קאפיטאן בורשינסקי און דער פראפ. יארקא נארקעוויטש. דער דאזיגער פליה איז פארגעקומען אויפ'ן „באלאן ווארשאווא 2“ און איז שוין פון לאנג צוגעגרייט געווארען. דאס וועטער איז געווען גינסטיג.

לאמזשא, 29 (טעלעפאניש)

2 א זייגער בייטאג האבען זיך קאפיטאן בורשינסקי צוזאמען מיט פראפ. יארקא נארקעוויטש בשלום אראפגעלאזען זיך היינטער לאמזשא.

די רייזע איז געווען א זעהר גינסטיגע. דער באלאן האט דערגרייכט א הויך איבער 10 טויזענד מעטער. די פליהער האבען זיך אויף דער הויך גוט געפיהלט, ס'זענען געמאכט געווארען אינטערעסאנטע אבסערוואציעס און אונטערזוכונגען. דער ציל פון דער רייזע איז דערגרייכט געווארען.

האופטמאן איז אומשולדיג?

אנ'אומבעקאנטער איז זיך מודה אז ער האט צורויבען לינדבערגס קינד

טרענטאן, 29 (ספ. טעל.)

דער גובערנאטאר האפמאן האט ארויסגעשיקט צום אפעלאציע־טריבונאל אנ'ערקלעהרונג פון איינעם א מענשען, וועמענס נאמען ס'ווערט געהאלטען בסוד, אז ער איז זיך מודה אין צורויבען לינדבערג'ס קינד, און אז האופטמאן, וועלכער איז דערפאר פערמשפט געווארען צום טויט, זאל זיין איינגאנצען אומשולדיג.

די מאכט לעגט אבער נישט קיין גרויס געוויכט אויף דער דאזיגער ערקלעהרונג, ווייל יו מען שמועסט, שטאמט זי פון א משוגענעם.

ארבישע טעראריסטען באפאלען אראבער

וואס האבען פערקויפט בארען צו יודען

ירושלים, 29. (יט"א טעלעגראפיש)

אראבישע אנפאלער זענען אנגעפאלען אויף אראבער, וואס האבען פערקויפט באדען צו יודען. די אנפאלער האבען די אראבער ארויסגעווארפען פון אויטא, און זיי צוגעבינדען צו א בוים. ס'איז געקומען צו א צוזאמענשטויס מיט פאליציי, אייו פאליציאנט איז פערוואונדעט געווארען.

נייע אויפלאגע פון די זקני־ציון־פראטאקאלען!

האט ארויסגעגעבען דער גלח טשעטשאק

ווארשא. 29 (טעלעפאניש)

דער גלח טשעטשאק פיהרט ווייטער זיין טעטיגקייט. ער האט ארויסגעגעבען א נייע אויפלאגע פון די זקני־ציון־פראטאקאלען מיט זיינע איינענע קאמענטארען. ער האט אויך ארויסגעגעבען א נייע אויפלאגע פון „יסודות פון תלמוד“, וואו ער „ווייזט אויף“, אז די יודען פערניכטען די מלוכות, אין וועלכע זיי וואוינען און ברענגען צו באלשעוויזם. די ביכער ווערען פערשפרייט דורך דער קאטוילישער פרעסע־אגענטור און דורך דעם „פשעגלאנד קאטאוויצקי“.

Dr. Wołkowyski

צינעל־גאס 11, טעל. 238־02

ספעצ. פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע

נעמט אן פון 8—11 בייטאג און 4—9 צונאכט.

אויף דער ערשטער פריהלינגס־מאדע־רעוויע

אויף FIVE וועלען די לאדזשער דאמען בעוואונדערען די נייעסטע

שיך־מאדעלען פון דער גוט־בעקאנטער פירמע

וועלכע קומט פאר דאנערשטאג, דעם 2־טען אפריל, פרייטאג, דעם 3־טען אפריל 1936, 5 א זייגער נאכמ

אין זאל „TABARIN“

פון A. OGÓREK, Łódź, Zawadzka 11 tel. 202-86.

פענסיאנאט „NICEA“ אין קאלומנא, פיעטריקאווער 7/9

נעמט אן בעשטעלונגען אויף פסח שטרענג כשר! אינפארמאציעס אויפ'ן ארט. צו זעהר מעסיגע פרייזען. געדענקט דעם אדרעס!

אינפארם. אין לאדז: ה. בערלשטיין, פילסודסקיעגא 47 גאבריאל־געשעפט.

ווארנונג צו די מצה־הענדלער און חשובע קאנסומענטען!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט אונזערע חשוב'ע מצה־קאנסומענטען און מצה הענדלער, אז ס'האבען זיך בעוויזען אויפ'ן לאדזער מארק פאלסיפיקאטען פון די בעריהמטע פינסקער מצות. אין צוזאמענהאנג דערמיט מאכען מיר אויפמערקזאם אויף דער שוץ־מארקע און אונזער פירמע „ל.מ.ד.י.“ וואס געפינט זיך אין יעדען שעכטעל און קילאווע פעקלעך. בלויז די אריגינעלע פינסקער מצות בעזיצען אזעלכע שוץ־מארקעס. מיר בעטען אויך די ג' סוחרים אכטונג צו געבען אויפ'ן הכשר, ספעציעל אויף פינסקער מצות. דעם אריגינעלען הכשר קען מען זעהען ביי ה' יאבלאנסקי, לאדז, פילסודסקיעגא 6 (פריוואט־וואוינונג פילסודסקיעגא 18).

מיט אכטונג די פירמע ל.מ.ד.י.

די בעוואוסטע מצה־פאבריק פון נ. ווייגבערג

38 פיעטריקאווער 38, טעל. 143־82

מאכט בעקאנט אלע געעהרטע קליענטען, אז מיר זענען שוין צוגעטרעטען אויסצובאקען מצות,

וואס זענען זייט צענדליגער יאהרען גוט בעקאנט מיט זייער אויסערגעוועהנליכער קוואליטעט און אונפערגלייכליכער גוטסקייט. אונזער בעקעריי איז איינגעארדנעט לויט די לעצטע מאדערנסטע טעכנישע און סאניטארע איינריכטונגען. קאנקורענץ־פרייזען!

בעמערקונג: די מצות און מצה־מעהל זענען געפאקט און פערזעהען מיט מיין פירמע. עס איז שוין אויך ביי מיר צו בעקומען יום־טוב'דיגע מאכאראן.

אוועק מיט פרעמדע אלט־אויסגעבאקענע מצות!

דערמיט מאך איך בעקאנט דער יודישער בעפעלקערונג, אז די גוט־בעקאנטע נייעסטע מעכאנישע בעקעריי פון מרדכי יערען אל. קאשטשושקי 11 פיליע פיעטריקאווער 24, טעל. 173־46

באקט אויס לויט'ן הכשר און אונטער דער שטרענגער השגחה פון יאנאווער רב איהרע גוט־בעקאנטע פון יעדען יאהר שטרענג כשר'ע מצות

אין דער שענסטער בעקעריי פון אלע לאדזער מצה־בעקערייען און פון די בעסטע קוואליטעטען מעהל.

די ג' קונדשאפט ווערט געבעטען צו ווענדען זיך וואס פריהער מיט די בעשטעלונגען, כדי צו קענען אלעמען צופרידענשטעלען. רעדוצירטע פרייזען! פרימא מצה־מעהל אויף הורט און דעטייל! קומט און איבערצייגט אייך!

בעמערקונג: דערמיט טייל איך מיט דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג, אז אויסשליסליך די איינציגע בעקעריי פון אל. קאשטשושקי 11 געפינט זיך אונטער מיין השגחה.

הרב י. ש. וואפנער (יאנאווער רב).

קמח של פסח — תחת השגחת הראבינאט דפה לאדז!

די איינציגע מיהל אויף לאדז איז שוין גע'כשר'ט אונטער דער שטרענגער אויפזיכט פון היגען ראבינאט. אונזערע ג. קונדען וועלען זיך ווידער איבערציינען, אז דאס שענסטע און בעסטע זאקעל מעהל אויף מצות בעקומט מען נאר ביי דער פירמע

„עלעקטראמליך“ לאדז, זאקאנטנא 47, טעל. 147־40

וועלכע איז פערענטווארטליך פאר די רייעלע און פינקטליכע ליפערונג. פערקויפט אייך נישט אויף די פראווינצער מציאות, וואס שטעלען אייך צו מעהלען, וואס אויף חמץ קען עס נישט גילטען פאר גריזען־מעהל און פאר דעם גראשען ביליגער ביים איינקויף דערלעגט איהר מעהר ביי דעם מצות־פערקויף. נאר קומט שוין און בעשטעלט פערזענליך אדער דורך טעל. 147.40. די איינציגע מיהל שוין גע'כשר'ט.

בעמערקונג: די ליפערונג פאר דער פראווינץ קומען מיר נאך די פערלאנגען פון קויפער. מיט אכטונג

Firma „Elektromłyn“ Łódź, Zakątna 47, tel. 147 40.

די דער פאטאגראפישער אטעליער „POLONJA“

אינה. גוטערמאן, גדאנסקא 31

פיהרט אויס אלער ארט פאטאגראפיעס צו פעסער, לעגיטימאציעס, פראטאטיאוויע מעט־ריקעלעס ווי אויך לויט פאריריסע צו דער אבעוויזאטשאלניע, צו זעהר ביליגע פרייזען. פאס־קארטען און פארט־קטען ווערען אויך אויסגעפערטיגט שעהן און גוט — צו נידריגע פרייזען. —

ווער ס'וויל בעקומען שיינע און דינע פון די בעסטע מעהלען מצות ווי אויך מצה־מעהל איז צו בעקומען אין מיין לאנגיעהריגע מצה־בעקעריי פיעטריקאווער 166, מיצענמאכער און זעליגמאן!

Dr. Wajnberg

ספעציאליסט פאר לונגען, הארץ און סקלעראז קראנקהייטען

פיעטריקאווער 145 טעל. 126־02.

נעמט אן פון 9־10 פריה, 3־5, 8־9 אוו.

אויערן, נאז און האלז קליניק מיט בעטען פון Dr. Z. Rakowski

פיעטריקאווער 67. טעל. 127־81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9־2 און פון 4־8 אווענט.

ביי דער קליניק איז טעטיג ארענטגען־גאבינעט פאר דורכלייכטונגען און אלערליי פאטאגראפיע.

Lekarz Dentysta Jakób Botwinik

וועלכער האט געארבייט אין דער קראנקען־קאסע 12 יאהר ספעציעל אויף ציין־ציהען און האט אנ'איינענע לאבאראטאריום פון קינסטליכע ציין. נעמט אן טעגליך פון 10 ביז 3 נאכמ. אין דער לעטשניצע „פאמאץ“ רוג זגערזשער און לימאנאווסקיעגא 1, טעל. 101־29 און פון 4—11 אווענד אויף נארוטאוויטשא 13 צוגענגליכע פרייזען. פאר אר־ביטסלאזע הנחה.

לאדזער יוד. לאקאטארען און סובלאקאטארן־פאריין געפינט זיך אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22 טעלעפאן 264־38.

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אווענט. ס'ווערען געשריבען ביטעס, ערטיילט עצות. אויסגעגליכט סכסוכים און געפיהרט כל'צרליי דירות און עקסמיסיע־פראצעסע.

כעמיש־באקטעריאלאגישער לאבאראטאריום פ. שאץ, לאדז פיעטריקאווער 37

פיהרט אויס זאמעל. ערצטליכע אנאליזען

שיימרען ביי קערש, סקווערנא 15 מיט פאריזער שריינדן און פערטיגע שייטלן

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179־89

נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט, זונטאג פון 10—2 מיטאג.

פאר פרויען — א ספעציעלער ווארטע־זאל פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזען

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159־40

פראנט, 1טער שטאק

נעהמט אן פון 8־11 און פון 5־9 אווענט זונטאג און יום טוב פון 9־1 נאכמיטאג. ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען

Dr. med. W. ŻADZIEWICZ

ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און קעהלקאפף־קראנקהייטען

Piotrkowska 164, tel. 125-26.

נעמט אן פון 5—8 אווענד.

פאר גאלד, בריליאנטען און לאמבארד־קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען איזידאר פיאלקא פיעטריקאווער 7.

Dr. med J. Nadel

ספעציאליסט פון אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

אנדזשעיא 4, טעל. 228־20.

נעמט אן פון 10—12 און פון 5—7 אוו.

פריוואטע רעטונגס־פאגאטאוויע פלאץ וואלנאשטשי 10 טעל. 2222־6

גיט טאג און נאכט איבערהויפט ביטאג און ביינאכט, ערצטליכע הילף אין אלע ספעציאליטעטען.

נעכטיגע „וואהלען" אין דייטשלאנד

היטל-ער האט דערגרייכט וואס ער האט געוואלט

בערלין, 29 (ספּ. טעל.)

היינט, 9 אַ זייגער אינדערפֿריה האָבען זיך אָנגעהויבען די וואַהלען צום רייכסטאַג. די פֿרעק-ווענץ איז געווען אַ גרויסע, ווייל די „וואַהלע" וואָס האָבען אָפּגעגעבען זייער שטים, האָבען בעקומען אַ ספּעציעלען מעטאַלענעם צייכען, וועלכען ער האָט געמוזט טראָגען אין דער קלאַפּע. אַזוי-אַרום האָט יעדער געמוזט שטימען. די וואַהלען האָבען געדויערט ביז 6 אין אָווענד און דאַן איז מען צוגעטרעטען צו צעהלען די שטימען. טויזנדער דייטשען האָט מען געבראַכט פֿון אויסלאַנד, אַז זיי זאָלען אָפּגעבען זייערע שטימען.

בערלין, 29 (ספּ. טעל.)

לויט די בּיז-איצטיגע אָפֿיציעלע אויסרעכנונגען זענען בעקאַנט די רעזולטאַטען פֿון 27 קרייזען אויף 35. ס'זענען אָפּגעגעבען געוואָרען 43.880.460 שטימען, דערפֿון זענען אויף היטלערס ליסטע אָפּ-געגעבען געוואָרען 43.353.186 שטימען. נעגען 527.282. דאָס מאַכט אויס 98,8 פּראָצענט פֿאַר דער ליסטע און 1,2 פּראָצענט נעגען.

בערלין, 29 (ספּ. טעל.)

דער אָפֿיציעלער רעזולטאַט פֿון די היינטיגע וואַהלען צום רייכסטאַג איז פֿאָלגנדער:

וואַהל-בערעכטיגטע זענען געווען 45,408,191 געשטימט האָבען 44,932,038, דאָס הייסט 98,95 פּראָצענט. פֿאַר היטלערס ליסטע זענען אָפּגעגעבען געוואָרען 44,389.146 שטימען, נעגען דער ליסטע 542,898, דאָס הייסט, אַז פֿאַר דער ליסטע האָבען געשטימט 98,79 פּראָצענט נעגען 1,21 פּראָצענט.

צי וויל ניט היטלער קוועסטיאנירן דעם דאנציגער סטאטוט?

שארפע רעדע פון מין. פלאנדען. — ער פערלאנגט קלארע דיבורים פון היטלער'ן

פּאַריז, 29 (ספּ. טעל.)

דער אויסערן-מיניסטער פֿלאַנדען האָט היינט געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט בעריהרט די פּראָבלעמען פֿון דער אויסערן-פּאָליטיק. ער האָט צווישען אַנדערן געזאָגט: זינט די דייטשען האָבען בעזעצט אויבער-רהיין האָט היטלער פֿערגרע-סערט זייטע צאָהל רעדעס.

ווי איך האָב שוין ערקלערט, וועט פֿראַנקרייך אָנהויבען אונטערהאַנדלען ווען דייטשלאַנד וועט זיך צוריקציהען פֿון איהר שריט צו ברעכען דעם לאָקאַרנער אָפּמאַך. מ'האָט געקענט מיינען, אַז היט-לער וועט אין זיינע רעדעס קלאָר מאַכען זיינע נעבעל-האַפֿטע פֿאָרשלאָגען. ער האָט דאָס ביז איצט נישט געטאָהן. זיין טעות, אַז דער אויבער-רהיין איז בעזעצט געוואָרען צוליב דעם סאָוויעטיש-פֿראַנצויזישען אָפּמאַך איז זעהר שוואַך. ס'שטעהען 2 פֿראַגען, די ערשטע פֿראַגע איז וואָס פֿאַרא ווערט וועלען האָ-בען טראַקטאַטען, ווען דייטשלאַנד וועט שטענדיג געפֿינען אַ וועג זיי צו ברעכען. וועלען מיר נעמען אַלס משל בעלגיען, וועלכע האָט נישט געשלאָסען קיין אָפּמאַכען מיט די סאָוויעטען און דאָך איז גע-בראָכען געוואָרען דער לאָקאַרנער אָפּמאַך מיט איהר פֿלומרשט „אויפֿן יסוד פֿון איינציגען לעבעדיגען דייטשען רעכט".

און די צווייטע פֿראַגע איז — ווער וועט נאָ-ראַנטירען דעם אָפּמאַך, וועלכען היטלער וויל איצט שליסען. ער וויל אַ שלום מיט פֿראַנקרייך אויף 25 יאָהר און דערווייל פֿערפֿעסטיגט ער אָהן בעוואָפֿענט דעם אויבער-רהיין, נעגען וועמען טוט ער דאָס? אויב היטלער וויל שלום, מוז ער פּרעציזירען וואָס ער מיינט מיט „גלייכע רעכט".

פֿלאַנדען האָט ווייטער געפֿרעגט, צי דער אַרויסטריט פֿון היטלערן איז נישט אַ שפּיל, וועל-כעס האָט פֿאַר אַ ציל צוצוגרייטען נייע געשעהענע פֿאַקטען און נייע בעדינגונגען פֿאַר טראַקטאַטען. צי האָט היטלער נישט אַמאָל בדעה צו קוו-עסט-יאָנירען דעם דאַנציגער סטאַטוט און סטאַטוט פֿון קלייפּעדאַ? מען מוז דערויף בעקומען אַ קלאָהרע תשובה.

פֿלאַנדען האָט ווייטער געפֿאָדערט אַן ענטפֿער אין דער פֿראַגע פֿון די קאָלאָניעס און רעוויזיע פֿון די טראַקטאַטען, וואָס פֿאַר אַ קאָלאָניעס פֿער-לאַנגען די דייטשען און אויף'ן חשבון פֿון וועל-כען לאַנד ווילען די דייטשען ריכטען זייער עקס-פּאַנ-ציע. היטלערס נייער סיסטעם האָט דעם ציל צוצו-גרייטען צו אַ מלחמה. ס'איז כאַראַקטעריסטיש, אַז דעמאָלט, ווען היטלער רעדט וועגען שלום, פֿערשטאַרקט זיך די נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטישע פּראָ-פּאַגאַנדע אין אַלע לענדער, וואו ס'איז נאָר פֿער-האַן אַ דייטשע מינדערהייט.

אויב היטלער — האָט פֿלאַנדען געזאָגט — איז גרייט צו געבען אַלגעמיינע ערקלעהרונגען, אָהן פֿאַרבעהאַלטען, זאָל ער קלאָהר ענטפֿערן אויף די געשטעלטע פֿראַגען, נישט אין דער פֿאָרם פֿון בע-להאַפֿטע רעדעס, נאָר קאַטעגאָריש מיט גענויע ערקלעהרונגען. דאָס האָט גאָרנישט קיין שייכות מיט כבוד פֿונ'ם דייטשען פֿאָלק. אייראָפּע און די גאַנצע וועלט האָט דאָס רעכט צו וויסען, צי די שלום-פּראָפּאָזיציעס, וועלכע מ'האָט כלומרשט פֿאָר-געלעגט מצד די דייטשען, האָבען עפּעס אַ רעאַלען ווערט.

דער קאמיטעט פאר דער אפוועהר=אקציע

זאל פערוואנדעלט ווערען אין א שטענדיגען קאמיטעט צו בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם

וואַרשאַ, 29 (טעלעפֿאָניש)

דער אָפּוועהר-קאָמיטעט פֿון דער יודישער שחיטה בעקומט לעצטענס הונדערטער בריף פֿון שטעט און שטעטלעך וועגען דער פֿערשטאַרקטער ענדעקישער אַקציע, וועגען דער אַנטי=יודישער באָיקאָט-בעוועגונג, וועגען אויפֿרופֿען און העצע, וואָס ווערט אַדורכגעפֿירט אין די יודישע שטעטלעך.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, איז אין די קריי-זען פֿון די יודישע כלל-טוער ענטשטאַנען דער פּראָיעקט, אַז דער אָפּוועהר-קאָמיטעט זאָל פֿער-וואַנדעלט ווערען אין אַ פּערמאַנענטער-אינסטיטוציע צו קעמפֿען נעגען אַנטיסעמיטיזם. דער קאַמף זאָל געפֿיהרט ווערען דורך מיטינגען און פֿאָרלעזונגען מיט'ן אַנטייל פֿון ליבעראַלע קריסטליכע פּערזענ=ליכקייטען. ס'זאָל פֿערשפּרייט ווערען ליטעראַטור און ס'זאָלען אַדורכגעפֿיהרט ווערען אינטערווענצען ביי די מאַסגעבענדע פֿאַקטאָרען.

פאר א יודישען וועלט-קאנגרעס

(ענדע פֿון דער 1-טער זייט)

אַז דער עקאָנאָמישער אַנטיסעמיטיזם איז אַ פֿער-בּרעכען. איצט איז דער דאָזיגער עקאָנאָמישער אַנ-טיסעמיטיזם לעגאַל. די יודישע מאַסען זענען אַרומ-גענומען מיט יאוש, אָבער נאָר אין אַזאַ מאָמענט איז דער ענטשפּרעכענטסטער ענטפֿער זעלבסטווער-דע און שטאָלץ. דאָס האַרף אונז געבען דער קאָנגרעס.

נאָך דער רעדע פֿון הרב ניסענבוים שליסט ד"ר שיפּער די ערשטע זיצונג, אַנטוויזענדיג, אַז די צייט איז רייף פֿאַר שאַפֿען די יודישע פּאָליטישע טריבונע.

אויף דער ערשטער זיצונג זענען אָנגענומען גע-וואָרען צוויי רעזאָלוציעס: איינע וועגען דער נויט-ווענדיגקייט צונויפֿצורופֿען דעם קאָנגרעס און די צווייטע, וועלכע פֿעראורטיילען דעם אַנטיסעמיטיזם אין אַלע זיינע פֿאָרמען.

נאָכמיטאָג איז פֿאָרגעקומען אַ געשלאָסענע זי-צונג פֿונ'דער קאָנפֿערענץ אונטער פֿאָרזיץ פֿון ד"ר טאָטליב.

אויף דער זיצונג האָבען אָפּגעגעבען דעקלאַראַ-ציעס וועגען וועלט-קאָנגרעס אַלע ריכטונגען און גרופּירונגען.

אדוו. גוטקאָווסקי (יודענשטאַטלער), וואַסערמאַן (דת-ועבודה), קלאַרמאַן (רעוויזיאָניסטען), פֿיינגע-בוים (התאחדות פֿון גאַליציען), אדוו. משערניכאָוו (פֿריילאַנד בעוועגונג), נייפֿעלד (קליינהענדלער), ראָזענטאַל (ציונ. האַנדוו.), מגר. פּאָלבערישסקי (פֿאָלקיסטען), פֿיינשטיין (החלוץ), ד"ר טאַרטאַקאָ-ווער (התאחדות), אדוו. ווייצמאַן (האַנדוו. צענט-ראַלע), הרב סרעפּרניק (מזרחי), ד"ר העלמאַן (רעכ-טע פּ"צ) א. אַז. וו.

די שלוס רעדעס האָבען געהאַלטען הלל צייטלין, הרב נוראָק און ד"ר קובאָוויצקי. אין די רעדעס האָט געקלונגען דער אַפּעל צום יודישען פֿאָלק, צו פֿעראייניגען זיך איבער די פּאַרטיי אינטערעסען און צו דערפֿיהרען צום דערפֿאָלג פֿון יודישען וועלט-קאָנגרעס.

דערמיט איז די קאָנפֿערענץ געשלאָסען גע-וואָרען.

לעצטע דעפעשען

וואַרשאַ, 29 (טעלעפֿאָניש)

דער שטרייק פֿון דער יודישער קהלה איז ליקווידירט געוואָרען. די בעאַמטע זענען צוגע-טרעטען צו דער אַרבייט. זיי האָבען פֿערעפֿענט-ליכט אַן ערקלערונג, אַז זיי ווילען נישט שטרייקען פֿאַר יום טוב, ווייל ס'וואָלטען דערמיט געבראָכען שאָדען טויזענדער יודישע אָרימעלייט.

לעמבערג, 29 (ספּ. טעל.)

די אָנגעקלאָגטע אין פּראָצעס וועגען ער-מאָרדען דעם מיניסטער פּיעראַצקי האָבען בעקומען אַ מיטטיילונג, אַז דער אַפּעלאַציע=פּראָצעס וועט פֿאָרקומען דעם 27. אַפּריל אין וואַרשאַ.

וואַרשאַ, 29 (טעלעפֿאָניש)

דער פּרעמיער קאָשטשאַלקאָווסקי האָט היינט נאָכמיטאָג אויפֿגענומען אויף אַ גלעזעל טיי די דעפּוטאַטען און סענאַטאָרען. אין דער אויפֿנאַהמע האָבען אָנטיילגענומען: דער גענ. רידז-שמיגלי, מאַרשאַלקעס פֿון סיים און סענאַט, מיטגלידער פֿון דער רעגירונג, פּרעזעס פֿון דער העכסטער מלוכה-קאָנטראָל גענ. קזשעמינסקי און אַנדערע הויכע בעאַמטע.

מאָסקווא, 29 (ספּ. טעל.)

היינט אינדערפֿריה זענען אַרויסגעפֿלויגען צו אַ לופֿט-רייזע: מאָסקווא — אַרכאַנגעלסק — נאָוואַיאַ זעמליא — ביז צו דער פֿראַנץ-יאָזעף-ערד צוויי אעראָפּלאַנען מיט די סאָוויעטישע פֿליהער וואָדאָפּיאַנאָוו און מאַראַטקין.

מאָסקווא, 29 (ספּ. טעל.)

די מאָנגאָלישע רעגירונג האָט אַרויסגעשיקט אַ פּראָטעסט-נאָטע צו מאַנדזשוריען נעגען פֿער-גוואַלדיגען די מאָנגאָלישע גרעניץ דורך יאַפּאַ-ניש-מאַנדזשורישע אָפּטיילונגען.

ירושלים, 29. (יט"א טעלעגראַפֿיש)

מאָרגען עפֿענט זיך די ראַדיאָ-סטאַציע אין ירושלים

ראַדיאָ - פּראָגראַם

מאָנטאָג, דעם 30-טען מערץ

6.34 גימנאַסטיק, 6.50 פֿליטען, 7.20 ידיעות, 7.30 פֿליטען, 7.55 אינפֿאָרמאַציעס, 8 אוידיציע פֿאַר שולען, 11.57 צייט-סיגנאַל, 12.03 ידיעות, 12.15 מוזיק (פֿלי-טען) 12.25 קאָנצערט, 1.25 הויז-ווירטשאַפֿט, 1.30 שלאַגער-פֿליטעס, 3.12 לאַדזער בעריכט, 3.15 עקספּאָרט, 3.20 וואַרשאָווער בעריכט, 3.30 טריאָ, 4.15 פֿליטען, 4.40 פּאָעזיע, 4.45 רעפֿעראַט. 5 שמועס, 5.10 לייכטע מוזיק, 5.20 הערשפּיל, 6 פֿאָרטעפּיאַן - קאָנצערט פֿון פֿעליציאַ בלומענטאַל, 6.30 שמועס פֿאַר קינדער, 6.45 מוזיק (פֿלי-טען), 6.55 אַקטועלער שמועס, 7.05 פֿליטען, 7.20 רעק-לאַמע-קאָנצערט, 7.35 ספּאָרט, 7.45 אַקטועלער שמועס 8 לייכטע מוזיק, 8.30 קאָנצערט, 8.45 אָווענד-ידיעות, 9 קאָנצערט, 9.30 פֿליטען, 10 סימפֿאָנישער קאָנצערט גע-ווידמעט שלעזישע מוזיק, 11 ידיעות און קאָמוניקאַטען, 11.05 סאַלאָן-מוזיק.

פּריוואַטע
וועגעראלאגישע לעטשניצע
161 פּיעטריקאָווער 161
בעהאַנדלונג פֿון מענער-שוועכע, הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען דורך דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען.
אָפֿען פֿון 8 פֿריה ביז 9 אָוונט. זונטאָג און חגאות — פֿון 9 ביז 1 מיטאָג.
אַ פֿרוי-דאָקטאָר נעהמט אָן פֿון 3—5 נאָכמ.
אַ בעראַטונג 3 זל.

געגויער טעקסט פון שחיטה-געזעץ

אַרטיקעל 1.

ביים שעכטען אין די עפֿענטליכע און פּריוואַטע שעכט-הייזער אָקסען, קיה, קעלבער, שעפּסען, חזי-רים, קאָזעס, פֿערד און אַנדערע וואַרמבלוטיגע חיות (בעמערקונג פֿון רעדאַקציע: לויט דער ערקלערונג פֿון מיניסטער פּאָניאַטאָווסקי אין דער אַדמיניסטראַ-ציע-קאָמיסיע פֿון סיים איז מיטן וואָרט „וואַרמ-בלוטיגע" געמיינט אויך: עופֿות). — דאַרפֿען די געקוילעטע פֿאַר דער שחיטה פֿערטויבט ווערען פֿריער אויף אַן'אַנדער אופֿן בערויבט ווערען פֿון זייער בעוואוסטזיין.

אַרטיקעל 2.

1) ס'איז נישט ערלויבט אַריינצופֿיהרען די בהמה נסה אָדער דקה אויפֿן אָרט פֿון דער שחיטה איידער ס'זענען פֿערענדיגט געוואָרען אַלע הכנות וואָס ס'זענען נויטיג תיכף תוך צופֿיהרען די שחיטה.

2) דאָס אַרויסבלוטיגען (שעכטען) קאָן מען נאָר דעמאָלט ווען דער בעל-חי האָט שוין איינגאַנצען פֿערלוירען דאָס בעוואוסטזיין.

3) ס'איז נישט ערלויבט צו בעאַרבייטען די בהמה (אָראָפּציהען די פֿעל, עפֿענען די אונגעווייד-ען א.אז.וו.) כל זמן ס'איז נישט פֿעסטגעשטעלט, אַז די געקוילעטע איז שוין פֿולשטענדיג טויט.

אַרטיקעל 3.

די שחיטה פֿון בהמות און פֿערד דאַרף דורכ-געפֿיהרט ווערען אויסשליסליך אין עפֿענטליכע אָדער פּריוואַטע שעכט-הייזער, מיטן אויסנאַהם פֿון פֿאַ-לען, ווען דאָס ווערט ערלויבט לויט אַ ספּעציעלער פֿעראָרדענונג פֿון אַגראַר - מיניסטער, אין פֿערשטענ-דיגונג מיטן אינערן - מיניסטער.

אַרטיקעל 4.

דער אַגראַר - מיניסטער וועט, אין פֿערשטענדי-גונג מיטן האַנדעלס - מיניסטער פֿעסטשטעלען, דורך ספּעציעלער פֿעראָרדענונג, די בעדינגונגען, וועלכע מ'בעדאַרף ענטשפּרעכען דאָס פֿלייש פֿאַרן אַרויס-לאָזען עס אין אומזאַץ, די דאָזיגע פֿעראָרדנונגען קאָנען בעזונדערס פֿאָראויסזעהן:

א) אַז דאָס פֿלייש פֿון דער געקוילעטער זאָל מוזען זיין פֿונאַנדערגעטיילט אין צוויי העלפֿטען אין דער לענג. אַן'אַנדער טיילונג זאָל זיין פֿערבאָ-טען אין די עפֿענטליכע און פּריוואַטע שעכט-הייזער. (בעמערקונג פֿון רעדאַקציע: ווי בעוואוסט, האַנ-דעלט זיך עס אין דעם דאָזיגען פּונקט, אַז די גע-קוילעטע זאָל נישט געטיילט ווערען, ווי ביז איצט, אין אַ פֿאָדערשטען און הינטערשטען חלק, וועלכע פֿלעגען פֿערקויפֿט ווערען: די פֿאָדערשטע טיילען — פֿאַר יודען. און די הינטערשטע טיילען — פֿאַר קריסטען....);

ב) אַז אַרויסלאָזען פֿון דעם שעכט-הויז, ווי אויך יעדער מין טראַנספּאָרט פֿון רויהען פֿלייש (אָפּגעבען צונעהמען, איבערשיקען א.ד.גל.), אויסער דעם שטח פֿון שעכט-הויז, זאָל ערלויבט זיין נאָר דאַן, ווען דאָס שטיק פֿלייש פֿון דער געקוילעטער איז געטיילט אין דער לענג. אויך דער דאָזיגער פּונקט צילט צום זעלבען, וואָס דער ערשטער פּונקט. די רעד)

אַרטיקעל 5.

1) דער אַגראַר - מיניסטער, אין פֿערשטענדיגונג מיטן בילדונגס- און אמונות - מיניסטער, ווי אויך מיטן אינערן - מיניסטער וועט פֿעסטשטעלען אַנ'-אַנדער אופֿן און בעדינגונגען פֿון שחיטה פֿאַר די קאָנסומציע - צוועקען פֿון יענע גרופּען בעפֿעלקע-רונג, וואָס זייערע רעליגיעס פֿאָדערן דאָס אַנווענדען ביי דער שחיטה ספּעציעלע אָפּעראַציעס. (די יודישע שחיטה. די רעד.) די דאָזיגע פֿעראָרדענונג וועט בעגרעניצען די צאָהל פֿון כשר-געשאָכטענע בהמות (נסות און דקות די רעד.) ביז צו די פֿאַקטישע בעדערפֿענישען פֿון די פֿריהער - דערמאָהנטע בעפֿעלקערונגס-גר... אופֿן, אַז די גאַנ-צע צאָהל פֿון פֿלייש, וואָס שטאַמט פֿון אַזאַ שחיטה די פֿאָדערשטע און הינטערשטע טיילען, זאָל ענט-שפּרעכען די קאָנסומציע - בעדערפֿענישען פֿון די דאָזיגע גרופּען, ווי אויך די בעדערפֿענישען פֿון עקס-פּאָרט פֿון דעם דאָזיגען מין פֿלייש אָהן זייטע אויס-אַרבייטונגען.

2) דער אומזאַץ מיטן פֿלייש און די פֿלייש - אויסאַרבייטונגען, וואָס שטאַמען פֿון דער ריטוע-לער שחיטה, אין זין פֿון פּונקט 1 אין דעם דאָזיגען אַרטיקעל, וועט נאָרמירט ווערען דורך אַ פֿעראָרדע-נונג פֿון האַנדעלס - מיניסטעריום, אין פֿערשטענ-דיגונג מיטן אַגראַר - מיניסטעריום. בעזונדערס וועט די דאָזיגע פֿעראָרדענונג בעשטימען, אַז דאָס דאָזי-גע פֿלייש דאַרף אויף אַ ספּעציעלען אופֿן זיין גע-צייכענט, ווי אויך, אַז דער פֿערקויף פֿון דעם דאָ-זיגען פֿלייש (כשר פֿלייש) דאַרף פֿאָרקומען נאָר אין בעשטימטע ערטער דורך ספּעציעל-קאָנצעסיאָנירטע פֿירמעס הערויף. דער פֿערקויף פֿון אַנדערע מינים פֿלייש (פֿון נישט - כשר'ער שחיטה. די רעד.) וועט אין די דאָזיגע ערטער זיין פֿערבאָטען.

3) די פֿאָרשטעהער פֿון פּונקט 1 (וועגען דער יודישער שחיטה פֿאַר יודען. די רעד.) ווערט נישט אָנגעווענדעט בנוגע די וואָיעוואָדשאַפֿטען, וואו די בעפֿעלקערונג, וואָס זייער רעליגיע פֿאָדערט אַ כשר'ע שחיטה. בעטרעפֿט ווייניגער פֿון 3 פּראָצענט פֿון דער אַלגעמיינער בעפֿעלקערונג. אויפֿן שטח פֿון אָט די וואָיעוואָדשאַפֿטען איז דאָס איינפֿיהרען אַנ'-אַנדער אופֿן און בעדינגונגען פֿון שחיטה (דאָס הייסט: ערלויבען די יודישע שחיטה. די רעד.) אָפּ-הענגיג פֿון די געמיינדע - פֿערוואַלטונגען. דערביי דאַרף דער בעשלוס וועגען דעם בעשטעטיגט ווערען דורכן וואָיעוואָדע.

(בעמערקונג פֿון רעדאַקציע: דער אַרטיקעל 5, איז עם טעווען דער הויפּט-שטרייט - פּונקט אין דער קאָמיסיע און אויפֿן פּלענום פֿון סיים. ער איז אָבער דורכגעגאַנגען, מיט אַ קליינער מעהרהייט, אַזוי ווי מיר האָבען איהם געבראַכט).

אַרטיקעל 6.

1) ווער ס'איז עובר נעגען די פֿאָרשריפֿטען פֿון דעם איצטיגען געזעץ אָדער אויף די פֿעראָרדענונגען, וואָס וועלען אַרויסגעגעבען ווערען אויפֿן סמך פֿון דעם דאָזיגען געזעץ וועט אונטערליגען אַ שטראָף ביז דריי חדשים אַרעסט אָדער ביז 3000 זל. געלד-שטראָף, אָדער ביידע שטראָפֿען צוזאַמען.

2) די אורטיילען וועגען דעם געהערען צו דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט.

אַרטיקעל 7.

דאָס געזעץ געהט אַריין אין קראַפֿט דעם 1-טען יאַנואַר 1937.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פֿאָלגענדע טעג!
ערשטער פּוילישער עפּאָפּיי
פֿון ליבע און גליקס א. ג.
ראפּסאדיע פון באלטיק
אין די הויפּט-ראָלען:
Marja Bogda, Adam Broozisz,
Miecz. Cybulski, Jerzy Marr
אויסערן-פּראָגראַם:
Paramount וואָכען-זשורנאַל

היטלער נוצט אויס די פעהלער פון זיינע פארטנערען

די הינטער־קוליסען פון דעם 7־טען מערץ אין בערלין

אין „ק. פ." געפינען מיר פאלגענדע אינטערעסאנטע פרטים פון די הינטער־קוליסן־פאליטיק פון היטלערס דיפלאמאטישען שפיל מיט די מערב מלוכות.

דעם 6 מערץ אין אווענד האט דער ענגלישער אמבאסאדאר אין בערלין פיפס ענערגיש געפאדערט ביים דייטשען אויסערן מיניסטער נויראט, אז ער זאל איהם אויפנעהמען. ער האט בעמליך געהאט פון אידענען א דרינגענדע שיפרירטע דעפעשע וואס האט איהם פארארדענט פארצולעגען דייטשלאנד, דאס עס זאל תיכף זיך אנהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען א לופט פליהער אפמאך. נויראט האט זיך ארויסגעדרעהט ווי ער האט נאר געקענט, ווייזענדיג, אז צומארגענס 11 א זייגער אינדערפריה מוז ער צו זיך ארויסרופען די אמבאסאדארען פון די לאקארנא מלוכות, בכדי זיי איבערצוגעבען דעם מעמאראנדום. פיפס איז אבער נישט אפגעשטאנען; נוירא͏ט האט דעריבער נישט געהאט קיין אנדערע עצה ווי איינצולאדענען דעם ענגלישען אמבאסאדאר אויף 9 א זייגער אינדערפריה. נויראט האט אויף זיין פארשלאג געענטפערט אז ר׳וועט אים אין 2 שעה ארום געבען א מעמאראנדום וואס וועט ענטהאלטן דעם דייטשען שטאנדפונקט, אויף דער פראגע פון שליסען א לופטפליהער אפמאך.

אין דערזעלבער צייט האט שוין דאס דייטשע מיליטער מארשירט איבער די בריקען אויפ׳ן לינקען ברעג פון רהיין.

ארום 11 א זייגער האט פיפס בעקומען דעם בעקאנטען ענטפער, אין ווארטע זאל האט ער געטראפען איינעם פון די צוויי שטענדיג פון זיך זעהר צופרידענע אמבאסאדארען אין בערלין און נעמליך דעם ה׳ פאנסע. שטראהלענדיג איבגאנצען ווייזט פאנסע אן אויף זיין טעקע און זאגט, אז ער האט דארט דעם פולען טעקסט פון לאקארנא אפמאך ווי אויך פון די אפמאכען מיט די סאוויעטען און ער וועט בעווייזען נוירא͏טען יוער עס איז בערעכט, פיפס האט איהם געגעבען אנ׳עצה, אז ער זאל זיך נישט צו שטארק בעמיהען, וואס פאנסע האט איבריגענס איינגיכען פערשטאנען.

דער דאזיגער פאקט בעווייזט, אז היטלער האט נישט קיין געהעריגע פארטנערען מיט וועלכע ער פיהרט די ענטשיידונג דער אונטערשייד אין דער קוואליטעט צווישען היטלערן און די אקרעדיטירטע אין בערלין פארשטעהער פון די מלוכות שאפט א ריזיגען פארשפרונג לטובת דייטשלאנד. דער צווייטער עלעמענט איז די איינהייטליכקייט פון די דיספאזיציעס פון דער אויטאריטאטיווער מלוכה להיפך צו דער פערשידענהייט פון ווילען און פאליטישען טאקט אין לענדער פון דעמאקראטישען פארלאמענטאריזם.

היטלערס טאקטיק בעשטעהט קודם כל אין דיסקאנטירען פרעמדע פעהלער, פערנאכלעסיגונגען און אונפעהיגקייט.

נאך מיט אייניגע טעג צוריק האט בערלין געציטערט פאר דער מעגליכקייט פון אנ׳ענגליש־פראנצויזישען מיליטערישען בונד. די טאקטישע פעהלער פון די לאקארנא מלוכות האבען דערפיהרט דערצו, אז נישט נאר די פעלקער ליגע האט זיך איצט צוריקגעצויגען פון גאנצען ענין, אבער — וואס איז נאך וויכטיגער — דער אזוי גערופענער בריף פון דער ענגלישער דעלעגאציע צו די דעלעגאטען פון פראנקרייך און בעלגיען, לויט׳ן פראיעקט פון 20 מערץ, ווערט געשטעלט אונטער א פראגע צייכן.

דער טעקסט פון דאזיגען בריף הגם זיין טעקסט איז פעראיינהייטליכט געווארען, וועלכער איז אבער נישט אפגעשיקט געווארען איז פאלגענדער:

„אין מאמענט ווען די פארשטעהער פון בעלגיען, פראנקרייך, ענגלאנד און איטאליען האבען פעסטגעשטעלט א געמיינזאמע ליניע, בין איך בעפולמעכטיגט (עס האבען געשריבען די ענגלישע און איטאליענישע דעלעגאטען) אייך צו געבען (צו די דעלעגאטען פון פראנקרייך און בעלגיען) א אפיציעלע פערזיכערונג, אז אין פאל ווען עס וועט נישט געלונגען צו קומען צו א הסכם (אויפ׳ן יסוד פון מעמאראנדום פון די לאקארנא מלוכות פון 20 מערץ):

א) וועלען אונטערגענומען ווערען מיטלען מיט׳ן ציל צו פערנעמען זיך מיט דער געשאפענער לאגע.

ב) אין הסכם מיט׳ן לאקארנער אפמאך וועט איילען (מיין רעגירונג) צו הילף אין די ראהמען פון די געמיינזאם־פעסטגעשטעלטע מיטלען:

און אין פאראגראף 3 פון דעם מעמאראנדום פון די לאקארנא מלוכות ווערט געזאגט:

„(די רעגירונגען פון בעלגיען, פראנקרייך, ענגלאנד און איטאליען פערפליכטען זיך ארויסצוגעבען א פעראָרדנונג זייערע גענעראל־שטאבען, אז זיי זאלען אנקניפען צווישען זיך א קאנטאקט און זאלען קומען צו א הסכם אויף וואס פאר א אופן טעכניש אויסצופיהרען די פליכטען, וואס ליגען אויף זיי (אין הסכם מיט׳ן לאקארנער אפמאך) אויפ׳ן פאל פון א נישט פראוואצירטען אנגריף".

דעם 25 מערץ האט האוואס געמעלדעט, אז די ענגלישע רעגירונג האט נישט בדעה ארויסצושיקען דעם „בריף" לויט דעם טעקסט פון 20 מערץ, אויב רוים וועט נישט אויסדריקען זיין פולען הסכם אויף איהם. רוים ווידער האט א סך סיבות נישט זעהר זיך צו איילען, אויב מיר ווילען נאך דערצו צוגעבען די חלוקי דעות ארום דעם צי דער מעמאראנדום פון די לאקארנא מלוכות האט דעם כאראקטער פון א פערפליכטונג פאר זיי, אדער טראגט נאר די פארם א פארשלאג פאר דייטשלאנד, וועלען מיר בעקומען א בעגריף וועגען דער גאנצער לאגע: אונטערהאנדלען און אייבערליכע רייבונגען צווישען די מערב מלוכות, דאס דיסקוטירען איבער די סובטעלקייטען און שאטירונגען פון די דיפלאמאטישע טעקסטען און די ווילען פון יעדען צו געהען מיט אייגענע וועגען.

און וואס איז זיך ביי אזעלכע בעדינגונגען צו וואונדערן, וואס ריבענטראפ האט אין געשפרעך מיט אידענען ארויסגעוויזען אזא נישט נאכגיביגקייט. דאס קאנסעקווענטע אויסשפילען דורך היטלערן די פעהלער פון זיינע פארטנערען, איז דער פרינציפיעלער כאראקטער שטריך פון זיין פאליטיק. דאס הייסט נישט, אז אין אלע זיינע שריט האט ער געהאט אזא גליק ווי איצט אין זיין פאליטיק מיט די מערב מלוכות. דער אונטערשייד בעשטעהט אבער אין דעם, אז אויב היטלער מאכט א פאלשען שריט, הויבט ער באלד אן צו ווירקען אויפסניי בכדי אויף א אנדערען געביט צוריקצומאכען די נעגאטיווע פאלגען פון זיין פעהלער, איידער די פארטנערען אריענטירען זיך נאך האלטען שוין ווידער צוריקגעוויזען דאס גלייכגעוויכט.

דער געפעהרליכסטער הינטערוואסע״ פעלז איז פאר דייטשלאנד געוועזען, א ענגליש־פראנצויזישער בונד, און דאס איז היטלער דערווייל געלונגען אויסצומיידען. דאס שאפט פאר איהם א גינסטיגע סיטואציע, סיי דער אינערליכער ווי אויך אין דער אויסערליכער פאליטיק.

די פראנצויזישע פרעסע

וועגען ענגלאנד׳ס אונקלארע האלטונג

וואו האלטען מיר איצט? יעדער איינער שטעלט די פראגע און ווייניג יער עס קען ענטפערן דערויף. ענגלאנד געהט נישט מיט פראנקרייך. די ענגלישע עפענטליכע מיינונג איז געגען פראנקרייך. מען הערט זיך אין לאנדאן גערן צו צו היטלערס רייד. ענגלאנד פאוואריזירט ווייטער דייטשלאנד. ווער איז שולדיג אין דעם? — מען זאגט, אז לאוואל מיט זיין פאליטיק פון נישט וועלען קיין סאנקציעס געגען איטאליען. די פראנצויזישע פרעסע זשעגירט זיך מעהר נישט זאגען אפען, אז ענגלאנד האט מיאוס פערלאזען פראנקרייך אין איהר פלירט מיט היטלערן. ענגלאנד האט אלעמאל געהאט — שרייבט „ל׳האם ליבר" — צוויי ליניעס פון פיהרען זיך. איינע פאר ענגלאנד און א צווייטע — פאר אנדערע.

אודאי זענען אין דעם „טעט־א־טעט" צווישען ענגלאנד און דייטשלאנד דא געפאהרען; לאמיר זיך דרך אגב דערמאהנען וועגען דער „לאיאליטעט" מיט וועלכען ענגלאנד האט נאכדעם ווי זי האט אין שטרעזא צוגעזאגט גארנישט צו טון — אונטערגעשריבען דעם לעצטען זומער דעם ספעציאלען ים־אפמאך מיט דייטשלאנד.

עדואַרד העלוזי, דער דירעקטאר פון „זשורנאל", שרייבט א בריף צו זיין פריינד, א בעריהמטען ענגלישען זשורנאליסט, וועלכער האט פערעפענטליכט לעצטענס 3 אינטערוויוען מיט היטלערן און האט פיל געווירקט אויף שאפען די איצטיגע פרא־גערמאנישע און אנטי־פראנצויזישע שטימונג פון דער ענגלישער עפענטליכער מיינונג.

די פראנצויזען איז זעהר שווער צו פערשטעהן דעם איצטיגען שפיל פון ענגלאנד און ענגלאנד זעהט אויס, פערשטעהט כמעט אינגאנצען גארנישט די פראנצויזישע סענטימענטען.

דאס איז זעהר נישט גוט. דאס קען אפילו ווערען שווער. עס איז אבסאלוט נויטיג, אז מיר זאלען זיך איינמאל פאר אלעמאל פערשטעהן, זאל עס אפילו בלויז זיין כדי צו קענען פעסטשטעלען, אז עס איז אונמעגליך, אז מיר זאלען זיך קענען איינפערשטעהן.

אין דעם בריף ווייזט עדואַרד העלוזי אויף, אז אייגענטליך קען מען סוף כל סוף זיך יא צונויפרעדען מיט דייטשלאנד, אבער וויל דען היטלער פרידען? — ער וויל א מיל טרישע אליאנס מיט פראנקרייך, כדי קענען אנפאלען אויף אנדערע. און דאמאלסט וועט דאך פראנקרייך מוזען אריינגעשלעפט ווערען אין א קריג. פראנקרייך וויל פרידען. אלע קרייזען, פונים גרויס־איבדוסטריעלער ביז דעם פויער, יעדער וויל ארבייטען רוהיג.

און ווען איך רעד אייך וועגען דער מעגליכקייט פון א פראנצויזיש־דייטשער אליאנס, גלויבט איהר ענגלענדער נישט אין דעם. איהר ווילט נישט פערשטעהן, אז מיר האבען שוין בענוג צו לעבען אונטער דער כסדרדיגער דראהונג און אויב עס וועט קלאר ווערען, אז מיר קאנען בלויז רעכענען אויף זיך אליין, וועלען מיר דאך סוף כל סוף מוזען אנהויבען אהן אייך אננעמען אונזערע בעשלוסען.

אנדערש געזעגט, ענגלאנד דארף זיין פארזיכטיג. פראנקרייך קען ארויס געבען איהר און אפשר טאקע צוזאמען מיט דייטשלאנד. איז דאס א מעגליכע זאך אין איצטיגען מאמענט?

אויך דער „קאטידיען" שרייבט אין זעלבען זין. מען דארף דירעקט אונטערהאנדלען מיט דייטשלאנד. דער „קאטידיען" הויבט אפילו אן נישט האבען קיין צוטרוי צו ענגלאנד און איטאליען.

אונזערע מיליטערישע פלענער וועלען דורכגעהן אונטער די אויגען פון דעם ענגלישען און איטאליענישען גענעראל־שטאב. אינ׳ם איצטיגען צושטאנד פון אונזיכערהייט אין די אינטערנאציאנאלע בעציהונגען האלטען מיר עס פאר אנ׳ערנסטע געפאהר פאר אונזער זיכערהייט.

אלזא וואס דען טון? — דער „קאטידיען" מאכט אזא בעמערקונג:

דער פרידען וואלט אפשר געווען פיל ווייניגער אונזיכער, ווען דער אוראפלאן פון ריבענטראפ וואלט זיך אראבגעלאזען אין בורזשע (הינטער פאריז, אין פראנקרייך, הייסט עס).

די רעכטע „ליבערטע" זאגט נעכטען:

אט איז א פאקט: אויף זשענעווע קענען מיר מעהר נישט רעכענען.

אלזא אויף וואס זשע דען קענען מיר יא רעכענען? — קודם כל און בלויז אויף אונז אליין, אלענפאלס אין אנהויב פון דעם קאנפליקט.

דער ראדיקאל־סאציאליסטישער „עוור" דערצעהלט, אז די דייטשען פיהרען א ריזיגע פראפאגאנדע אין ענגלאנד און ווי אזוי.

מיט וואס בענוצט זיך די דייטשע פראפאגאנדע? — מיט טריקען, וועלכע מען פערשפרייט זעהר פיל — אין די הונדערטער טויזענדער — און וועלכע זענען בלויז אנ׳איבערזעצונג פון די שרייבער (רעכטע) האנרי בערא און לעאן בעלבי, וואו עס ווערט געזאגט, אז „מען דארף שיקען שפאצירען" ענגלאנד און אפילו זי „פערקלענערען" ביז שקלאפעריי.

האט מען אין דער צייט פון איטאליעניש־ענגלישען קאנפליקט געקענט דען וויסען, אז די ראלען וועלען זיך אזוי שנעל בייטען און פראנקרייך וועט דארפען האבען ענגלאנד׳ס צושטימונג? דער „עוור" זעצט פאר:

יא, מען האט עס געוואוסט, און אונזער אמבאסאדאר אין בערלין האט נישט געווארט ביז פלאנדען וועט ווערען אנ׳אויסערן־מיניסטער, כדי אונז צו ווארענען דערפאר — אז די פראגע פון מיליטאריזירען דעם לינקען ברעג פון רהיין וועט זעהר שנעל געשטעלט ווערען דורך דעם רייך, דיפלאמאטיש אדער... אנדערש. אלזא, מען האט געוואוסט. לאוואל, הייסט עס, האט געוואוסט) אז מיר וועלען גאר אין קורצען אנקומען צו ענגלאנד. און דאך האט מען ענגלאנד געלאזט פאלען און מען האט ענטוישט איהר עפענטליכע מיינונג.

א ריזיגער פעהלער איז בעגאנגען געווארען.

* * *

גאללוס אין „ענטראנסיזשאן" זעהט איין אויסוועג. אלע זאלען זיין פעראייניגט. מעהרערע פעלקער צוזאמען קענען אבהיטען דעם פרידען. אנדערש קען נישט זיין.

דאס דייטשע שפיל בעשטעהט אין איזאלירען די געגנער, וועלכע פראנקרייך האט זיך בעמיהט צו פעראייניגען. מיר האבען זיך בעמיהט צו אויסבויען א בשותפות׳דיגען פראנט פון פרידען, אדער ווי מען רופט עס אן, קאלעקטיווער זיכערהייט. אבער אין איצטיגען צושטאנד פון דער וועלט און נעמענדיג אין אכט דעם מיליטערישען כח צו וועלכן א לאנד קען איצט דערגרייכען, איז איצט נישטא קיין שום אנדערע זיכערהייט ווי א קאלעקטיווע. אונזערע דיפלאמאטען טארען דאס נישט פערגעסען און די דיפלאמאטען פון די פעלקער טארען דאס אויך נישט פערגעסען. ווייל אנדערש וועט יעדעס פאלק זיין בעזונדער צושלאגען איינס נאכ׳ן אנדערען.

י. סס.

שאכט און טאקאהאשי

גלייכע ענטוויקלונג אין דריטען רייך און אין יאפאן

דאס „פראגער טאגבלאט" מאכט פאלגענדען פערגלייך צווישען דער ענטוויקלונג אין דריטען רייך און יאפאן:

„ווי מען האט מיטגעטיילט גרופירען זיך ארום שאכט׳ן געוויסע קרייזען פון דער ווירטשאפט און פינאנץ, וועלכע פארטרעטען להיפוך צו די ראדיקאלען א געמעסיגטע אויסערליכע פאליטיק. עס שיינט צו עקזיסטירען אנ׳אינערליכער צוזאמענהאנג צווישען דער ראדיקאלער האלטונג אין לאנד און דער אגרעסיוויטעט אין אויסלאנד. ווייל די זעלבע קרייזען, וואס זענען פאר א געמעסיגטע פאליטיק לגבי אויסלאנד, בעציהען זיך אויך קריטיש צו דעם איצטיגער ווירטשאפטליכער און בעוואפענונגס־פאליטיק. מיט א קורצער צייט צוריק האט שאכט בעוואָנט, אז מען קען זיך גארנישט פארשטעלען ווי שטארק דייטשלאנד איז אין די לעצטע יאהרען פאר ארימט געווארען. און דער וויצע־פרעזידענט פון דער רייכסבאנק דרעזע האט שוין מיט חדשים צוריק בעטאנט, אז בעוואפענונגען נוצען צו גארנישט, ווען דאס פאלק האט נישט מעהר קיין קראפט אנצופיהרען מיט די בעוואפענונגען. אויך אין די מיליטערישע קרייזען געפינען זיך שוין אזעלכע, וואס אנערקענען שוין די פראבלעמאטיק פון דער איצטיגער ווירטשאפטליכער און בעוואפענונגס־פאליטיק. מען זעהט אין די דאזיגע קרייזען די נויטווענדיגקייט פון א געזונדער עקספארט־פאליטיק און פון צוריקאיינגלידערען זיך אין דער וועלט־ווירטשאפט. די ראדיקאלען ווילען אבער הערפון גארנישט וויסען. זיי ערקלערען, אז די וועלט־ווירטשאפט איז ווייף שטאנדיג באנקראט און האבען אויף זייער זיים די אלע, וואס קאנען זיך גאר נאך אויסהאלטען דורך דער מלוכה. עס איז ליכט צו פערשטעהן, אז די דאזיגע קרייזען האלטען ווענגטועלע סאנקציעס אונגעהויער בעגריסט מיט שמחה. דערפאר אבער האבען די קרייזען, וואס אריענטירען זיך אויף די וועלט־ווירטשאפט שטארק מורא פאר סאנקציעס, ווייל דאס וואלט זייער ווידער שטאנדסקראפט געגען די ראדיקאלען אפגעשוואכט. צוליב די דאזיגע סיבות זענען די „קאפיטאליסטען" מעסיג און די „אנטי־קאפיטאליסטען" ראדיקאל. צוליב דער בעקאנטער הנחה, אז מלחמות ענטשטעהען דורכן קאפיטאליזם וואלט מען דאך געדארפט קומען צום אויספיהר, אז די „אנטיקאפיטאליסטן", ווי די ראדיקאלען רופען זיך, זענען די גרעסערע פריינד פון שלום. מערקווירדיג איז אבער אין דייטשלאנד נישט אזוי, דערפון נעהמט זיך אויך דער פארוואורף פון די ראדיקאלען, אז דער ליבעראליזם איז פאציפיסטיש פערפעסטעט". די ראדיקאלען בעשולדיגען די מעסיגע, אז זיי ווילען בעסער מאכען געשעפטען איידער פיהרען מלחמות. בעת דער קריג איז אייבעריגענס דער דאזיגער געגענזאץ אויך געקומען צום אויסדרוק. די אלדייטשען, וואס א געוויסער מאס זענען זיי געווען די פארלויפער פון די נאציאנאל־סאציאליסטען, זענען געווען א סך שטארקער פאר אנעקסיעס ווי די „קאפיטאליסטען", וועלכע האבען זיך צום גרעסטען טייל צוזאמענגעשלאסען מיט דער דייטשער סאציאל־דעמאקראטיע פאר א „פערשטענדיגונגס־שלום", און האבען געשטעלט א ווידערשטאנד די אלדייטשען. אין אזעלכע סיטואציעס האט דייטשלאנד שטענדיג געהאט צוויי רעגירונגען.

היינט איז עס ווידער אזוי, וואס עס קען פון אזעלכע קאנפליקטען ענטשטעהען ווייסען מיר שוין פון דעם פוטש פון די יאפאנישע אפיצירען. זיי אויך זיי האבען זיך צעבונטעוועט געגען „ליבעראליזם" און דעם „קאפיטאליזם". אויך די „פריינד פון מזרח" בעשולדיגען די „בורזשואזיע", אז זי שטערט דער ארמעע אוועקצוגעבען איהר לעבען פאר דעם מיקאדא און פאר יאפאנס גרויסקייט. די אלטע קריגער־קאסטע פון די סאמוראען האבען געזוכט פערבינדעטע אין פאלק, כדי צו קענען זיך בלייבען טריי. די ארמיגעזעצטע פעאדאלען זענען געווארען פיהרער פון א רעאקציאנערע „אנטיקאפיטאליזם". אנדערע ארמיגעזעצטע האבען זיך מיט זיי פעראייניגט. לאנגע יאהרען זענען פארגעקומען קאמפען ארום דעם קורס פון דער ווירטשאפט פאליטיק און בעוואפענונג.

דאן זענען געקומען אטענטאטען, עס איז געמאכט געווארען פוטשען. „די פחדנות׳דיגע ביר גער, די קרעמער, די געלד־מאכער, די פעטע און רייכע בורזשואזיע האבען פערלוירען דאס געפיהל פאר רעכט און עהרע פון דער נאציע, שליסט צוזאמען אייערע רייהען ארבייטער, פויערן און סאלדאטען". מיט אזא לשון רעדען די פעאדאלע אנטיקאפיטאליסטען און די ראדיקאלע עלעמענטען פון דער יאפאנישער ארמעע. טאקאהאשי האט געפרובט צו בעקעמפען א שטארקערע השפעה אויף דעם בעוואפענונגס־בודזשעט, ער האט אויך געוואלט מעסיגען דאס טעמפא פון דער עקספאנסיע. ער האט דעריבער געמוזט מקריב זיין זיין לעבען.

ווי בעקאנט, פערשארפען זיך אויך די שפאנונגען צווישען שאכט און בלאמבערג, ווייל שאכט שטרעבט צו פערגענגען דעם בעוואפענונגס־בודזשעט אונטער זיין קאנטראל. אזעלכע סתירות זענען פאר די זאכקענער קיין נייעס נישט. און דא האנדעלט עס זיך נישט נאר אין בערעגיצען די בעוואפענונגען, נאר אויך אין דער פולשטענדיגער ענדערונג פון דער ווירטשאפט פ׳פערשטייט זיך, אז דאס אהן נישט מעגליך אהן צו פרענטען און סכנה דעם גאנצען רעזשים.

אויף חורבות פון יודישע לעבען אין שטעטלעך

(סוף פון נעכטען)

מיר זיצען צוזאמען מיט די יודישע פני פון שטעטעל. דערציילען זיי גרויזאמע פאקטען וועגען די רדיפות אויף די שטעטלדיגע יודען; יחדען גע־וועזענע נבירים זוכען איצטער א שטיקעל ברויט, קינדער פון רייכע יחדישע עלטערען, לעבצען נאך אביסעל געקאכט ווארעם וואסער. עס זיצען די פני פיום טיש, בלאסע, קרענקליך אויסזעהען, טריבע אויגען. מען דארף אויף זיי קיין סך נישט קוקען, כדי זיך אנצושטויסען, אז זיי פאסטען אפט טעג. דאס זענען צובראכענע נפשות און אונטערגעוועגטע מענשען, וואס האבען שוין די דאזיגע אפגעשרא־קענע מענשען נישט איבערגעלעבט אין די לעצטע פאר חדשים! דער איינדרוק איז נישט קיין אנדער, ווי נאר אז זיי געפונען זיך אין א ווילדען וואלד און א ליאדע מינוט קאנען זיי בעפאלען ווערען דורך חיות.

זיי טענה'ן בסדר: „נעבטיגע קריסטליכע גוטע פריינד, אונזערע שכנים, זענען היינט געווארען אונזערע דם־שונאים". עס איז אבער צו בעוואונ־דערען, ווי די דאזיגע יודען זענען נישט נעפאלען פון מוט, זיי גלויבען אין געזונדען אינסטינקט פון פוילישען פויער, אז ער וועט זיך אפט אפטרייסלען פון די כוליגאנישע אויפהעצער און וועט זיך צוריק אומקערען צום יודען. דער פויער — טענה'ן זיי — ווייסט אויסגעצייכענט, אז דער יוד איז איהם נישט קיין שונא, אז ער האט איינם יודען א גרויסע שטיצע. מען דארף נאר קאנען איבערטראגען דעם שטורעם, דעם ווילדען העצערישען שטורעם, וועט שפעטער ווידער ווערען גוט.

ארזשעשוואלער יודען לעבען מיט אפטימיסטישע האפנונגען און בעטען הילף פון דרויסען זיי בעטען נישט קיין שטיצע, זיי בעטען דאס זעלבע ווי די ראדזשעוויצער יודען: מען זאל אריינשאפען ארבייט אין שטעטעל אריין, ארבייט פאר דער יוגענד און פאר די עלטערע, זיי ווילען ארבייט ביי די מינימאל־סטע פערדינסטען, אבי נאר צו דערהאלטען דאס לעבען.

עס רייסט דאס הארץ פאר די יודען פון די דאזיגע שטעטלעך.

מיר פאהרען ווייטער, דער וועג פיהרט קיין קוויף און א זעלבען מיר שוין אין דער שטוב פון קוויפער רב קעסטענבערג. 70 יודישע פאמיליעס פערמאגט דאס שטעטעל, זענען צווישען זיי פאר־האן: תבואה־סוחרים, שניידער, שוסטער, קצבים, פריזירער, דארף־גייער, צעלניק־הענדלער און מארק פאהרער. דער קריסטליכער באיקאט האט זיי אלע־מען אונטערגעשניטען. מיט איין קלאפ שטעהען זיי אהן האנדעל און אהן ארבייט. דאס דארף איז פאר די פערמאכט, דער יריד אין אודזשעוואל איז אפגע־שניטען פאר יודען, אויף די אנדערע ירידים האט

איינדרוקען פון א בעזוך מיט דער לאדזער דעלעגא־ציע אין דזשעוויצע, אדזשעוואל, קוויף און פשיטיק

פון ה. י. בושטשאווסקי

מען אויך מורא צו פאהרען, זיצט מען אין שטעטעל מיט אויסגעלידיגטע קעשענעם און מען הונגערט אונטער. דאס דערציילט דער רב און די פערזאמעל־טע פני פון שטעטעל.

עס קומט אריין צום רב א יוד, מיט אנ'אונטער־געבינדענע צובראכענע לינקע האנד, שטום און מויב. ער וויל רעדען, ער וויל עפעס, ער פערלאנגט עפעס, נאר ווער ווייסט וואס ער זאגט. די ארטיגע יודען ווייסען נאר צו זאגען, אז ער איז הונגעריג, ער וויל עסען. דער יוד הייסט מאניש פאזנאנסקי, געוועזען א בעקער, געארבייט צוזאמען מיט זיין פא־טער, זענען מיט א שטיקעל צייט צוריק געוועזען אויפן וועג אין דארף אריין, זענען זיי בעפאלען געווארען פון כוליגאנעס, רוצחיש צושלאגען געווארען, דער פאטער איז געבליבען טויט אויפן פעלד און ער — א צובראכענע האנד, טויב און שטום.

א קורצע מעשה, אבער א גרויליך, שוידערליכע.

עס פאלט אריין אין שטוב א דערוואקסען מיר־דעל מיט א געוויין: א נייטארין איז זי, געארבייט פארן דארף, מפרנס געווען פיר מענשען אין שטוב, יעצט — אויס דארף, הונגערן פיר מעטשען, די נויט איז שרעקליך. וויינט דאס מיידעל, בליבט אהן פון דער צווייטער שטוב, רייסט זיך אריין, דורך דער פערמאכטער טיר, א שטיל געוויין פון א גרעסערע גרופע מענשען: „מיר הונגערן". דעם רב'ס שטוב איז פול מיט טרעהרען, די מענשען וויינען אויס זייער הונגער־צער.

און דער רב גופא! עס וואלט נישט געשאדט ווען די רבנישע וועלט אינטערעסירט זיך מיט דער טראגישער לאגע פון קוויפער רב. דער דלות, די נויט, שרייט ממש ארויס פון יעדען ווינקעלע. עס איז דאס פיזילישע אנצוזעהען די לאגע פון דעם רב, וועלכער וויזט אויס צו זיין א זעהר אידעלער כאראקטער. ער רעדט לחלוטין נישט וועגען זיך, נאר וועגען דער נויט פון זיין עדה. ער האט מיט קיין איין ווארט נישט מעלאחט געגעבען אנצוזעהערען אז ער עקזיסטירט אויך, ער האט נאר ארויסגעוויזען אינטערעס פאר די ליידען פון כלל.

די קוויפער יודען זענען אין גאנצען נידערגע־שלאגען און צובראכען, זיי ווייזען נישט ארויס קיין שום האפנונגען, זיי זענען רעזיגנירטע, מיט דער טיפער איבערצייגונג, אז זיי געהען אונטער און האר־בען נישט קיין שום רעטונג. זיי האלטען, אז נאר דורך עפעס א נס קאנען זיי געראטעוועט ווערען.

עס בייטען זיך די בילדער ביים רב אין שטוב.

אלע ווילע פאלען אריין אנדערע אומגליקליכע, גי־פען אוים זייערע ביטערע הערצער און אלע מיט געוויינען, קוויף וויינט א סך, מעהר ווי דאס ביסעל טרערען איז זיי נעפעך נישט געבליבען.

אויך קוויף פערמאגט א יודישע יוגענד און יודישע קליינע קינדערלעך, געהט די יוגענד ארום פערוויסט און פער'חושך'ט און די קינדערלעך — אויסגעצעהרטע פון הונגער.

קוויף איז פערגאסען מיט יודיש בלוט און — בוישוועט די הונגער־כוואליע.

דער לעצטער בעזוך איז אין **פשיטיק**. זאל מען מאר נישט רעדען וועגען בלוטיגען מאנטאג, צו וואס רעדען וועגען דעם, וואס איז שוין פער־גאנגען, וועגען דעם גרויל, וואס איז שוין אין די בלעטער געווען בעשריבען. מען ווייסט שוין, וואס עס איז אין יענעם טראגישען מאנטאג געשעען אין פשיטיק. אין די יחדישע גאסען זעהט מען נאך שפורען פון יענעם מאנטאג. עס זענען שפורען, וואס לאזען זיך דערקענען. אויך די חרוב געמאכטע שטוב פון דערמארדעטען פאר־פאלק מינקאווסקי שטעהט נאך דא. קיינער האט די חורבה נאך נישט געענדערט. די כוליגאנישע ארבייט זעהט מען נאך דא גוט אן אין דער שטוב.

מיר זעמיר אין לאקאל פון דער קהלה. עס זיצט דער רב פון שטעטעל, די דאזארעס און דער געשעא־פענער הילף־קאמיטעט. דערציילט מען און מען דערציילט, ווירקט דאס דערציילען ווי שווערע האר־מער־קלעפ איבערן קאפ.

צום העכסטען שרייט איצט דער באיקאט. אלץ דאס זעלבע: באיקאט. פלאנמעסיג און מיט א סיס־טעם ארגאניזירט. עס איז קענטיג, אז די ארגאניזא־טארען פון באיקאט ארבייטען מיט גרויסע קאפי־טאלען, וואס שטעהען זיי צו דיספאזיציע.

נישט צו קויפען און נישט צו פערקויפען דעם יודען, מען קאן ביים פויער גאר נישט קויפען, ער וויל דעם יודען נישט פערקויפען. א גרויסע ארגאנ־ניזירטע באנדע היט אפ אויסצופיהרען דעם באי־קאט. דער פויער ווערט נישט זיכער מיטן לעבען, אויב ער וועט עפעס פערקויפען דעם יודען, אדער קויפען ביים יודען. דא איז דאס זעלבע, וואס אין די אנדערע שטעטלעך אויף דער זעלבער ליניע: אויס מיט די יודישע פרנסות. דא זענען אפילו פערהאן יודישע האנד־ווערקער, צווישען די זעקס הונדערט יודישע פאמיליעס. די וועבער האבען געארבייט

פארן דארף, איז ווידער דאס זעלבע: דאס דארף איז אויעס פון יודישען וועבער. דאס זעלבע מיט די אנדערע יודישע בעלי־מלאכות און הענדלער. אין א יודישע קעשענע קומט נישט אריין קיין קריסטליכער גראשען. זעקס הונדערט יודישע פאר־מיליעס קאנען זיך אליין נישט מפרנס זיין. וואס בלייבט צו טון? דערווייל הערשט פערצווייפלונג. פשיטיקער יודען זענען אבער נישט נעפאלען ביי זיך, זאל מען זיי נאר פון דרויסען ארויסהעלפען. וועלען זיי איבערקעמפען די שווערע צייט און נישט פערלאזען די פון דורות איינגעזעסענע ערטער. עס איז צו בעוואונדערען דעם מוט פון די פשיטיקער יידען, זיי האבען גאר נישט בדעה צו פערלאזען דאס שלאכט־פעלד, זיי ווילען העלדיש העשמען פאר זייערע עקאנאמישע פאזיציעס, זיי ווילען זיך נישט זאגען פאר די פערלירענע פאזיציעס, זיי זוכען נייע פרנסה־קוועלען. זאל מען זיי נאר אריים העלפען, וועלען זיי זיך נישט ריהרען פון די ערטער.

דער פויער וועט נאך שפעטער בעדויערען, וואס ער האט פערלוירען דעם יוד, איז געקומען דער פויער אויפן מארק און נישט געהאט געוויינליך געלד אויף איינצוקויפען זיינע געברויכען האט ער געוויסט, אז דער יוד גיט איהם אויף באהג; מיטן יוד, פלעגט ער אויסטוישען זיינע פראדוקטען אויף סחורות איז אלץ איינגעקויפט ביליגער, ווייל דער יוד שטעלט זיך נישט קיין גרויסע פערדינסטען. דאס ווייסט גאנץ גוט דער פויער. ערשט שפעטער, וועט דער פויער זיך ארומזעהען, אז ער וועט ווערען אויסגע־נוצט פון די כלומרשטע פאטריאטען, וועלכע זוכען אפצורוימען דעם יודישען קאנקורענט, כדי צו קא־נען דעם פויער אויסלידיגען די קעשענעס.

דערווייל אבער קרעכצט דער יוד. קיין גראשען פרנסה איז נישטא. דער פרעזעס פון דער קהלה, א יוד קרוב א בן שבעים שטעלט זיך אויף און דערציילט: א וואסער־מיהל האט ער אין עק שטע־טעל, א גרויסער גביר געווען, איצט איז נישטא אויף א שטיקעל ברויט. שוין דעם פינפטען חודש ווי קיין שום פויער ברענגט נישט צו איהם צו מאהלען און די מיהל שטייט. זיין פערמע־גענס איז מזומן איז פערבארגט צווישען פויערים. איצט וויל מען איהם צווינגען צו פערקויפען פאר א שיפוש די מיהל, דער נעכטיגער גביר בעט היינט א שטיקעל ברויט.

באיקאט, באיקאט און באיקאט. דאס איז ס'גע־וועהר מיט וועלכען די שונאים האבען זיך בעלא־דענט אויסצוראטען דעם יודען. דערווייל ליגען די יודען אין די אויסגערעכנטע שטעטלעך צוקאלע־טשעטע און דערשלאגענע. מאטעריעל צובראכענע, עס איז איין גרויסע חורבה פון יודישען עקאנאמי־שען לעבען. פשיטיקער יודען האבען אבער די מעלה, — וואס זיי פערצווייפלען נישט. דאס איז זיי צו לויב.

די גרויסע א"י־דעבאטע אין ענגל. פארלאמענט

רעדעס פון ווינסטאן טשערטשיל, לעאפאלד עמערי א. אנד.

(ס ו ף)

לאנדאן (יטא"א)

אין ווייטערן לויף פון דער דיסקוסיע, איז אונ־טערן ־ הויז איבערן לעגיסלאטיוו־ראט ־ פראיעקט און א"י האט גענומען דאס ווארט

ווינסטאן טשערטשיל

דער רעדנער ערקלערט צום אנהויב, אז קיין שום טייל פון דער קאמער האט נישט געמאכט דעם פרוב צו בעוואוגען די רעגירונג, אז זי זאל זיך צוריקצי־הען פון א וועלכער עס איז האנדלונג, וועלכע זי האט אנגעקינדיגט אדער אויף אנ'אנדער אופן אויף זיך גענומען אין זשענעווע. לויט טשערטשילס מיי־נונג האט מהאמאס נישט איבערגעגעבען גענוי דעם היסטארישען גרונד פון דער פערפליכטונג, וואס די רעגירונג האט אויף זיך גענומען. זייט 1922 האט זיך עס מעהאנדעלט וועגען דעם, אז די רעגירונג וועט פסדר זיך בעמיהען אין דער ריכטונג צו שאפען אין א"י אריסטאקראטיע אינסטיטוציעס. אין איצטיגען מא־מענט שטעהט אלזא די פראגע, צי איז די בעווע־גונג אין דער דאזיגער ריכטונג דערגאנגען צו אזא פונקט, ווען עס דארף שוין געשאפען ווערען דער לעגיסלאטיוו־ראט און אויב יא, צי איז דער וועג, וועלכען די רעגירונג שלאגט פאר, דער ריכטיגער.

טשערטשיל זאגט, אז ער האט געגלויבט די חער באטע אין לאנדאן־הויז. ער בעזיצט נישט קיין גע־נויע ציפערן, עס איז אבער א פאקט, אז אין א"י זענען פערהאן גאנצע קרייזען, בעוואוינט דורך אראבער, וואו די בעפעלקערונג האט נישט וועמען ארויסצושיקען פון זיך אויף איבערצונעהמען די לאקאלע זעלבסטפערוואלטונג.

מען האט זיך צו שנעל אנגעכאפט פארן גער־דאנק פון א צענטראלער זעלבסטפערוואלטונג. אין ציילאן האט אנ'ענליכע איילעניש געבראכט בער־דויערנסווערטע רעזולטאטען. סיי פון שטאנדפונקט פון דער בריטישער פערפליכטונג, סיי פון אראבישען שטאנדפונקט, סיי פון שטאנדפונקט פון די אלגע־מיינע אינטערעסען פון א"י וואלט געווען נישט קלוג געהמען זיך צו דער רעאליזירונג פון דעם ענגלי־שען צוזאג שוין איצט.

מען זאגט אונז, אז די באלפור ־ רעקלאראציע בלייבט זיכער, ער אבער, טשערטשיל האט וועגען דעם גרויסע ספקות.

ער האט נישט, זאגט טשערטשיל, קיין שום פיינד־ליכע געפיהלען לגבי די אראבער. ער אליין איז גע־שטאנען העכער 14 יאהר ביי דער ערלעדיגונג פון פערשידענע אנגעלעגענהייטען, וואס האבען זיך בעטרא־פען אויף א"י, און ער האט מעהאנדעלט לויט די

עצות פון דעם זעהר גרויסען מאן קאלאנעל לאורענס. דאס, וואס איז אפגעטאן געווארען, האט אויסגעהאל־טען די פראבע פון דער צייט און פיל רעגירונגס־ענדערונגען איבערן גאנצען מיטעלען מזרח.

מען קען זיך נישט פארשטעלען — זאגט טשער־טשיל — אז מען זאל קענען שלום מאכען צווישען דער באלפור־דעקלאראציע און אנ'אראבישער מעהרהייט אין לעגיסלאטיוו־ראט.

טשערטשיל טוהט דאן איבער צו דער לאגע פון די יודען אין פערשידענע וועלט־טיילען. די יודען זענען היינט אנ'אביעקט פון שוידערליכע, גרויזאמע און „ווימענשאפטליך" בעגרינדעטע פערפאלגונגען. מען רודפ'ט זיי קאלט און אומ'ברחמנות'דיג. מען הופט עס „א שאלטער פאטראס". זיי ליידען פון יעדער ארט מענשליכער ביזוויליקייט און געמיינער מיראטיע.

און ווען די לאגע זעהט אזוי אויס, איז דאך זיכער, אז די קאמער וועט נישט ערלויבען, אז מען זאל פאר די יודען פערמאכען זייער איינציגע טיר, צונעהמען זייער איינציגע האפענונג. (הויישעגדיגע אפלאדיסמענטען).

טשערטשיל דריקט לסוף אויס די האפענונג, אז מהאמאס וועט זארגפעלטיג בעטראכטען די אנגע־לעגענהייט אין איצטיגען מאמענט — זאגט שער־טשיל — בעהאנדלען מיר די אנגעלעגענהייט אהן אנ'אפשטימונג, ער גלויבט אבער, אז די רעגירונג וועט דעם ענין נאך ביי א צווייטער געלעגענהייט ברענגען פאר דער קאמער צו אפשטימונג.

נאך א קורצער רעדע פון

קאנסערוואטיסט קאפיטאן קאזאלעט

אז די רעגירונג זאל זיך נישט אײלען מיט דער דורכפיהרונג פון א שריט, וואס קען האבען אזעלכע שווערע פאלגען.

עס שיינט — מיינט דער רעדנער — אז יעדער וויל זיך ארויסדרייען פון דער איצטיגער לאגע. די יודען ווילן דעם פלאן נישט האבען. אין ענגלאנד ווערט ער פון קיינעם נישט אונטערשטיצט. דער מיניסטער אליין איז פון איהם נישט ענטציקט. און עס וועט נישט זיין קיין שום איבערראשונג, אויב דער הויך־קאמיסאר גופא, וועלכער דארף דעם פלאן אויס־פיהרען, וועט זיין צופרידען, אז די אויספיהרונג וועט אפגעלעגט ווערען, בתנאי, אז דער הויך־קאמיסאר זאל פון דעם עסק קענען ארויס מיט כבוד.

אויך די אראבער זענען נישט איינייג וועגען דעם פלאן. זיי פיהרען לעצטענס א פראפאגאנדע, אז די ענגלישע פאליטיק אין א"י ווירקט זיך אויס געגען די אינטערעסען פון די אראבער. די דאזיגע בעד־הויפטונגען זענען פאלשע. אבער די רעגירונג טאר נישט מאכען קיין שריט, וואס וואלט צונעהמען ביי יודען די לעצטע האפענונג אויף א"י.

דער געוו. קאלאניען־מיניסטער עמערי

ווייזט אן אין זיין רעדע, אז דער קאנסטיטוציע־פראיעקט פון ל. ר. איז געבויט לויט אלטמאדישע מוסטערן. דער בעאמטער דארף זיין דאס צינגעל ביי דער וואגשאל.

מען טאר נישט פערגעסען — זאגט עמערי — וועגען דער גרויסער בעדייטונג פון א"י אלס באזע פארן ענגלישען לופטפלאט. און דאס נישט בלויז פארן שוץ פון סועץ־קאנאל און מזרח־געביטען פון מיטעללענדישען ים, נאר אויך אלס ווינטיגסטער

נערוו אין דער קאמוניקאציע מיט אינדיען און דעם ווייטען מזרח. א"י גיט אויך דעם איינציגען אויס־גאנגספונקט פארן עקספארט פון נאפט אונטער בריטישער קאנטראל. א גליקליך א"י, וואס איז פער־בונדען צו ענגלאנד דורך דאנקבארקייט איז א ציל, מיט וועלכען מען מוז זיך רעכענען.

דער יודישער לייבאר־דעפוטאט סילווערמאן

ערקלערט, אז די איצטיגע דעבאטע וועט פאר די יודען זיין ווי א קנויל ליכט און האפענונג אין א טראגיש־צומישטער וועלט. די ארגומענטען פון מהא־מאס בעווייזען, אז דער פראיעקט איז א פריהצייטיגער. מען מוז נאך ווארטען ביז דער עקספערימענט וועט קענען דורכגעפיהרט ווערען.

חער יודיש־קאנסערוואטיווער דעפוטאט

מארקוס סעמיועל

זאגט, אז לאנדאן, וואס איז שוין אזוי פיל מאל גע־ווען דער פערהאנדלונגס־פלאץ פון אייראפעאישען רעטירונגען, וועט אויך אמאל ווערען דאס ארט, וואו עס וועלען זיך צוזאמענקומען אויף פערהאנדלונגען אראבער און יודען.

דער קאנסערוואטיסט סער **עדווארד גריג** דריקט אויס די האפענונג, אז דער קאלאניען־מיניס־טער וועט האלטען פאר מעגליך צו רעווידירען דעם פלאן, וועלכער האט ארויסגערופען גרויס נעגנער־שאפט נישט בלויז אין אונטערן־הויז, נאר אויך אין לאורדען־הויז.

דער קאנסערוואטיסט **קאפ. סטריקלענד** בעטאנט, אז אונטערן בעגריף פון א יודישער נא־ציאנאל־היים דארף מען פערשטעהען א פלאץ, וואו יודען קענען זיך פיהלען זיכער פון אנטריפען מצד שונאים, דאס בעדייט אויך אנ'אקטיווע ערמוטיגונג פון יודישער אימיגראציע און אנדערע זייטען פון דער יודישער טעטיגקייט אין א"י.

עס איז נאך נישט געקומען די צייט פאר דער איינפיהרונג פון ל. ר. די יודען, וואס קומען קיין א"י, מוזען פאר אלץ צאהלען זעהר טייער. די רעגירונג מוז פאר זיי טלעגצענד וועגיג. סטריקלענד גלויבט, אז דער פראיעקט וועט קיינמאל נישט בעקומען די צושטימונג פון דער קאמער. אויב דער ל. ר. זאל געשאפען ווערען אפילו אין פינף יאהר ארום, וועט ענגלאנד האבען ערפילט דעם צוזאג, וועלכען זי האט געגעבען אין זשענעווע, אז זי וועט שאפען א זעלבסט־רעגירונג אין א"י, ווי נאר דאס לאנד וועט דערצו זיין פעהיג. וועט מען עס אבער שוין איצט טאן, וועלען מיר ווערען עדות פון אנ'אויסברוך פון ביטערע שטרייטען אין ארץ־ישראל.

קאנפערענץ וועגען הילף פאר דייטשע פליטים

פאריז, (יט"א) „היקעם" טיילט מיט, אז אין ברייסעל איז פארגעקומען, לויט דער איניציאטיוו פון „היקעם", א קאנפערענץ פון קאמיטעטען צו העלפען יודישע פליטים, פון דייטשלאנד. אין דער קאנפערענץ האבען זיך בעטייליגט רעפרעזענטאנ־טען פון הילפס־קאמיטעט אין לענדער, וואס גרעני־צען מיט דייטשלאנד און אין וועלכע „היקעם" פיהרט אנ'עמיגראציע ־ הילפס ־ טעטיגקייט זייט אפריל 1933.

אויף דער קאנפערענץ [illegible] אנאליזירט געווארען די לאגע פון די פליטים אין פערשידענע לענדער און די טעכנישע און פינאנציעלע בעדינ־גונגען, אונטער וועלכע די קאמיטעטען מוזען פארט זעצען זייער טעטיגקייט. עווענטועל זייער צוזאמענ־ארבייט מיט'ן „היקעם".

די קאנפערענץ האט ארויסגעשיקט א בע־גריסונגס ־ טעלעגראם צום ביי־נאמינירטען איבער קאמיסאר פון פעלקערבונד פאר די ענינים פון דייטשע פליטים, סער נעיל מאלקאלם, אונטערשטריי־כענדיג די נויטווענדיגקייט אפצונעמען ביי די רעגירונגען פון די אימיגראציע־לענדער אנ'אינטער ווענץ וועגען פערגרעסערען די אימיגראציע ־מעג־ליכקייטען פאר די פליטים פון דייטשלאנד.

די רעדע פון סענאטאר טראקענהיים
וועגען שחיטה אין סענאט

צוליב מאנגעל אין פלאץ ברענגען מיר ערשט באריכות די רעדע וואס איז געהאלטען געווארען אין סענאט פריטאג.

„הויכער סענאט!

מיר האלטען ביים סוף פון לעצטען אקט פונם קאמף וואס האט פערטומען אונזערע מוחות אין די לעצטע וואכען. איצט ווערט אונז דער געזעץ פראיעקט פארגעלעגט אין א ביסעל אנ'אנדער ליכט ווי אין אנהויב. ער איז דורך דער רעגירונג און סיים אביסעל געענדערט געווארען, איצט איז עס שוין א קלארע זאך, אז דער שווער־פונקט פון דעם ענין איז איבערגערוקט געווארען פון דער בלומרישט אידעאי־שער פלאך. און טאקע פון דעם דאזיגען שטאנדפונקט וועל איך מיך בעמיהען צו בעלויכטען דאס איצטיגע געזעץ. ווארום איך קאן דאך נישט גלויבען אז דער הויכער סענאט זאל מסכים זיין מיט דער מיינונג פון סענאטאר פולקאווניק מאלישעווסקי, אז מען דארף איינגאנצען פערבאטען די ריטועלע שחיטה, אזא פארשלאג איז דאך שוין בעגרינדעט געווארען אין סיים דורך בעסערע ארגומענטען, מיט וועלכע ס'האט אפעריערט סענ. מאלישעווסקי, און דאך האבען זיי נישט איבערצייגט דעם סיים.

די ארגומענטען פון סענ. מאלישעווסקי זענען דאך זעהר איבערפלעכלי־כע.

איינער מען קומט מיט אזא פארשלאג דארף מען לכל הפחות זיך בעלעגען מיט דעם ענין גרינד־ליכער, און כמעט דורכשטודירען די טעהאָרעטישע ליטע־ראטור וועגען דעם. סענ. מאלישעווסקי האט דאס נישט געטון. צו וואס? — אז מען קען עס מאכען פיל איינפאכער: מיט איין רייהר מיט דער האנד אוועק מאכען די מיינונג פון די בערירהמטעסטע פיזיאלאגען וועטערינארען און דאקטוירים, פון געלעהרטע מיט א וועלט־נאמען, צווישען וועלכע וועם געפינען זיך אויך דער געוו. פוילישער פרעמיער פראפ. נאוואק, פראפע־סאר סאווינסקי — וועלכע האבען אלע איינשטימיג בעשטעטיגט אז די יודישע מעטאדע ביים שעכטען איז די בעסטע און הומאניטארסטע פון אלע אנדערע מעטאדען.

סענ. מאלישעווסקי — ווי ער האט עס אליין בע־שטעטיגט, — האט אפילו זיך נישט פאטיגירט צו בא־זוכען א שעכטהויז און אליין זיך איבערצייגען ווי עס זעהט אויס די יודישע שחיטה און וואס ס'קומען פאר ביי די אנדערע מעטאדען פון קוילען בהמות. ווען ער וואלט דאס געטון — וואלט ער דאך זיך איבערצייגט אז פון דער שחיטה לויטן יודישען דין ביז דעם פולשטענדיגען טויט פון דער בהמה גע־דויערט נישט 15-20 מינוט ווי ער האט עס חא פער־זיכערט, נאר מאקסימום 54 מינוט און ווי עס שטע־לען פעסט די בערירהמטעסטע פיזיאלאגען פערליערט די בהמה מאמענטאל דאס בעוואוסטזיין ווי נאר דער שוחט שניידט איהר דורך דעם האלז, ווייל עס הערט תיכף אויף דער בלוטצופלוס צום מוח.

ער וואלט זיך אויך איבערצייגט אז ביי א מעכא־נישער שחיטה וואס דארף עס זיין דאס לעצטע ווערט פון הומאניטאריזם — טרעפט עס גאנץ אפט, אז מ'מוז עטליכע מאל שיסען צו דער בהמה און ערשט דערנאך לויפט ארום דער צעווילדעוועטער אקס איי־בער דעם זאל, בעדראהט דאס לעבען פון די ארבייטער ביז מען טוט נישט מיט איהם דאס, וואס ס'טוט באלד דער שוחט. אהן די איבעריגע קלעפ איבערן קאפ פוקאס. אהן די אומזיסטע ווערטאגען און יסו־רים פאר דער בהמה — מען שניידט איהם דורך מיט א מעסער דעם האלז.

און ווען סענאטאר מאלישעווסקי וואלט זיך גע־וואלט רעדרהיסען ווי אזוי מען קוילט חזרים און אנ־דערע קלענערע פיה, וואלט ער געקאנט זעהן פיל שרעקליכערע און אומטערזאנטערע זאכען. היות א־בער ער האט מסתמא נישט געטון, וועל איך מיר ער־לויבען צו ציטירען דא א בעשרייבונג וואס איז געווען געדרוקט אין „עקספרעס פאראנני" פון מערץ ה.י. וועגען דעם ווי אזוי עס קומט פאר דאס קוילענען חזרים, אין דער דאזיגער בעשרייבונג לייענען מיר צוו. אנדערען:

„דער הומאניטארער" אופן פון דער נישט - ריטועלער שחיטה...

„...צווישען א פול אנגעפאקטע האלע מיט חזרים ווערט ארויסגעכאפט, פאר א הינטערשטען פוס, איין שטיק. דער חזיר, וועלכער הענגט אויף א קייט, קוויטשעט מוראדיג. דאן ווערט ארויפגעצויגען אויף א ווינקעל אין דעם ארט וואו ס'שטעהט דער קיילער מיט א פערהפלויטען פארטוך. די אויפגאבע פון דעם דאזיגען קיילער איז דורכצושטעכען מיט א לאנגען שפיז דאס האַרץ פון חזיר. אבער היות דאס דורכשטעכען קומט פאר שנעל און דער קיילער טרעפט נישט תמיד אין סאמע האַרץ געשיעט עס א סך מאל אז דער נאך לעבעדיגער חזיר ווערט ארייגעווארפען אין א קע־סעל מיט קאכעדיגען וואסער"...

און בכלל טענהמען זיך מיר וואס פאר א ווערט ס'האט געהאט דער גאנצער הומאניטארער מאמענט אין דעם שחיטה פראיעקט אויב די פראיעקט גע־בערין (פרוי פריסטאר) איז געווען גרייט צו רעזי־גנירען פון דעם הומאניטאריזם פאר ניש־טיגע 10 גר. וואס מען ווערט נעהמען פון די יודישע קעשענעס.

אבער היות מען וואלט דאך געקאנט מיינען אז כאטש די יודישע שחיטה איז נישט קיין הומאניטארע ניט מען דאך די יודען די פריווילעגיע צו שעכטען נישט הומאניטאר — וויל איך מיט דער גאנצער שארפקייט אפליקענען, אז אונזער שחיטה איז אנטי־הומאניטאר אזא פארוואורף איז א בעליידיגונג פאר אונזער עטיק, פארן הארגאר פון אונזערפאלק און קאן אויך גורם זיין צו א פערערגערונג פון די בעציהונגען צו דער יודישער בעפעלקערונג.

פון דער סיים־טריבונע האט מען זיך ערלויבט

צו פערגלייכען די יודישע שחיטה מיט פערברענען אלמנות אין אינדיען.

(דאס האט געטון וויצע־מארשאלעק מיעדזשינסקי). ווער האט עס אבער אמערשטען פערעפענטליכט דאס נער באט „נישט הרגענען"! — נישט די יודען? דאס האט דאך דאס יודישע פאלק אריינגעשטעלט דעם דאזיגען געבאט אין זיינע עשרת הדברות. און זיך דערביי אזוי געטריי געהאלטען, אז א סנהדרין וואס האט איין מאל אין 50 יאהר ארויסגעגעבען א טויט אורטייל איז דורך די יודישע חכמים אנגערופען געווא־רען „א מערדערישע געריכט".

נישט מיר האבען געברענט מענשען נאר אונז האט מען געברענט אויף די שייטער־הויפענס

פאר אונזער טרייקייט צו דער אמונה!

איך פראטעסטיר דעריבער אמאטענערישסטען געגען אזעלכע מיגים פערגלייכונגען!

מיר זענען אומעטום געווען דער פאקטאר פון פראגרעס — זאגט וויטער סענ. טראקענהיים — ווי אויך דער פאקטאר פון ווירטשאפטליכען פארשריט. ווען אפילו די עקסטערמינאציע פון דער יודישער בע פעלקערונג וואלט געווען געבונדען מיט א געוויסען נוצען פאר אנדערע שיכטען פון דער בעפעלקערונג וואלטען מיר אויך געמוזט נעגען דעם פראטעסטירען. אבער אין דעם פאל וועט די יודישע בעפעלקערונג ליידען שווערע און פיהלבארע פערלוסטען אהן שום נוצען פאר וועמען עס איז.. דאס געזעץ וועט נישט ברענגען קיין נוצען נישט די, וואס פערנעהמען זיך מיט פיה־צוכט, און נישט דעם קאנסומענט, ווארום, קודם כל איז אנ'אבסאלוטער ליגען אז די ריטועלע שחיטה ווירקט אויף דער טייערקייט פון פליש. די שחיטה פערטייערט בס"ה מיט א האלבען גראשען אויף א קילא לעבעדיגע וואג, און דאס האט נישט קיין שום בעדייטונג לגבי אנדערע אפצאהלונגען, וואס מאכען אויס 27 גר. אויף א קילא לעבעדיגע וואג. פערקעהרט די קריסטליכע בעפעלקערונג געווינט פון דער ריטועלער שחיטה, ווייל זי בעקומט דאס בע־סערע, הינטערשטע פליש פאר א ביליגערען פרייז ווי דאס פארערשטע פליש.

פאלש איז אויך די מיינונג, אז די קריסטליכע בע פעלקערונג צאהלט פלומרשט א שטייער פאר די יו־דישע קהלות א ראנג דער ריטועלער שחיטה.

די הכנסה פון די יודישע קהלות

—די גרעסטע יודישע קהלות — די ווארשאווער און לאד־זער — געניסען בכלל גארנישט פון די שחיטה אפ־צאהלונגען, אלע אנדערע קהלות האבען דערפון: א הכנסה פון 10 מיליאן יעהרליך. פון וואס מען דארף אראפרעכענען 2 מיליאן וואס פליסט איין פון דער עופות־שחיטה, 2 מיליאן וואס ס'צאהלט די יודישע בעפעלקערונג פון דעם פליש, וואס זי קאנסומירט און אנ'ערך 20 פראצענט — די הוצאות וואס מ'ו קאסטען יעדער מין שחיטה, בלייבט אלזא, נאר 3 מיליאן, וועלכע ווערען דאך אויך קאמפענסירט דורך דעם וואס די קריסטליכע בעפעלקערונג צאהלט ביליגער פארן פליש וואס זי נוצט. אלענפאלס איז דאך אנ'אפסורד צו זאגען אז די דריי מיליאן זלאטעס שפילען עס אזא גרויסע ראלע ביי דעם מיליארדען אומזאץ פון פליש, און אז אט די 3 מיליאן ווירקען עס אזוי שטארק אויף דעם פרייזען אונטערשיד צווי־שען די פרייזען וואס ט'בעקומט דער פראדוצענט פון די לעבעדיגע בהמות און דעם פרייז וואס ס'צאהלט דער פליש - קאנסומענט.

דער בעסטער בעווייז אז ס'איז נישט אזוי ווי די שחיטה טענער שטעלען עס פאר איז דער פאקט, וואס אין די מערב וואיעוואדשאפטען וואו ס'איז שוין כמעט נישטא קיין ריטועלע שחיטה איז דאך דער פרייזען־דיפערענץ א סך גרעסערער ווי דארט וואו די שחיטה קומט פאר לויטן יודישען ריטואל, דאס זעלבע איז ביים האנדעל מיט חזרים.

די יודישע אויסבעסערונגען

שטרעבענדיג אפצושוואכען די שארפקייט פון דעם געזעץ האב איך אין דער קאמיסיע אריינגער טראגען אנ'אויסבעסערונג, וועלכע איך האלט איצט אויטער, נעמליך: אויסצושטרייכען אין ארטיקעל 5 דעם זאץ, וואס הייסט בעגרעניצען די שחיטה ביז צו די ווירקליכע בעדערפענישען פון דער יודי־שער בעפעלקערונג. אויב די דאזיגע אויסבעסערונג וועט אפגעווארפען ווערען לעג איך פאר צוצוגעבען א פונקט, אז דאס פערדעכענען די גאנצע בהמה צו דעם קאנטינגענט פון „בשר פליש" זאל זיך אנהויבען ערשט פון 1־טען יאנואר 1938, כדי פאר דער צייט זאלען די יודען קאנען ארגאניזירען און אויס לערנען די כריסטליכע צאהל מנקרים, וואס זאלען קאנען טרייבערן די הינטערשטע חלקים פון די גע־קוילעטע בהמות און זיי מאכען פאר כשר פאר די יודישע פליישערעיען. אויסער דעם לעג איך פאר אויס צושטרייכען אין ארטיקעל 5 דעם זאץ וועגען מוזען האבען ספעציעלע קאנצעסיעס פארן האנדעל מיט כשר פליש, ווארום דאס איז געגען די טענדענצען צו מעגליך מאכען א פרייע קאנקורענץ און אפשאר פען יעדע מעגליכקייט, אז א גרופע סוחרים זאלען דיקטירען די פרייזען דער גאנצער בראנזשע, ביי א קאנצעסיע - סיסטעם מוז אבער קומען דערצו, אז דער כשר'ער פליש - האנדעל זאל קאנצענטרירט ווער־רען אין איינציגע הענט און דערמיט ברענגען איז צו א גרויסער טייערקייט פון כשר פלייש און צו דער פאקטישער שאפונג פון א קארטעל, וועלכען די רע־גירונג וויל אויך פאר יעדען פרייז אפשאפען.

זיך ארויסזאגענדיג קאטעגאריש געגען דעם פונקט, אז דארט וואו יודען מאכען אויס ווייניגער פון 3 פראצענט האבען די זעלבסטפערוואלטונגען דאס רעכט צו בעשליסען א פולשטענדיגען פערבאט פון דער יודישער שחיטה — ענדיגט דער רעדנער:

דערפון, וואס איך האב דא געזאגט און פון מיי־נע אויסבעסערונגען, וואס איך האב אריינגעטראגען, דארף מען נישט דרינגען, אז די פארשטעהער פון דער יודישער בעפעלקערונג האלטען דעם שחיטה־געזעץ פאר א גערעכטען אויב נאר די דאזיגע אויס בעסערונגען וועלען אנגענומען ווערען. ווייט נישט אזוי דאס שחיטה - געזעץ

פיהרט איין א בעגרעניצונג פאר פירט־האלבען מיליאן יודישע בירגער

און צי פערפליכטעט דען די קאנסטיטוציע נאר דארט וואו יודען מאכען אויס מעהר פון 3 פרא־צענט? צי קאן מען דען טיילען א מלוכה אויף טע־ריטאריעס, וואו די קאנסטיטוציע איז יא גילטיג און וואו זי איז נישט גילטיג?

דאס גאנצע געזעץ געהמט אוועק ביי טויזענ־טער יודישע סוחרים און בעלי־מלאכות זייערע אר־ביטס - ווארשטאטען און איז א ווייטעדיג ריג־נעלע אין דער נויט, מיט וועלכער מען פרובט אונז ארומצירינגלען. דעריבער מוזען מיר אפעלירען צום סענאט, אז ער זאל נאך אין דער לעצטער מינוט אפשטעלען די גזירה און נישט אננעהמען דאס געזעץ.

אין די לעצטע וואכען האבען מיר איבערגע־לעבט

א סך עקסצעסען, טעראר, באיקאט און בעליידיגונגען.

אבער אלס אנ'אלט אויסגעהיבט פאלק, וועלכער האט איבערגעהאלטען די שווערסטע צייטען און קיינמאל נישט פערלוירען דעם מוט און האפענונג — וועלען מיר אויך דאס איצטיגע מאל זיך נישט בויגען און

וועלען נישט רעזיגנירען פון אונזערע היילגסטע מענשליכע און נאציאנאלע רעכט.

ראדיא - ווינקעל

דער איינפלוס פון וועטער אין ראדיא

דער היייאהריגער ווינטער איז אין היגזים פון הערען ראדיא געווען נישט דער ערגסטער. ד געראוישען און אנדערע שטערונגען זענען די לע טע צייטען נישט איבעריג שטארק אזוי. אז מען הער די ראדיא־כוואליעס גאר נישט־קשה.

בייטאג קאן מען הערען א גאנצע רייהע אויס לענדישע ראדיא־סטאציעס אויף די לאנגע כוואַ יעס, ווי קאלונדבארג, ציזען, „ראד־א־פאריז", אסל און פיל סאוויעטישע ראדיא־סטאציעס, אין די ערשטער רייהע — די ריזיגע מאסקווער־ראדיא סטאציע „קאמאינטערן", וועלכע איז די שטארקסט אויף דער וועלט, אין אווענד הערט מען אויסגע צייכענט פיל צעהנדליגער ראדיא־סטאציעס או די מיטעלע ראדיא־כוואליעס.

נישט שטענדיג אבער הערט מען גוט די א ראדיא־סטאציעס, גאנץ אפט דויערט צו עטלי טעג, ווען דער אויפנאהם פון ראדיא־מויע א וואָרט איז א שלעכטער, כדי צו געפינען די ס בות פון דער דאזיגער, נאך נישט אינגאנצען אויפ קלעהרטער ערשיינונג, מאכען די געלעהרטע שוין לענגערע צייט אויפ'ן דאזיגען געביט פיל פאר שונגען. די דאזיגע פארשונגען קומען גלייכציי פאר אויף פערשידענע פונקטען פון דער ער אפטמאל ביי גאנץ שווערע אטמאספערישע בעו גונגען.

שוין די ערשטע רעזולטאטען פון די דאזי פארשונגען האבען דערוויזען, אז דאס גוטע הע רען פון ראדיא איז אבהענגיג פון דעם אונטער שיד פון די אטמאספערישע פערהעלטנישען או דער ערד און אויך אויף דער הויך פון 3,080 מעט איבער דער ערד. עס האט זיך ארויסגעוויז אז אין די ערטער, וואו עס הערשט א נידריגע אטמאספערישער דרוק, הערט מען ראדיא יא גו דאגעגען אין די ערטער, וואס זענען ארומגערינג מיט א הויכען אטמאספערישען דרוק, הערט מ ראדיא בעדייטענד ערגער. אזוי ארום קאן מ שוין היינט געבוי פאראויסזאגען, צי מען וועט אין אווענד הערען ראדיא גוט אדער שלעכט.

אינטערעסאנט זענען אויך די פארשונגען, וו די געלעהרטע האבען געמאכט איבער די שט רונגען אין ראדיא. עס האט זיך ארויסגעוויז אז יעדעס מאל, ווען אין דער לופט האבען ז דורכגעטראגען שטארקע, רייסענדע ווינטען א גרויסע מאסען קאלטע לופט ווערען איבערגעטראג פון איין ארט אויפ'ן צווייטען — הערט מען ב אין הער־טרייבעל אדער אין הילכער א כאראקט ריסטישען קורצען קנאק, אזוי ווי אויף דער בר פאן". אט דאס פלוצלינגע איבעררוקען זיך פ קאלטע, אדער הייסע לופט־מאסען האט א דעצ דירענדען איינפלוס אויפ'ן ראדיא־אויפנאהם, סטאטיסטיק האט דערוויזען, אז אין ניינציג־פר צענט האבען די קאלטע לופט־מאסען א גינסטיג איינפלוס אויף די ראדיא־כוואליעס. מיט דעם פ ענטפערט זיך, טאקי דער אומשטאנד, אז די ראדי סטאציעס, וואס געפינען זיך אין דער ווייטע פון צפון־מזרח און מזרח, הערט מען זעהר גו דאגעגען די ראדיא־סטאציעס, וואס געפינען זי אין אנדערע ריכטונגען מיט ווארימערע לופט מאסען, הערט מען שוואכער.

צוליב פאמעראנצען ווערט אויפג שטעלט א נייע ראדיא - סטאציע

ווי בעקאנט האט די גרויסע פראנצויזיש קאלאניע אלזשיר א זעהר שוואכע ראדיא־סטאצי קוים פון 12 קילאוואט. איצט פיהרט שפאניע זעהר לעבהאפטע פראפאגאנדע פאר איהרע ביליג פאמעראנצען, און דאס מאכט זי דורך פריוואט פראנצויזישע ראדיא־סטאציעס, אזוי נאך ווער דורך די שפאנישע ליפעראנטען די אלזשירער מעראנצען ביסלעכווייז ארויסגעשטופט פונ'ם פר צויזישען מארק. דאס אלץ האט דערפיהרט דער אן מ'האט געמוזט אין אלזשיר אויפשטעלען שטארקע סטאציע, דורך וועלכער מ'זאל קאנ צוקומען צו די פראנצויזישע בעל־הבית'טעס א רעקאמענדירען זיי די אפריקאנישע פירות. ער א דאנק דעם וועלען שוין די אלזשירער ראדי הערער פערמאגען די געהעריגע סטאציע, ווענ וועלכער זיי האבען א לאנגע צייט געהאלטען א איין פאדערען זי.

דער קאלאניזאציע-פלאן פון בירא-בידזשאן אין 1936

מאסקווע. (יט"א) די אלפערבאנדישע מלוכה פלאנירונגס־קאמיסיע האט צוגעשטעלט דער צענט ראלער רעגירונג צום בעשטעטיגען דעם פלאן פון דער פאלקס־ווירטשאפטליכער און סאציאל־קולטו־רעלער טעטיגקייטס ארבייט אין דער יודישער אוי־טאנאמער געגענד (בירא־בידזשאן), אויף דאס יאהר 1936. אנשטאט די 21 מיליאן 435 טויזענד רובעל, וואס זענען אויסגעגעבען געווארען אויף דער דאזי־גער טעטיגקייט אין פאריגען יאהר, איז אויף היי־יאהר פארגעזעהען א בודזשעט פון 51 מיליאן 636 טויזענד רובעל. אין אלגעמיין אלזא זעהט פאר דער פלאן א פערברייטערונג פון דער בוי־טעטיגקייט אויף 241 פראצענט.

לויט די בעזונדערע צווייגען זעהט פאר דער פלאן א פערגרעסערונג אויף 286 פראצ. אין די אינוועסטיציעס אין דער ארטיגער אינדוסטריע, א וואוקס פון 693 פראצ. אין קאמונאלער בויאונג, 200 פראצ. אין בילדונגס־וועזען, 301 פראצ. אין געזונדהייטס־שוץ.

אין דער שווערער אינדוסטריע זאל איגווע־סטירט ווערען אנדערטהאלבען מיליאן רובעל, דע־רונטער א מיליאן אין געאלאגישע פארשונגס־ארביי־טען און א האלב מיליאן אין דער בויאונג פון דעם בארג־מעטאלורגישען טעכניקום.

אין דער ארטיגער אינדוסטריע זאל אינוועס טירט ווערען 20 מיליאן און 288 טויזענד רובעל. דאס וועט געבען א מעגליכקייט נאך היינטיגס יאהר צו פערענדיגען און לאזען אין גאנג א רייה נייע אונטערנעהמונגען. אויף דער ענטוויקלונג פון דער קוסטארישער געווערב־קאאפעראציע ווערט פאר־געזעהען א בודזשעט פון א מיליאן מיט הונדערט טויזענד רובעל.

פאר דער לאנדווירטשאפט ווערט אסיגנירט העכער 7 מיליאן רובעל אויף דער אויספיהרונג פון פלאן פון לאנדווירטשאפט־קאמיטעט. חוץ־לזה וועט די לאנדווירטשאפט אין בירא־בידזשאן בעקומען קרעדיטען אין דער הויך פון 8 מיליאן רובל. דער פלאן זעהט פאר א ברייטע ענטוויקלונג פון דער הייזער־בוי־טעטיגקייט. ביז סוף יאהר דארף פערטיג ווערען העכער 2300 קוו.־מעטער נייער וואוינונגס־שטח אין בירא־בידזשאן. דערויף איז אנגעמערקט א סומע פון העכער אנדערטהאלבען מיליאן רובעל. אויף געביידעס פאר דער ארטיגער אינדוסטריע איז בעשטימט א בודזשעט פון העכער 6 מיליאן רובעל. אין בנינים פאר דער קוסטאר־אינדוסטריע זאל איגוועסטירט ווערען א סומע פון אנ'ערך 4 מיליאן רובעל.

אויף דער ענטוויקלונג פון קאמונאל־אינסטי־טוציעס ווערט פארגעזעהען א פרעלימינאר פון איין א האלבען מיליאן רובעל, דערפון 3 מיליאן רובעל פאר אנ'עלעקטרישער סטאציע, אין דער שטאט בירא־בידזשאן.

די אינוועסטיציעס אין קולטור־געביט זענען פרעלימינירט אויף 2 מיליאן 259 טויזענד רובעל. דערפון העכער א מיליאן רובעל אויף שול־בנינים. היי־יאהר זאל אויסגעבויט ווערען א בנין פאר 10־יאהריגער מיטעל־שול און אגר. קולטור־אנשטאַלטען.

2 מיליאן מיט 700 טויזענד רובעל זענען פרעלימינירט אויף געזונדהייטס־שוץ. היי־יאהר זאל אויסגעבויט ווערען 4 שפיטעלער (איין שפיטאל אין דער שטאט בירא־בידזשאן אויף 110 בעטען) א מעדיציניש טעכניקום און זויגלינג־הייזער.

צוזאמען מיט'ן פינאנסיעלען פלאן איז אן אנגעמערקט אנ'איבערוואנדערונגס־פלאן אויף 1936 לויט דעם דאזיגען פלאן זאלען היי־יאהר אין די אויטאנאמער געגענד זיך בעזעצען 10 טויזענד יודען, דערונטער 2246 פאמיליעס און 2000 יחידים. שוין אריינגערעכענט די איבערוואנדערער פון פרי־דע לענדער. די איינטיילונג פון די איבערוואנדערער לויט בעזונדערע צווייגען פון דער ווירטשאפט איז דערווייל נאך נישט פעסטגעשטעלט.

Dr. med. L. Berman
צעגעלבלאַנע 15, טעל. 149-07
ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוועכע־בע האנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענד.
זונטאג פון 9—1 פארמיטאג
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע - פרייזען

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מאָנטאָג, 30 מערץ — ז' ניסן תרצו

זון-אויפגאנג 5.25
זון-אונטערגאנג 6.07

דער „ברוינער משיח“ און זיינע לאדזשער תלמידים

אין לאָדזשער „אימטשא“ פּרעדיגט מען דעם היטלעריזם

די לאָדזשער „אימטשא“, וועלכע איז ווי שוין בעוואוסט געבויט געוואָרן פאַר יודיש געלד, און וואו דער אינטערעס פאַר יודען איז פערבאָטען — איז געוואָרן די נעסט וואו מ'פּרעדיגט דעם היטלעריזם. אין דעם „היכל“ ווערען אָפט איינגעאָרדנט פאָרלעזונגען און רעפעראַטען אין וועלכע די פּרעלעגענטען לויבען ביזן הימעל אריין דעם „ברוינעם משיח“ און זיין „תורה“.

אזוי למשל, איז נעכטען אין דער „אימטשא“ פאָרגעקומען א פאָרלעזונג פון פּראָפ. פון דער וואַרשאַווער „אימטשא“ סט. ארצט. אין זיין רעפעראַט א.ד.ט. „די רעפאָרמאציע פון היטלעריזם אין דייטשלאנד“ האָט דער פּרעלעגענט זיך אָפּגעשטעלט אויף דעם היטלעריזם אלס דעם „איבערהויער פון דער מענשהייט“. אלס דעם „דערלייזער פון דייטשען פאָלק“. ווייטער האָט ער געזאָגט, אז נאָך לוטערן, וועלכע האָט אדורכגעפירט די רעפאָרמאציע פון דער רעליגיע, האָט דער היטלעריזם אדורכגעפירט די „רעפאָרמאציע פון מענטש“.

דער רעדנער האָט געצייכנט נאָר די „ישועות ונחמות“ וואָס דער היטלעריזם האָט געבראַכט דעם ארבייטער־קלאַס“, עצה'ט ער פוילען, אז דאָ זאָל אויך איינגעפירט ווערען דער היטלעריזם.

אָט אזוי ווערט אין דער לאָדזשער „אימטשא“, וואָס איז געבויט געוואָרן מיט יודיש געלד געפּרעדיגט דעם היטלעריזם אין לאָדז.

די סטרוזשעס פּראָטעסטירען!

(א) נעכטען זענען אין לאָדז פאָרגעקומען 2 גרויסע פערזאַמלונגען פון הויזוועכטער, אויף וועלכע עס איז דער עיקר גערעדט געוואָרן וועגן דעם, אַז די הויז-בעזיצער אין זייער רוב מבין יבנין האָנאָרירען נישט דעם אונטערגעשריבענעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך און האַלטען אין איין רייסען די לוינען, פערעכנענדיג די הויזוועכטער צו נידריגערע קאַטעגאָריעס, ווי זיי דאַרפען געהערען.

עס זענען געהאַלטען געוואָרן רעפעראַטען, און איין פועל יוצא איז בעשלאָסען געוואָרן ווענדען זיך צו מאַסגעבענדע פאַקטאָרען וועגן בעשטימען אַ ספּעציעלע לוסטראַציע-קאָמיסיע, וואָס זאָל צוציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט די שולדיגע אין ברעכען דעם קאָלעקטיווען אָפּמאַך.

פערזאַמלונג פון נאַכט-וועכטער

ווי עס טיילט אונז מיט דער ראַט פון די יודישע פּראָפעסיאָנעלע קלאַסען-פעראייגען אין לאָדז בערעק יאָסעלעוויטש 16, וועט דינסטאָג דעם 31-טן ד. ח. 4 נאָכמיטאָג פאָרקומען אין לאָקאַל ב. יאָסעלעוויטש-גאַס 16 א פערזאַמלונג פון לאָדזער נאַכט וועכטער, געווידמעט דער בעדראָהטער לאגע אין פאַך.

אנ'אומגליקספאל

(א) אויף סלאָמיאַנע-גאַס 4 האָט זיך בעת'ן שמירען אנ'אַקס פון זיין וואָגען זיך צוברויכען די רעכטע האַנד דער 45-יאָהריגער פוהרמאַן פעליקס זאַיאָנטשקיעוויטש.

פאָגאָטאָוויע האָט איהם ערטיילט ערשטע הילף און אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

דער יום-טוב קומט אָן
מאַך דיין איינקויף אין קאָנסום

א זאָרגפעלטיגע ווירטין זעהט זיך בעציטענס ארום וואָסערע איינקויפען זי דאַרף האָבען אויף יום-טוב. די דירעקציע פון דעם איין-איינציגען וואָרען-הויז אין אונזער שטאָט קאָנסום ביי דער ווידזעווער מאַנופאַקטור, ראָקיטשינער 54. פערשטעהענדיג די שווערע פינאַנציעלע סיטואַציע פון כמעט גאַנץ לאָדז. האָט פערקלענערט די פּרייזען פון אַלע סחורות, געבענדיג אזוי אַרום די מעגליכקייטען צוצוגרייטען דעם פּרעכטיגסטען יום-טוב טיש פאַר דעם ביליגסטען געלד. קאָנסום האָט פערזעהן זייגע אָפּטיילונגען, אָנהויבענדיג פון קאָלאָניאַל-סחורות, גאַלאַנטעריע, קוך-געשיר ביז מענער, דאַמען און קינדער-קאָנפעקציע. שוכוואַרג. אַלע אַרט. אויך וועש. דאָס אַלץ פערקויפט קאָנסום צו קאָנקורענץ - פּרייזען. פאַר מענער ספּעציעלער אויסוואַהל פון וועש פון די בעסטע קוואַליטעטען און מוסטערן צו אויסערגעוועהנליכע נידריגע פּרייזען. ס'איז אָהן צווייפעל, אַז יעדע בעלהבית'טע וועט מאַכען איהרע איינקויפען נאָר אין „קאָנסום“.

בילליגער אויספלוג
קיין וויען
פון 9-טן אַפּריל
75 זל.
ריינעס
אויף די לטוואַנטינישע ירידים
קיין פּאַלעסטינע
Wagons Lits Cook
Piotrkowska 68
tel. 170-70.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנקהייטען
צעגעלניאַנא 7 (פריהער 43), טעלעפאָן 141-32
עמפּאַנגס-שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונט

טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“
צעגעלניאַנא 27. — טעלעפאָן 112-25.
דיר. דוד צעלמייסטער

6-טע וואָך גאַסטראָלן פון מאָריס שוואַרץ
קונסט-טעאַטער

אַלע פאָרשטעלונגען אָוונט צו רעדוצירטע פּרייזען:
פון 80 גר. ביז 3.30
בייטאָג פון 70 גר. ביז 2.50

מאָריס שוואַרץ
צוזאַמען מיט זיין קינסטלער-אַנסאַמבל:

יהודית אברבנאל	עני לימאַן	ליובע ראָזענבערג
העלענע גאָטליב	משה ליפּמאַן	שמחה ראָזען
אסתר גאָלדענבערג	אברהם מאַרעווסקי	נאָטאַן רייכענבערג
יצחק גרודבערג	קלאַרע סעגאַלאָוויטש	דניאל שאַפּירא
קלמן נוטמאַן	אייזיק סאַמבערג	אלעקס שטיין א. א.
נאַטאַליע ליפּמאַן	אברהם קוריץ	

אין דעם פאָלגענדען רעפּערטואַר:

היינט מאָנטאָג 9 אָוונט פּרעמיערע! — טוביה דער מילכיגער פון שלום עליכם מיט מאָריס שוואַרץ אלס טוביה.

מאָרגען דינסטאָג, 9 אָוונט — שווער צו זיין א יוד פון שלום עליכם מיט מאָריס שוואַרץ אלס דוד שפּירא.

מיטוואָך, 9 אָוונט — טוביה דער מילכיגער

דאָנערשטאָג, 9 אָוונט — שווער צו זיין א יוד

פרייטאָג, 9 אָוונט, שבת און זונטאָג, 4 נמ. און 9 אָוונט לעצטע 5 פאָרשטעלונגען

יאָשע האָלב

מיט מאָריס שוואַרץ אלס ניעשאַווער רבי.
פון י. זינגער. דראַמאַטיזירט און רעזשי: מאָריס שוואַרץ

אכטונג! דעם גאַנצען יום-טוב פסח „יוד זיס“ מיט מאָריס שוואַרץ
וועט געשפּילט ווערען ליאָן פויכטוואַנגער'ס — אין דער טיטעל-ראָלע.

„תומכי אורחים“ ארגאניזירט א גרויסע פּסח-אקציע

(אויפרוף)

חער פעראיין „תומכי אורחים“ האָט בעשלאָסען, אזוי ווי אַלע יאָהר, אויך אויף דעם היי־יאָהריגען פסח אונטערצונעהמען א הילפס־אקציע פאַר בכבוד'ע און אָרימע פאַמיליעס, ס'וועט איינגעאָרדנט ווערען א פסח־קוך פאַר איינינגע הונדערט פּערזאָן און 1000 פאַמיליעס וועלען בעקומען פּראָדוקטען אין נאַטור אויף גאַנץ פסח.

ווי יעדען איז בעוואוסט, איז דאָס היינטיגע יאָהר די פרעקווענץ פון די מקבלים פילפאַכיג גרעסער ווי ביי די אַלע ביז איצטיגע פּסח־אקציעס. ווייל די נויט איז שרעקליך, דער אויסערליכער מענש קאָן דאָס גאָר נישט בעגרייפען, נאָר חער, וואָס זעהט מיט אייגענע אויגען, זיצענדיג 1 שעה צייט אין פעראיין „תומכי אורחים“. טרויעריגע בילדער, ווי אונזערע נאָהענטע ברידער און שוועסטער, אויסגעשעהמטע שוין 99 פּראָצענט טויטע, בעטען זיך דאָס מען זאָל זיי העלפען אין זעיער נויט און שטיצען אויף דעם גרויסען יום־טוב פּסח. אָבער לייד, די פערוואַלטונג איז מאַכטלאָז, ווייל אין איצטיגען מאָמענט איז שוין פערשריבען צוגרוקאָ 500 פאַמיליעס און אזעלכע פערזאָנען, וועלכע זענען נאָך מיט 2 יאָהר צוריק געוועזען די נותנים פאַר „תומכי אורחים“. און די קאַסע איז פאַרלוימיג פוסט, ווייל פון די איינצעלנע געזאַמעלטע גראָשענס איז שווער צוזאַמענצושטעלען די גרויסע טויזענדער זלאָטעס.

מיר ווענדען זיך העריבער צו דער בעפעלקערונג פון דער גרויסער יודישער שטאָט לאָדז: אונטערשטיצט די פּסח־אקציע מיט א ברייטער האַנד, ווייל הונדערטער פאַמיליעס וועלען א דאַנק „תומכי אורחים“ האָבען די מעגליכקייט צו פייערען דעם גרויסען יודישען יום־טוב פּסח. צו דעם צוועק וועלען זיך צו אייך ווענדען דעלעגאַציעס פון אונזער נ' פּרייען־קאָמיטעט, פערוואַלטונגס־מיטגלידער און ווירטשאַפטס־קאָמיסיע מיט ספּעציעלע שטעמפּעלע בלאָקס, און מיר בעטען דאָס יעדער זאָל צוטראָגען זיין געהעריגע שפענדע פאַר אונזער פּסח־אקציע.

אין ערוואַרטונג, אז די אקציע וועט ווערען גוטוויליג און מיט א ברייטער האַנד אונטערשטיצט

צייכענען מיט דרך־ארץ
די פערוואַלטונג פון „תומכי אורחים“
פּרעזעס (—) דאָקטאָר משה בענדעל

די איינמאהנונג
פון'ם ריטשאלטירטען אינדוסטריע-שטייער

(א) היינטיגע וואָך וועלען די פינאַנץ-אַמטען צוטרעטען צום איינמאָהנען דעם ריטשאַלטירטען אינדוסטריע-שטייער פון'ם אומזאַץ פאַרן יאָהר 1935 בעזונדערע אונטערנעהמונגען, וואָס זענען פערעכנט צו דער קאַטעגאָריע פון'ם ריטשאַלט-צאָהלענדע, זענען פונאַנדערגעטיילט געוואָרען אויף 14 צאָהלענדע גרופּען.

אויסעראָרדענטליכע פערזאַמלונג
וועגען דעם פאָלקסשול-וועזען

(א) נעכטען איז אין'ם לאָקאַל פון'ם פּוילישען לעהרער-פערבאַנד (זאַכאָדניע 72) פאָרגעקומען אנ'אויסעראָרדענטליכע פערזאַמלונג פון פאַרשטייער פון געזעלשאַפטליכע און בילדונגס-אינסטיטוציעס.

עס איז אין א רייהע רעפעראַטען אַרומגערעדט געוואָרען די זעהר שווערע און טרויעריגע לאַגע פון'ם פאָלקס-שול-וועזען בכלל און פון די פאָלקס-לעהרער בפרט.

ס'זענען אָנגענומען געוואָרען ענטשפּרעכענדע רעזאָלוציעס.

צום „פּרימא אפּריליס“
סיוועט זיין אנ'אומזיסטע טרחא

(א) די פּאָסט-מאַכט אינפאָרמירט אונז, אז זיין הסכם מיט אַ פריהער אַרויסגעגעבענער פּעראָרדענונג, וועלען פּאָסטקאַרטלעך (ווידאָקובקעס"), וואָס וועלען אַרויסגעשיקט ווערען דורך פערשידענע פערזאָנען צו זייערע בעקאַנטע, און וועלען אַנטהאַלטען בילדלעך אָדער אויפשריפטען, וועלכע וועלען זיין בעליידיגענד פאַר'ן אַדרעסאַט — צו דעם דאָזיגען אַדרעסאַט נישט אָפּגעגעבען ווערען, נאָר זיי וועלען בלייבען ליגען אין פּאָסט-אַרכיוו.

אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט בייטאָגט דיזשורירען: שטעקל, די מאַנאָוסקיעגאָ 37; יאַנקעליעוויטש, סטאַרי-רינעק 9; סטאַניעלעוויטש פּאָמאָרסקאַ 91; באַרקאָווסקי, וואָר וואַרזיקאַ 45; גלוכאָווסקי, נאַרוטאָוויטשאַ 6, האַמבורג, גלובנאַ 50; פּאַוולאָווסקי, פּעטריקאָווער 307.

א טרויער-אקאדעמיע

(א) נעכטען 12 בייטאָג איז אין'ם זאַל פון דער פּוילישער „אימקאַ“ (אויף טרויגוטאַ 3) פּאָרגעקומען אַ פייערליכע טרויער־אקאדעמיע אין שייכות מיט'ן 10-טען יאָהרצייט נאָכ'ן טויט פון'ם פּאָנער פון פּוילישען קאָאָפּעראַציע-וועזען, ראָמואַלד מיעלטשאַרסקי.

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20

קלאַנג-קינאָ-טעאַטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26.
היינט און פאָלג. טעג!
דראַמע פון לעבען פון א פּאָריזער מענש פון המון א. ג.
מענש און זינדיג
אין די הויפּט-ראָלע:
Charles Bauer i Magdalena Ozerdy
— II —
דער שענסטער און פּרעהליכסטער פילם, וואָס רופט אַרויס ענטציקונג ביים פּובליקום א. ג.
א וואַלץ פאַר דיר
אין די הויפּט-ראָלען:
Kamila Horn, Luis Graweure
אָנהויב 4 נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84
גרויסע אטראקציע פון איצטיגען קאנצערט-סעזאָן!
הײנט, מאָנטאג, ד. 30 און דינסטאג, ד. 31-טן, 8.30 אָוונט
נור 2 גאַסט-אויפטריטן
„Bodenwieser"
פון ווינער באַלעט פון וועלט-רוהם
אין די נייעסטע נאָך ביז איצט נישט געזעהענע אין לאָדז טאַנץ-קרעאַציעס. יעדען אָוונט אַ נייער פּראָגראַם. די קליינע צאָהל פאַרבליבענע בילעטן פון 1 ביז 6 זל. אין קאַסע פון פילהאַרמ.

ראַטעוועט די יודישע שטודירענדע יוגענד

(בריף אין רעדאַקציע)

צו אַלע יודישע געזעלשאַפטליכע אינסטיטוציעס און צו דער גאַנצער יודישער עפענטליכקייט פון לאָדז קומען מיר מיט דעם רוף: ראַטעוועט די יודישע שטודירענדע יוגענד פון פאַרפאַרמדקייט. די דאָזיגע יוגענד פון הויכשולען, גימנאַזיומס א. א. וו. ווערען פאַרפרעמדט צו דער יודישער געזעלשאַפט. עס בינד זיי נישט מיט זייער פאָלק קיין שום געזעלשאַפטליכע אַרבייט. די דאָזיגע יוגענד שטרעבט אינגאַנצען צו ענטלויפען פון אַלעם, וואָס איז יודיש און האָט אַ שייכות צו יודען. די 2-טע שיכט יוגענד, די יוגענד פון „דעפטאַק" און „ראַנד-קעס", זייער „פאָלקס"-אַרבייט בעשטייט אין גיין אויף ראַנדקעס, קינאָ, טעאַטער, „פייפען" א.אַ.וו. אויב עס זענען אַמאָל געווען סטודענטען פון „כאַרקאָוו" די „ביל"ו"ס" און זיי זענען אַוועק-געפאָהרען פון זייערע היימען, וואו עס האָט זיי גאָרנישט בעפעהלט, און זיך געלאָזט אויף די מדבריות פון ארץ ישראל", זענען זיי טאַקע בעצייכענט געוואָרען אַלס העלדען. און דער איינציגער אויסוועג איז איצט נאָר צוציהען די זעלבע יודישע יוגענד צו געזעלשאַפטליכע אַרבייט. וויפיל יודישע געזעלשאַפטליכע אָדער פילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס געהען אונטער צוליב דעם, וואָס זיי האָבען נישט קיין מענשען-מאַטעריאַל? און מאַכט אַמאָל אַ אינסטיטוציע אַ בלימעל-טאָג, מוז זי אַראָפּגעבען דערפון 40—50 פּראָצ. די זאַמלער (וועלכע זענען אַמײנסטענס בעצאָהלטע מענשען). שיקט אַמאָל אַ „לינת משמורים" אַ דיזשור צו אַ קראַנקען, מוז זי דער משמר בעצאָהלען אין דערצייט, ווען פון אָרימען קראַנקען קען מען גאָרנישט נעהמען א. אַ. וו. וויפיל איז דאָ יודישע קינדער, וואָס גענישען נישט פון די פאָלקס-שולען אָדער וועלכע נויטיגען זיך אין לעהר-הילף? און זיי האָבען נישט ווער עס זאָל זיי לערנען. וויפיל ליגען קראַנקע, וועלכע נויטיגען זיך אין בעדינונג און האָבען נישט ווער עס זאָל זיי בעדינען? און אין דער זעלבער צייט דרייען זיך אַרום יוגענד פוסט-און-פּאַס, אין דערצייט, ווען זיי וואָלטען געקענט זיצען ביי אַ קראַנקען, וועלכער נויטיגט זיך אין הילף. לערנען אַ קינד א.אַ.וו. מיר האָבען געשאַפען אין לאָדז אַ „יוגענד-הילפס-סעקציע". דערווייל זענען מיר אין דער מקיצטען-אָרג. פון „ברית הקנאים". מיר האָבען זיך געשטעלט די אויפגאַבע צו אָרגאַניזירען די יודישע יוגענד, צוגעוואוינען זיי צו געזעלשאַפטליכע אַרבייט.

מיר ווענדען זיך דעריבער צו די געזעלשאַפטליכע און פילאַנטראָפּישע אינסט. און צו דער גאַנצער יודישער עפענטליכקייט אין לאָדז: העלפט אונז צו רעאַליזירען דאָס, וואָס מיר האָבען אונטערגענומען, שטעלט אייך אין פאַרבינדונג מיט אונז, מיר זענען גרייט צו אַלע אַרט געזעלשאַפטליכע אַרבייט. מאַכט איהר אַ בלימעל-טאָג—ווענדט זיך צו אונז, דאַרפט איהר אַ מענש אויף משמר — ווענדט זיך צו אונז. יודישער מאַמע, אויב נויטיגט זיך דיין קינד אין לעהר-הילף —ווענד זיך צו אונז. מיר וועלען בחנם לערנען. אונזער בעלוינונג וועט זיין, אַז מיר וועלען וויסען, אַז מיר האָבען אויסגעלערענט אין פאַרלויף פון אַ יאָהר 150 יודישע קינדער שרייבען און לעזען; אַז מיר האָבען געזאַמעלט פאַר „נותן לחם" אָדער „תומכי אורחים" צי „לינת הצדק" ביי אַ בלימעל-טאָג 200 זל. און נאָך הונדערט אויסגעהונגערטע יודען קענען בעקומען אַ טאָג צו עסען; אַז מיר זענען געזעסען ביי 100 קראַנקע, וועלכע האָבען זיך גענויטיגט אין אונזער הילף — דאָס וועט זיין אונזער גרעסטע בעלוינונג.

געדענקט! אין אייער אינטערעס ליגט זיך גלייך צו שטעלען מיט אונז אין פאַרבינדונג.

הערש טאָובע (הייטעם)

צ. פאָרזיצער פון דער יוגענד-הילפס-סעקציע ביים „ברית הקנאים" אין לאָדז.

אויספלוג קיין וויען!
9 אַפּריל אויף 4 און 28 טעג. 95 זל.

קיין בריסעל 275 זל.
פון 8/4 ביז'ן 21/4—1936.

קיין פּראַג, וויען און בודאַפּעשט
מיט פולער בעקעסטיגונג. 215 זל.
פון 9/4 ביז'ן 15/4.

פסח אין יוגאָסלאַוויע, וויען, זאַגרעב, סוסאַק, אויפענטהאַלט דורך צוויי וואָכען אין פענסיאָנאַט אין דובראָווניק. 580 זל. פון 6. ביז'ן 30. אַפּריל

אויף פסח קיין פּאַלעסטינע
הנחות פאַר די ה"ה סוחרים און דאָקטוירים.

הנחה-פעסער קיין עסטרייך און טשעכאָסלאָוואַקיי

„אָרביס", פּיעטריקאָווער 18 („מעוואָ") טעל. 249-40.

אַפּעל צו דער לאָדזער יוד. בעפעלקערונג

די פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאָדז, געטריי איהר לאַנג-יעהריגער טראַדיציע, בעמיהט זיך אויך איצט, טראָץ די גרויסע פינאַנציעלע שווערגקייטען, אַדורכצופיהרען די פסח־אַקציע אין די ראַהמען פון די פריהערדיגע יאָהרען.

די קהלה־פערוואַלטונג מאַכט נישט, ווי אַנדערע קהלות, קיין ספּעציעלע זאַמלונגען אויף „קמחא", נאָר שטיצט זיך אַלע מאָל — און וויל אויך הייריאָהר זיך שטיצען — אויסשליסליך אויף די בודזשעט־פאָנדען.

אין שייכות דערמיט ווענדעט זיך די קהלה־פערוואַלטונג צו די עטאַטראַצאָהלער מיט דער בקשה איינצוצאָהלען במשך פון דער הייסטיגער וואָך דעם קהלה־עטאַט, כדי די יודישע קהלה זאָל אַזוי אַרום האָבען די מעגליכקייט אדורכצופיהרען איהר אויפגאַבע אין דער גאַנצער ברייט.

די קהלה־פערוואַלטונג מאַכט אויפמערקזאַם, אַז צוליב ווירטשאַפטליכע טעמים וועט זי געצוואונגען זיין דעם קהלה־עטאַט, וואָס וועט נישט איינגעצאָהלט ווערען פאַר יום־טוב, אויפצומאַהנען אויף אַ צוואַנגס אופן אָהן שום הנחות תיכף נאָך פסח.

די פערוואַלטונג פון דער יודישער קהלה
אין לאָדז
פּרעזעס: (—) י. ל. מינצבערג
סיים־דעפוטאַט

וואַרשאווער פּרעסע וועגן מאָריס שוואַרץ
איד זיין גראַנדיעזע אויפפיהרונג
„טוביה דער מילכיגער"

נח פּרילוצקי
מאָמענט № 282

— — — דער ספּעקטאַקל — טוביה דער מילכיגער — וואָס מיר האָבען ביטעוואַויכם, איז געווען אַ הויכווערטיגע סענסאַציע — אַ דאַנק דעם אופן פון דער אויפפיהרונג. אין דער מיטרסטער דעטאַל שפירט זיך די געניטע — און ראַפינירטע — האַנט פון מאָריס שוואַרץ.

— — — דער אויסגעצ אויף „טוביה דעם מילכיגען" האָט זענען חריטהאַלבען שעה לעבעדיגער קאָנטאַקט מיטן לייטענדן גייסט פונם פּראָדוקציעטיג אויסגעגלאַנצטע נאָך — וואונדערבאַרע דריט־האַלבען שעה.

— — — ס'איז אַ טיפע אינטעלעקטועלע און עסטעטישע בעפרידיגונג צו זעהען, ווי שוואַרץ האָט געשפּילט טוביה'ן — דורכגעפיהלט, בעקלערט, נעמאַקט אין ביי שוואַרצעס טוביה יעדער ריהר, אינטימליכעס קנייטשעלע. — — ער קריצט די ניואַנסען פון מימיק, זשעסט און אינטאָנאַציע, ווי מיט דער נאָדעל פון קופער־שטעכער.

שוואַרצעס טוביה איז אַ קלאַסישע קרעאַציע אינם עהרען אַלבום פון יודישען טעאַטער.

— — — די אויפפיהרונג איז אַ קאָנצערט, וועלכע דאַרף איבערגעחזר'ט ווערען אַזוי לאַנג, ביז ס'וועט ביי אונז נישט בלייבען קיין איין קולטורעלער מענש, וואָס זאָל נישט האָבען געזעהען „טוביה דעם מילכיגען" אין שוואַרצעס העזשי און שפּיל.

י. מ. ניימאַן
הײנט № 282

— — — מאָריס שוואַרץ האָט געגעבען אַ ניעם טוביה'ן. ביי איהם שטייגט די געשטאַלט ביז צו מאָנומענטאַליזם, ביז צום סימבאָל.

— — — פאַר די דאָזיגע בעגליקענדע מינוטען, פאַר דער דאָזיגער ליטערונג פון דער יודישער בוהנע, פאַר אויפלעבען דעם אומשטערבליכען שלום־עליכם'ן — אונזער דאַנק.

אלחנן צייטלין
אונזער עקספּרעס

— — — אַ נעכום נישט צום פאַרגעסען, האָט אונז מאָריס שוואַרץ פאַרשאַפט מיט זיין אויפפיהרען און שפּילען שלום-עליכם'ס „טוביה דער מילכיגער".

— — — מאָריס שוואַרץ האָט זיך אַרויסגעוויזען אַלס דער יודישסטער און גלייכצייטיג אַלס דער גרעסטער שוישפּילער אויף דער יודישער ביהנע.

— — — מאָריס שוואַרץ „טוביה" איז אַ שעדעווער, אַ מייסטער שטיק פון דער ערשטער מדרגה.

ב. שעפנער
נייע פאָלקסצייטונג

— — — ווען מיר זיצען אין טעאַטער און זעהען שוואַרצ'ס מאָנומענטאַלע טוביה געשטאַלט, ווערען מיר פאַרכאַפּט פונם טאַנצען צויבער, וואָס אָטעמט פון אָט דעם פּראָסטען יודען.

א. ש. יורים
וואָרט

„די לעבעדיגע טוביה'ס וואָלטען זיך בעדאַרפט פון „שוואַרץ דעם מילכיגען" אָפּלערנען זייערע העוויות און הילוך און שעפען פון איהם חכמה און תורה.

אומפאַרגעסליך בלייבט דאָס לעצטע בילד: אַזאַ טראַגישע צווישען „דין" און „לעבען" צווישען „אומחנה" און „ליבע" אין איין טאָטען האָרץ קאָן געהערען הוהנג צו די שטאַרקסטע לייסטונגען פון די מאָדערנסטע טראַגיקערס אויף ערד וועלט ביהנע.

— — — ס'איז קיין טעאַטער - פאָרשטעלונג: ס'איז אַ ערלעבעניש, אַ ווירקליך ערלעבעניש.

מ. קיטאַי
וואָרט

— שוואַרץ האָט אַנטפּלעקט דעם אמת'ן טוביה'ן און מיט קינסטלערישען שוואונג אונז צוריקגעגעבען דאָס טיפּישע, מיט אַלע תנועות און העוויות געמיטליכען שלום עליכם'דיגע.

אר—צעט
ראַדיאָ № 282

אַן אומפאַרגעסליכער טעאַטער - אָוונט. — — ס'איז געווען איבערלעבונג. ס'איז טעווען קאָנטאַקט. ס'איז געווען דערהויבונג. און איבער אַלעם האָט געקעניגט — מאָריס שוואַרץ. ער האָט זיך אַנטפּלעקט אין דער גאַנצער גרוים פון זיין מייסטערשאַפט.

— — — נישט מעהר אין אונזער דור קיין אַקטיאָרען, וואָס זאָלען קענען אַזוי געבען „טוביה", ווי דאָס טוט מאָריס שוואַרץ.....

גענעראַל-פאַרזאַמלונג איז „יתומים הויז" זגערזשער 40

זונטאָג איז אין „בית-יתומים" זגערזשער 40 פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע מיטגלידער פאַרזאַמלונג, די פאַרזאַמלונג עפענט אין נאָמען פון דער פערוואַלטונג פּרעזעס ה' מענדעל רייבענבאַך. ס'ווערט בעעהרט מיט אויפשטיין די פאַרשטאָרבענע מיטגלידער פון דער אינסטיטוציע, אין דער איינלייטונגס-רעדע בעריהרט פּרעזעס רייבענבאַך די גרויסע אַנשטרענגונגען פון דער פערוואַלטונג אין פאַרגאַנגענעם טעטיגקייטס-יאָהר צו ענטוויקלען און אויסצובריייטערן די אינסטיטוציע, אין ווייטערדיגען כייל פון זיין רעדע בעטאָנט פּרעזעס רייבענבאַך מיט גרויס צופרידענהייט די ווייטערדיגע ענטוויקלונגס-שטופע פונ'ם יתומים-הויז דורכ'ן ענדערען דעם לאָקאַל, ווי בעקאַנט האָט זיך די לעצטע יאָהרען די ענטוויקלונג פון יתומים-הויז אַנגעטראָפען אויף גרויסע טעכנישע שוועריגקייטען צוליב'ן ענגען לאָקאַל, טראָץ דעם וואָס די פערוואַלטונג האָט יעדעס יאָהר פאַרגרעסערט דעם לאָקאַל מיט איינציגע צימערען, האָט דאָך דער פריהערדיגער לאָקאַל ווייט נישט ענטשפּראָכען די בעדערפענישען פון דער אינסטיטוציע, ביי'ם היינטיגען טאָג איז די דירה-פראַגע בעלעזט געוואָרען אויף אַ צופרידענשטעלענדען אופן, דאָס יתומים-הויז געפינט זיך איצט אין אַ פּרעכטיגען בנין און בעשטייט פון 38 צימערען מיט אַלע נויטיגע היגיענישע איינריכטונגען, דאָס הויז איז נאָך גרויס אַנשטרענגונגען מצד דער פערוואַלטונג, פאַרוואַנדעלט געוואָרען אין אַ קינדער פּאַלאַץ, אָבער די גרויסע אינוועסטיציעס האָבען פאַרשלונגען גרויסע געלדער, אַזוי דאָס אין דער אינסטיטוציע שפּירט מען דאָס שטאַרק די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון יתומים-הויז וועט אָבער צוליב דעם זיך שטאַרק פאַרבעסערן, און ס'איז אָן שום ספק כ'־אי געווען די גרויסע אַנשטרענגונגען.

דעם פינאַנס בעריכט גיט אָב געוו. סעקרעטאַר ה' דור פוטערהענדלער, דעם בעריכט פון דער רעווידיר=קאָמיסיע גיט אָב ה' סעמיאַטיצקי.

איבער'ן בעריכט פון דער פערוואַלטונג ענטוויקעלט זיך אַ לענגערע דיבאַטע אין וועלכער ס'בעטייליגען זיך די ה"ה: דר. י. שפּאַרן, אדוו. געלאַדע, דור פוטערהענדלער, ש. יאַנאָסעוויטש א. אַנד. פּרעזעס רייבענבאַך ענטפערט אויף די געשטעלטע פראַגען און דריקט אויס צופרידענהייט מיט'ן גרויסען אינטערעס פון די מיטגלידער מיט דער אינסטיטוציע.

ס'ווערט בעשלאָסען אויסצודריקען די אָבטרעטענדע פערוואַלטונג אַ צוטרוי=וואָטום, אויפ'ן פאָרשלאַג פון ה' פוטערהענדלער, ווערט איינשטימונג בעשלאָסען אויסצודריקען דעם פּרעזעס ה' מ. רייבענבאַך אַ דאַנק פאַר זיינע לייסטונגען פאַר'ן יתומים הויז.

אין דער נייער פערוואַלטונג זענען געוועהלט געוואָרען: פּרעזעס רייבענבאַך, דר. נ. צוזמער, אדוו. בעלאַדע, מ. וואָרדינגער, י. האָפּשפּיגעל. דענט. ניימאַן, דר. י. שפּאַרן, ש. פיימאַן, ש. יאַקובאָווסקי, ל. קאַרזעל. אַלס קאַנדידאַטען: ח. פיין, בערלינסקי און זאַלצמאַן. אין רעווידיר=קאָמיסיע: ש. יאַנאָסעוויטש, סעמיאַטיצקי. קאַנדידאַטען: ש. יאַקובאָווסקי, בערלינסקי.

די פערוואַלטונג האָט זיך קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדען אופן: פּרעזעס מ. רייבענבאַך, וויצע-פּרעזעסען: דר. נ. צוזמער, מ. וואָרדינגער, סעקרעטאַר אדוו. געלאַדע. קאַסיר י. האָפּשפּיגעל.

גוט מאָרגען!

די טשאָלענט=גזירה...

דער „וויעטשור וואַרשאַווסקיי שרייבט אַז די סאַניטאַר - מאַכט אין וואַרשאַ, האָט פערווערט די בעקערס אָנצונעהמען טשאָלענטער, סיידען זיי וועלען האָבען ספּעציעלע „טשאָלענט - אויוועןס".

(פון דער פּרעסע)

די סיים - סעסיע איז אין אַ מזל'דיגע שעה געשלאָסען געוואָרען. די פּאָסלעס זענען אהיימגעפאָהרען יעדער אין זייער רוה אַריין אויף „אָרפּאַטשינעק".

וואָס מ'זאָל נישט זאָגען אויף אונזערע פּאָסלעס און סענאַטאָרען, אָבער איין זאַך מוז מען מודה זיין, אַז דאַסמאָל האָבען זיי נעבעך שווער און ביטער „געפּראַציעוועט". די פּאָר זלאָטים פּענסיע האָבען זיי כשר פאַרדינט. די איצטיגע דעפּוטאַטען האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר זעהר אַרבייטסזאַמע. מעהר ווי די דעפּוטאַטען פון די פריהערדיגע סיימען האָבען די דעפּוטאַטען געאַרבייט מיט די קעפּ. די דעפּוטאַטען פון איצטיגען סיים האָבען געוויזען, אַז מ'דאַרף בכלל נישט קיין קעפּ. דער עיקר איז — דער זאַדעק!.....

האָבען טאַקע אונזערע „זאַדקאָווע דעפּוטאַטען" געאַרבייט שווער און שיטער. צוערשט האָבען זיי אָפּגעשאַכטען די שוחטים, און נאָכן אָפּראַטעווען די בהמה, האָבען זיי נאָך בעוויזען אַריינצוכאַפּען אַ פּאָרציע מילכיגס, „רעגולירט" דעם מילך - האַנדעל און פּערטיג.

נו, איז נישט קיין וואונדער, וואָס די העררען פּאָסלעס (מיט דער „פּאָסילקע" בּראָש) פיהלען זיך איצט אַזוי איבעראַשט, לאָמיר האָפען, אַז אי-בער יום־טוב, וועלען זיי צוריקקומען צו די כוחות, און צו דער קומענדיגער סעסיע וועלען זיי קומען אין סיים אַריין אויסגערוהטע און מיט פרישע כוחות פאָרטזעצען די „הייליגע אַרבייט" פון ענטיודישען דאָס פּאָטערלאַנד.....

און וויסען דאַרפט איהר, אַז צו דער קומענדיגער סעסיע, וואַרט אויף זיי שוין אַ ניי שטיקעל אַרבייט — דער טשאָלענט־פאַרבאָט.

זאָגט, וואָס איהר ווילט. ס'איז דאָך טאַקע אַ „באַרבאַרישער" מנהג. מ'נעהמט רינדערנעס מיט קאַרטאָפעל, מיט קוגלען, מיט געפּילטע קישקעס, מען שטעלט דאָס אין די באַקאויוונס. אין די זעלבע אויוועוס געפינען זיך ברויט, טראָגט זיך דער ריח פון די רימועלע געפּילטע דיניצעס אַריבער אויף די ברויטלעך, און די טשאָלענט - ברויטלעך פאַרקויפט מען די אידעלע „אָרטאָדאָקסעס" - לעזער, אַזוי אַרום צוויגט מען רייניע אַריער צו גענישען פון דעם יודישען טשאָלענט־ריח — דאָס איז אַ סקאַנדאַל!...

צו דער קומענדיגער סעסיע וועט איינער פון די „יוהען-קענער" אַריינטראָגען אַ פאָרשלאַג, צו פאַרביטען דעם יודישען טשאָלענט. די שטאָט־ראַטען וועלען אַנגעמען בעזונדערע אַנטי־טשאָלענט פאַרשלאַגען. דער פּראָיעקט וועט איבערגעשיקט ווערען אין דער טשאָלענט - קאָמיסיע ביים סיים, און נאָך דעם ווי ס'וועלען געזאַמעלט ווערען די נויטיגע מאַטעריאַלען וועגען דער שעדליכקייט פון יודישען טשאָלענט אויף די אַרישע מאָגענס, וועט אָנגענומען ווערען דער פאָרשלאַג מיט אַן'אויספּעסערונג, אַז.... טשאָלענטער וועט מען מעגען שטעלען נאָר אין די בעקעריען, וואָס וועלען האָבען ספּעציעלע קאָנצעסיעס. און ווער וועט זוכה זיין צו אַזאַ טשאָלענט-קאָנצעסיע ?!..

איצט שטעלט זיך אַ פראַגע: מילא אָהן פלייש און אָהן מילך, קען מען זיך נאָך אַן עצה געבען, אָבער ווי אַזוי געוואוינט מען זיך אָפּ פון אַביסעל טשאָלענט ?..

אָב—נעק

„שיר השירים"
ענדליך איז קורצען אין לאָדז

די דירעקציע פון קינאָ „טשאַרי" גרייט צו פאַר דעם יודישען פּובליקום פון לאָדז אַ נייע סענסאַציע. אַלע יודישע קינאָ-בעזוכער געדענקען נאָך גוט דעם סוקצעס פון „בר-מצוה", וואָס איז אויך געשפּילט געוואָרען אין דעמזעלבען קינאָ אין משך פון 2 חדשים צייט.

אויך איצט האָט די דירעקציע פון קינאָ „טשאַרי" נישט געשפּאָרט קיין קאָסטען און געבראַכט פון אַמעריקאָ דעם גרויסען שלאַגער-פילם, גערעדט און געזונגען אויף יודיש א. נ. „שיר השירים" פון אַנשעל שאָר, אין וועלכען די הויפּט-ראָלען קרעאירען די גרויסע יודישע קינסטלער ווי:

סאַמועל גאָלדינבורג, דאָראַ ווייסמאַן א. אַ. דעם סוקצעס פון דעם אויביגען פילם דערגענצט די רעוויו א. נ. „לאָמיר אַלע זינגען" אין 6 אַקטען, אין וועלכער עס נעמט אַנטייל דער בעריהמטער אַמעריקאַנער אַבערקאַנטאָר הערשמאַן און בעריהמטע אַמעריקאַנער אַרטיסטען.

אַלזאָ, פסח געהען אַלע יודישע קינאָ-בעזוכער אין „טשאַרי" צו בעוואונדערן די אויביגע 2 יודישע פילמען

Dr. med. Trepman
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפילים און הויט-קראַנקהייטען,
בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע.
זאַוואַדזקאַ 6, טעל. 234-12
נעמט אָהן פון 8—11 פאַרמ. און פון 6—9 אָוונט.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

ספארט-בעוועגונג

ערעפנונג פון לייכט אטלעטישער סעזאן אין „בר-כוכבא"

שבת איז אויפ'ן ל. ק. ס. פלאץ פארגעקומען די פייערליכע סעזאן־דערעפענונג פון לייכטאטלעטיק אין „בר־כוכבא".

די פייערונג עפענט דער לייטער פון דער סעקציע ה' ראגאזשינסקי, וועלכער בעגריסט די אפיציעלע פארשטעהער און אויך אלע צושויער און ווינשט אלע אנטיילנעהמער (אין צוזאמענהאנג מיט'ן אריינטרעטען פון „בר־כוכבא" אינעם לייכטאטלעטיק־פערבאנד), ערפאלגרייכע רעזולטאטען אויפ'ן געביט פון לייכטאטלעטיק.

נאכדעם רעדען א פארשטעהער פון דער פערוואלטונג, און א פארשטעהער פון דער עקזעקוטיווע פון וועלט־פערבאנד „מכבי".

נאכדעם קומען פאר די אייגענטליכע שטערונגס־לויפען, אין וועלכע עס האבען אנטייל גענומען 50 מאן און הערונטער 25 יוגענדליכע.

די בעזונדערע רעזולטאטען זענען געווען פאלגענדע: לויף פאר מענער אויפן מרחק פון צוויי קילאמעטער האט דאס ערשטע ארט פערנומען קראוזער אין א צייט פון 6 מינוט, 51,7, צווייטע ארט — פרייז 6,52, דאס 3־טע ארט וואידיסלאווסקי 6.52,2 מינוט.

אין פרויען־לויף אויף א שטח פון 600 מעטער האט דאס 1־טע ארט ערצילט פארעמבסקא אין 2.23 מינוט, דאס 2־טע ארט באנק 2,24 מינוט, דאס 3־טע ארט קליין 2.30 מינוט.

אין יוגענד־לויף אויף א שטח פון 1.200 מעטער, האט ס'ערשטע ארט פערנומען וואלנערמאן אין 4 מינוט, דאס 2־טע ארט באקסבוים 4,1 מינוט דאס 3־טע ארט קאזשמינסקי 4.2 מינוט.

פון לאדזער מכבי

די לייטונג פון דער שווים־סעקציע ארגאניזירט א שווים־קורס פאר אנפענגער און אוואנסירטע אונטער דער לייטונג פון צ'יפלאמירטען אינסטרוקטאר פון פוילישען שווים־פערבאנד. די לעקציעס וועלען פארקומען 2 מאל א וואך אין זגערישער באסיין אין די אוונד־שעה'ן.

* * *

דער פרויען־רעפעראט פון „מכבי" ארגאניזירט בייע גרופען פון געזונדהייטס־גימנאסטיק פאר פרויען. אין „מכבי" ווערען געפיהרט גימנאסטישע גרופען פאר פרויען נישט־אוואנסירטע, אוואנסירטע און סעניארקעס. די לעקציעס קומען פאר אין אייגענעם לאקאל אין די אוועד־שעה'ען אונטער דער אנפיהרונג פון דיפלאמירטע אינסטרוקטארקעס ביי אקאמפאניאמענט פון מוזיק.

* * *

די סעקציע פון ספארט־שפילען פיהרט אינטענסיוו טרעינינגען אין נעץ־באל און קויש־באל פאר פרויען און מענער אין אייגענעם לאקאל.

* * *

די שטשיפיארנאק־מאנשאפט פון „מכבי" האט נעכטען געשפילט פריינדשאפטס־מעטשען מיט טור דערגרייכענדיג א רעמי־רעזולטאט 2:2.

די פינג־פאנג־מאנשאפט פון לאדזער „מכבי" האט שבת געשפילט וועגען דער לאדזער מייסטערשאפט מיט „טייפון", דערגרייכענדיג א זיג אין דער הויך פון 2:8. אין דער מייסטערשאפטסטאבעלע פיהרט „מכבי" פאר „הכח" און „ארלען".

די פוסבאל־מאנשאפט פון „מכבי" איז פערבעטען געווארען דורך דער ווארשאווער „גויאזדא" צו שפילען א פריינדשאפטס־מעטש אין ווארשא, דעם 11 אפריל.

אינדיווידועלע באקס-מייסטערשאפט אין לאדז

גאטפרייד און בליבאום — מייסטערס פון לאדז

נעכטען האבען זיך פערענדיגט די מייסטערשאפטס־קאמפען פון לאדז, וועלכע האבען געדויערט 3 טעג. די פארגעקומענע פערמעסטונגען זענען היי־יאהר נישט געשטאנען אויף קיין הויכען ניווא. אין לעצטען יאהר האט זיך בכלל נישט געהויבען דער מצב פון לאדזער באקס. אויב לאדז האט עפעס צו זאגען אין פוילישען באקס, איז עס נאר אין די מיטעלע וואגען, ווי ספאדענקעוויטש, וואזשניאקעוויטש און כמיעלעווסקי, וועלכע רעפרעזענטירען די „עקסטרא־קלאס" פון פוילישען באקס, דאגעגען די איבריגע באקסער שטעהען פיל אונטערשטעליג און אויף דערפאלג קען מען ביי זיי אויף קיין פאל נישט רעכנען.

לויט די קלובען זענען אמצאהלרייכסטען געווען רעפרעזענטירט „יקפ" און „הכח", וועלכע האבען בעוויזען, אז דארט געהט אויף דעם געביט אן ארבייט. נישט־פיל שטעהט פון זיי אפ „גייער".

די מייסטערשאפט אויפ'ן יאהר 1936 האבען דערצילט: אין פליגען־וואג — פאפעלאטי (יקפ), וועלכער האט געוואונען אין פינאל ביי גלובא. אין האן־וואג — גאטפריד (הכח) נאכן זיג איבער בארטניאק'ן (יקפ) און אין פינאל איבער אוגוסטינאוויטש'ן. (גייער).

אין פעדערן־געוויכט דארף נאך פארקומען דער פינאל־קאמף צווישען ספאדענקעוויטש'ן (יקפ) מיט מיכאלאק'ן (זיעדנאטשאנע).

אין דער לייכטער וואג האט די מייסטערשאפט ערצילט וואזשניאקעוויטש (יקפ) א דאנק זיינע נצחונות איבער זביערסקי און מיקאלאיטשוק (גייער).

אין דער האלב־מיטעל־וואג האט אונפערהאפט דעם מייסטער־טיטול ערצילט אסטראווסקי (גייער), וועלכער האט בעזיגט זיין קלוב־חבר גאווין און אין פינאל געשלאגען דורקאווסקין (יקפ).

אין מיטעל־וואג האט די מייסטערשאפט ערצילט כמיעלעווסקי, וועלכער האט נישט, און וועט יאהרשיינליך אזוי שנעל נישט האבען קיין קאנקורענט אויף דעם טיטול. זיינע קאמפען מיט רומפעל און קראוטשיק'ן זענען געווען בלויז א פארמאליטעט.

אין דער האלב־שווערער וואג האט פיעטזשאק (יקפ) נאך די זיגען איבער יאסקולא (זיעדנאטשאנע) און קלאדאס (ווימא) ערצילט די מייסטערשאפט.

אין דער שווערער וואג איז נאר פארגעקומען איין קאמף צווישען בליבאום (הכח) און ראסלאיו (יקפ) און פאגאט'ן (הכח). צוליב דעם האבען די דינטען בצחון פון יודישען באקסער.

בכלל זענען די קאמפען היי־יאהר געווען ווייניג אינטערעסאנט, דערצו האבען נאך מיטגעווירקט די ריכטער, וועלכע האבען פשוט סקאנדאליעז געענדערט רעזולטאטען. אויף אן'אונערהערטען אופן האבען זיי בע'עוולה'ט לעשטשינסקי'ן (יקפ) און פאגאט'ן (הכח). צוליב דעם האבען די מייסטערשאפטס־פערמעסטונגען פעלירען שוין דעם ערשטען טאג דעם צוטרוי פון ספארט־פובליקום.

פוסבאל-מעטשען אין לאדז

ל. ק. ס. (לאדז) — גאפשוד (ליפיני) 1:3

ל. ט. ס. ג. — מכבי 0:5

ווידזעוו — ווימא 0:1

זיעדנאטשאנע — וו. ק. ס. 1:2.

ס. ק. ס. — טור 0:2.

בוזשא — קרושענדער 1:1.

לאדזער אוניאן-טורינג פערשפילט אין פויזען

נעכטען האט דער לאדזער אוניאן־טורינג געשפילט אין פויזען א פוסבאל־מעטש מיט „ווארטא" פערשפילענדיג אין פערהעלטניש פון 2:7.

פון וועלט-פערבאנד „מכבי"

פינג-פאנג מייסטערשאפטען פון פערבאנד

די ארגאניזירונג פון די היי־יעהריגע פינג־פאנג־מייסטערשאפטען פון פערבאנד, וועלכע זענען בעשטימט געווארען אויפ'ן 13־טען און 14־טען אפריל ה. י. איז איבערגעגעבען געווארען דעם קלוב „מכבי" קראקא און וועט פארקומען אין קראקא.

אין די מייסטערשאפטען נעהמען אנטייל די היי־יעהריגע מייסטערס און וויצע־מייסטערס פון די קרייזען, ווי אויך די קלובען פון די קרייזען, אין וועלכע עס זענען קיין קרייז־מייסטערשאפטען נישט פארגעקומען.

וועגען די מייסטערשאפטען דארף מען זיך ווענדען לויט'ן אדרעס פון „מכבי"־קלוב אין קראקא יאגיעלאנסקא 10 2־טער שטאק.

קרייז-צוזאמענפליה.

צוליב נישט פאראויסגעזעהענע סבות האט דער צענטראל־קאמיטעט געמוזט איבערטראגען דעם טערמין פון ערשטען אלפוילישען צוזאמענכל ה פון „מכבי" אויפ'ן יאהר 1937. דאס יאהר איז בעשלאסען געווארען אויסצונוצען צו די נויטיגע צוגרייטונגען.

צו דעם צוועק וועלען ארגאניזירט ווערען קרייז־צוזאמענפליהען, וועלכע וועלען געבען די מעגליכקייט געהעריג צוגרייטען און צוגעוואוינען די קלובען צו מאסען־פערמעסטונגען אויפ'ן אלפוילישען צוזאמענפליה.

די קרייז־עקזעקוטיוועס וועט דורך דעם געגעבען ווערען די מעגליכקייט אדורכצופיהרען א מ פרעזען פון אלגעמיינעם כאראקטער, וואס איז געוויס נויטיג, סיי בעמענדיג אין בעטראכט די פראפאגאנדע פון אונזער בעוועגונג און סיי די אינערע ספארט־טעטיגקייט פון אונזערע קלובען.

אין די ראהמען פון צוזאמענפליה וועלען דורכגעפיהרט ווערען קרייז־מייסטערשאפטען.

דער צענטראל־קאמיטעט וועט זיך בעמיהען מיט אלע כחות, אז די אקציע זאל געקרוינט ווערן מיט א פולע ערפאלג

איצט ווערען שוין צוגעגרייט די צוזאמענפליהען פון דעם ביאליסטאקער און בילצער קרייז.

אינסטרוקציע - בראשורען.

דער ספארט־רעפעראט אין דער צענטראלע האט בעארבייט אינסטרוקציע־בראשורען, וועגען באקסער־מעטש צווישען דער רעפרעזענטאציע פון ווערען צוזאמען מיט די „המכבי" אין אנפאנג אפריל.

אין די בראשורען געפינען זיך אינסטרוקציעס וועגען דער ארגאניזירונג פון א באקס־סעקציע און וועגען דעם ראציאנעלען טרעניגג.

טורן-פעסט פון לאדזשער „מארגענשטערן"

דעם 13 אפריל (זיבעטער טאג פסח) 11 פריה קומט פאר אין טעאטער „רעזמאיטאשטשי" דער טורן־פעסט פון לאדזער „מארגענשטערן".

די „מארגענשטערן" טורן־פעסטען האבען אלעמאל א פערדינטען דערפאלג, זיי דעמאנסטרירען א הויכען גימנאסטישען ניוואו פון די איבענדיגע און דערביי א מאסען־אנטייל פון הונדערטער ספארטלער. פאראיהרען בעת'ן טורן־פעסט אין „רעזמאיטאשטשי" איז דער זאל געווען צו קליין כדי ארייננצונעהמען די טויזענטער פריינד פון „מארגענשטערן", וועלכע זענען געקומען צו זיין ספארט־יום־טוב.

די אינסטרוקטארען־קאמיסיע ביים לאדזער „מארגענשטערן" האט צוגעגרייט א פראגראם, וועלכער וועט זיין א רעוואלוציע פאר אלע „מארגענשטערן"־סימפאטיקער. העכער 400 ספארטלער וועלען זיך בעווייזען אין א רייהע נייע, נאך נישט געזעהענע איבונגען.

א גרופע פון 50 קינדער, יונגלעך און מיידלעך וועלען אויספיהרען א ספעציעל צוגעגרייטען נומער, וועלכער בעשטעהט פון שפיל, געזאנג און טאנץ, אונזערע קלענסטע וועלען זיכער ארויסרופען ענטציקונג ביים עולם.

אויך די דערוואקסענע, ספעציעל די מוסטער־גרופען גרייטען זיך צו דעמאנסטרירען זייערע הויכע קלאס. די גימנאסטישע פארפיהרונגען פון די ביידע גרופען (מענער און פרויען) וועלען שטיין אויף דער העכסטער מדרגה פון דער גימנאסטישער קונסט.

בריף אין דער רעדאקציע

חשוב'ער ה' רעדאקטאר!

ערלויבט אונז אפצודרוקען אין אייער חשוב'ער צייטונג פאלגענדע פעסטשטעלונג, פאר וועלכע מיר דאנקען אייך פאראויס.

אין דער ספארט־אפטיילונג פון „נייעם פאלקסבלאט" פון 23־טען ד. ח. איז געווען אפגעדרוקט א בריף פון „בר־כוכבא" אין שייכות מיט'ן פערגאנגענעם באקס־מעטש צווישען „בר־כוכבא" און „טייפון". נישט וועלענדיג זיך אריינלאזען אין קיין פאלעמיק אין דער פרעסע, ווילען מיר בלויז אויפקלערען:

1) עס האבען נישט גענומען די „בר־כוכבא־נער" לינדענמאן און אייזיקאוויטש נישט צוליב אונזער שולד, ווייל מיר האבען געהאט בעשטימט פאר זיי געגנער ליבאוויטש און גענילאוו, צו וועלכע זיי האבען זיך נישט געשטעלט.

2) דער רעזולטאט פון די קאמפען איז געווען טראץ דער גאר שטארקער סימפאטיע פון ריכטער צו „בר־כוכבא", אזוי ווי עס האט איבערגעגעבען די גאנצע לאדזער פרעסע — 6:6.

3) הגם מיר וואלטען גראד אין דעם פאל, לויט די פארשריפטען פון פוילישען באקס־פערבאנד געקאנט האבען די גרעסטע פרעטענזיעס צו וואלקאווער, האלטען מיר אבער, אז עס איז אונטערן כבוד פון אונ'ערנסטער געזעלשאפט, אין א פריינדשאפטס־פערמעסטונג, אליין זיך צו מאכען וואלקאווער, פון נישט פארגעקומענע פערמעסטונגען, מעג מען ווי נישט שטארק זיין צופרידען מיט די רעזולטאטען פון מעטש.

מיט דרך־ארץ

לייטונג פון דער באקס־סעקציע

פון „טייפון" אין לאדז

ג. גארפינקעל

א. ברוינער

אויפן דערנער-וועג

שפאנענדער סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן

(65

כדי זיך צו ראטעוען האט ער תמיד געמוזט ברעטען איבער טויטע קערפערס, כדי צו ראטעווען דאס אייגענע לעבען האט ער געמוזט צוטרעטען דאס לעבען פון אנדערע, אזוי האט געמוזט האנדלען דער מענש, וואס האט גלייכצייטיג געארבייט אויף צוויי בעזונדערע, געגענגעזעצטע פראנטען.

פון איין זייט האט ער מיט'ן גאנצען ברען אנגעפיהרט מיט דער טעטיגקייט פון'ם עסטרייכישען שפיאנאזש־אמט, און פון דער צווייטער זייט — האט ער פינקטליך געמוזט אויספיהרען אלע בעפעהלען פון זיין נייעם „באלעבאס", דעם שעף פון רוסישען שפיאנאזש־אמט, פאלקאוויק יאבלאנאווסקי.

יאבלאנאווסקי האט איינגעארדענט מיט רעדלען א זעהר קאנספיראטיווע קארעספאנדענץ, זיי האבען זיך פערשטענדיגט דורך... אנאנסען אין די צייטונגען.

געמען וואלט למשל איינגעפאלען, אז אזא אונשולדיגער אנאנס אין דער „נייער פרייער פרעסע" שטעלט מיט זיך פאר רעדל'ס א ידיעה פאר יאבלאנאווסקי'ן? אט איז דער אינהאלט פון דעם דאזיגען אנאנס:

„א לעהרער פון פראנצויזיש און ענגליש גיט לעקציעס, 4 קראן א שעה, קאנווערסאציעס — זעהר ביליג, קלינגען טעלעפאן 38־34".

די דאזיגע פשוט'ע ווערטער זענען געווען פון פריהער אפגערעדטע צייכענס. ווען יאבלאנאווסקי האט בעקומען דעם נומער פון דער „נייער פרייער פרעסע", האט ער לויטען נומער „38־34" געוואוסט, אז דאס איז רעדל'ס אפגערעדטער אנאנס און ער האט שוין געוואוסט זיין אינהאלט.

אויפ'ן נומער פון דעם טעלעפאן האט געוואוינט א רוסישער שפיאן, וואס האט א געוויסע צייט געמוזט שפילען די ראל פון א לעהרער, אזוי ארום איז צווישען רעדל'ען און יאבלאנאווסקי'ן אנגעגאנגען א לענגערע צייט א קארעספאנדענץ דורך פערשידענע אנאנסען אין פערשידענע צײטונגען.

אבער אזוי ווי דאס צופיל דרוקען אזעלכע אנאנסען האט געקאנט ארויסרופען א געוויסען חשד, איז אויך איינגעשטעלט געווארען א קארעספאנדענץ אויף פאסט־רעסטאנט, פערשטעהט זיך, אז אין די בריף האט מען געשריבען וועגען גאנץ אונשולדיגע זאכען, אבער ביידע צדדים האבען שוין געוואוסט פערשטאנען וואס די דאזיגע אונשולדיגע זאכען בעדייטען.

נעהמט, למשל, אזא אונשולדיג בריוועל, וואס קומט אן אויפ'ן ווינער פאסט־אמט אלס פאסט־רעסטאנט און אונטער'ן צייכען: „פאר שערברון 85". אט איז דער אינהאלט פון אזא בריוועל:

„טייערע מיינער! איך האב שוין אזוי לאנג נישט דערהאלטען קיין בריף פון דיר, וואס מאכסטו? ווי פיהלסטו זיך? צי לערנסטו זיך נאך אלץ אזוי, אהן אפרוה, טאג און נאכט? ווען קומען שוין פאר די עקזאמענס? ווי האלסטו מיט פיזיק? און ווי זעהט אויס מיט כעמיע? פיהלסטו זיך נאך אלץ אזוי שוואך אין מאטעמאטיק? ווען וועלען מיר זיך שוין זעהען אמאל? שרייב וועגען אלעס גענוי, איך בענק זעהר נאך דיר. איך וואלט שוין אזוי שטארק געוואלט, אז דו זאלסט אויסהאלטען דעם עקזאמען! ווי מיינסטו, וועסטו איהם אויסהאלטען?

„א גרוס פון מאמא און פאפא. איך קוש דיך און האלז דיך.

דיין דיך ליבענדע עמא"

דוכט זיך, וואס קאן נאך זיין מעהר אונשולדיג ווי דאס דאזיגע בריוועל, וואס קומט אן קיין וויען אויף פאסט — רעסטאנט? ווען איהר לייענט דאס דאזיגע בריוועל, ווערט איהר דעם איינדרוק, אז דאס שרייבט א געליבטע צו איהר געליבטען, אדער א כלה צו א חתן, וואס איז אוועקגעפאהרען שטודירען אינ'ם ווינער אוניווערזיטעט.

אבער ווען רעדל בעקומט דאס דאזיגע בריוועל אין דער האנט אריין, לייענט ער עס גאר אנדערש, „ווען קומען שוין פאר די עקזאמענס" בעדייט „ווען וועט איהר שוין ארויסשיקען די פאטאגראפישע פלענער פון די און די פעסטונגען". „פיהלסטו זיך נאך אלץ אזוי שוואך אין מאטעמאטיק?" איז דער טייטש: „קאנסטו נאך אלץ נישט אפקאפירען דעם אדער יענעם וויכטיגען און געהיימען דאקומענט?" א. אז. וו., א. אז. וו. יעדער זאץ האט אן'אנדער מיינונג.

און רעדל האט איבערגעגעבען אין די הענט פון זיין נייעם „באלעבאס" אלץ, וואס יענער האט נאר פערלאנגט. ער האט פאטאגראפירט פלענער פון פעסטונגען, פון גרענץ־פארטען, פון האפענס פון מיליטערישע געביידעס, א. ד. גל. ער האט אפגעקאפירט דאקומענטען, פלענער, פערשידענע וויכטיגע מיליטערישע צירקולארען, בריף א. ד. גל. און דאס אלץ איבערגעשיקט צו די רוסישע שפיאנען פון דעם רוסישען גענעראל־שטאב, געגען וועלכע ער, רעדל, איז דורך זיין רעגירונג בעשטימט געווארען צו קעמפען.

דער רוסישער גענעראל־שטאב האט רעדלען גוט בעצאהלט. רעדל איז דאך געווען דער גרעסטער העכט צווישען די שפיאנען, וועלכע זענען געווען טעטיג אין עסטרייך. קיין איין שפיאן, וואס האט געארבייט פאר רוסלאנד, האט נישט פערנומען אין עסטרייך אזא הויכען און וויכטיגען אמט ווי רעדל. די רוסען זיינען געלונגען צו פאקען אין זייערע הענט גראד דעם מענש, וואס האט געהאט אין זיינע הענט אלע פעדים פונ'ם עסטרייכישען שפיאנאזש. אזא מענש האט מען געמוזט גוט בעלוינען און די רוסען האבען טאקע רעדלען בעשאנקען ווי עס נעהער צו זיין.

מיר דארפען נישט פערגעסען, אז די צארישע רעגירונג פלעגט אויסגעבען אויף שפיאנען די סומע פון 5 מיליאן רובעל יעהרליך. מיט אזא ריזיגער סומע האט יאבלאנאווסקי געקאנט א סך אויפטון. און ער האט דעריבער געהאט די מעגליכקייט צו געווינען רעדלען פאר זיך און איהם צאהלען 40 טויזענט רובעל יעהרליך.

און מיט'ן מאמענט, ווען רעדל האט זיך געשטעלט אין דינסט פון דעם, ווענמען ער האט געהאט די אויפגאבע און'ברחמנות'דיג צו בעקעמפען; מיט'ן מאמענט, ווען רעדל איז געווארען יאבלאנאווסקי'ס א „מענש", האבען די עסטרייכישע שפיאנען אין רוסלאנד, ווי מיר ווייסען שוין פון פריהער, אנגעהויבען לײדען איין מפלה נאך דער אנדערער.

א סך שפיאנען, וועלכע האבען אין רוסלאנד געארבייט פאר עסטרייך, ווי לאפשין, שאפאוואלאוו, לאאיקאוו א. א., זענען ענטדעקט געווארען. רעדל האט זיי אליין געשיקט אויף ארבייט, אליין זיי געגעבען אנווייזונגען און אליין זיי ארויסגעגעבען פאר יאבלאנאווסקי'ן.

(פארטזעצונג קומט)

דאן-דאמינגא

ר מל אר

ראמאן

50

נאכדרוק אין א טאג - צייטונג, אפילו טיילווייז — פערבאטען.

שפעט אויפן טאג שוין האט זי איינגעקויפט פערשידענע עסענוואַרג, און זיך געוואלט לאזען אין דער ראנטשע, נאָר דרוכגייענדיג פאר דער „קאַזאַ" האט זיך דערהערט א פלינק האקען אין פלייש קלאָץ. דער קלאפ האט עפעס אפגעפויקט אין איהר ליידיגער ברוסט. זי האט דערקענט עפעס היימישעס, אייגענס, זי איז צוגעגאנגען און געזעהען ווי דאָניעס האק הויבט זיך און לאזט זיך שווער אראפ אויף א צעפערטעלטען שעפס, האט זיך איהר געדאכט, אז די שווערע האק לאזט זיך נאָר אראפ איבער איהרע אייגענע זייטען און זי הערט ווי עס טריזשען איהרע אייגענע ביינער.

זי איז אריין אין געשעפט און די מאדאם פּאסרטאָרא האט איהר ווי אלע קונים, בעגעגענט מיט א שמייכעלע, וואס האט זיך אויסגעצויגען ווי גומע און האט זיך אזוי שנעל נאכגעלאזט ווי שנעל זי האט זיך איבערגעצייגט אז עס „לוינט נישט צו שמייכלען.

— וואס פערלאנגט איהר סינאָריטא?

דאס מיידעל האט געקוקט צו דאָניען מיט צעמישטע אויגען און ארויסגעשטאמעלט:

— ענטשולדיגט, סינאָרא, איך האב דאַ פערגעסען א שאַל,

ראזינאַ האט זיך אנגעצונדען און שוין געוואָלט ארויפגיסען אויף איהר קאפ א בינטעל קללות,, נאָר זי האט זיך תיכף דערמאָהנט אז עס וועט נישט טויגען צום געשעפט, האט זי טרוקען, קאלט און אומהיימליך געענטפערט:

— איגדרויסען הורך דער קיך, אויפן פאַרקען.

און וואַרפענדיג א פערביסענעם בליק צו דאָניעס זייט, האט זי איבערגעחזר'ט:

— א חתוטה האָבען זיי מיר האָם אפגעשפילט, אז איך מיאוס זיך א שטיקעל ברויט אויפצועסען.

* * *

א גאנצען טאָג איז כואנא געשטאנען אויף די פיס און זיך געדרייט אין די זייטיגע געסלעך ארום קאסטאראס הויז מיט דער האפענונג טאמער וועט זי איהם טרעפען ארויסגיין.

זי האט געלויערט אויף זיין שאָטען, וואָס האט זיך אזוי מורא'דיג הויך אויפגעהויבען אין דער קלייט, ווען מען האט אנגעצונדען דעם טאזאַלין לאָמפּ דער שאָטען, ווי א ריזיגע אומפערשטענדליכע חיה, האט זיך צונויפגעגאָסען מיט זיין האנט, מיט איהם אינגאנצען.

די פאַרביגייענדער וואָס האָבען זי בעגעגענט שטיין אויף די „עסקינעס" האָבען אריינגעשמייכעלט אין איהרע טריבע אויגען אריין און איהר פאַרגעלייגט זייער געזעלשאפט.

עס האט איהר געאַרט וואָס די מענער זעגען אזוי, וואָס זיי רידען אזוי געוועהנליך צו איהר ווי צו זייערס גלייכען, זי האט פערגעסען איהר שייכות מיט „סאנטאַ אמאַראַ" און די „פענסיאָנען", דאָ לאָקערט איהר בליק אויף איהר געליבטען, אויף איהר אנטרינען גליק און עפעס א ניגון א וויטער האט זיך אפגעזוכט אין איהר האלז און אַנ'אומפערשטענדליך וואָרט האט זיך געשטעלט אויף איהרע ליפען, ווי א ווייסע טויב א פערפלאָנדזשעטע איבערן ים, שטעלט זיך אויף א שפּיץ פון א פעלז:

— אמאָר מיאָ, אמאָר מיא...

ענדלעך איז ער ארויס פון קלייט געגאנגען איז ער מיט שטאַרקע טריט, די אָרעמס זענען געווען ביי איהם בעלאָדענט מיט צוויי רויטע, געפלאָכטענע קוישען.

זי האט איהם אפגעשטעלט:

— דאָמינגאָ !

— וואָס ווילסטו, פאדלע ? האט ער געקריצט דאָס וואָרט אין יודיש.

זי האט זיך ווייטער געבעטען:

— אמאָר מיאָ, אמאָר מיאָ!

ער האט א שפּיי געטון און זיך געלאָזט גיין. זי איז איהם נאָכגעשטאנגען און פון בוידעם האט זי ארויסגעצויגען א האנט פול מיט פאפיר געלט און עס איהם געשטופּט צו די אויגען :

(פאָרטזעצונג קומט) .

Dr. med.

AL. FORSZANSKI

כירורג

נעמט איצט אָן: אין דער לעטשניצע „POMOC", ליטאַנאָווסקי 1 (רוג באַלוטער פּלאַץ) פון 11—1 טעל. 101-29.

פריוואט-וואוינונג פעטריקאווער 101: פון 5—7 אָוועָנד. טעל. 210-76.

פאר אָרעמסלײַט — הנחה.

טעאַטער, מוזיק און פּערזווילונג (קאָמוניקאַטען)

מאַרים שוואַרץ גאַסט - אויפטריטען אין „ראָזמאַיטאַשטשי" טעאַטער

היינט פּרעמיערע פון „טוביה דעם מילכיגעןי"

די פאָרשטעלונגען פון בעריהמטען קינסטלער מאַרים שוואַרץ מיט זיין ערשטקלאַסיגער טרופּע גהעט יעדען טאָג ביי אַנ'אויספערקויפטען טעאַטער און ביי אַנ'אונבעשרייבליכער בעגייסטערונג פון פּובליקום.

נישט קוקענדיג דערויף, וואָס „יאָשע קאַלב" מיט מאַרים שוואַרץ האט אזאַ ריזיגען ערפאָלג, האט דער גרויסער אַמעריקאַנער קינסטלער בעשלאָסען צו געבען עטליכע פאָרשטעלונגען פון אונשטערבליכען שלום עליכם אין וועלכע ער פיהרט אוים די קרוין-ראָלען.

שוין היינט מאָנטאָג ווערט געוויזען דאָס געניאַלע ווערק פון אונזער גרעסטען פאָלקס-דיכטער „טוביה דער מילכיגער", וואָס וועט מיט זיין דערפרישענדיגען הומאָר אריינברענגען אַביסעל טרייסט צווישען די לאָדזער יודען אין דער איצטיגער שווערער צייט.

מאַרים שוואַרץ קרעאירט דאָ אונפערגלייכליך די געשטאַלט פון דעם תמימות'דיגען טוביה, אין וועלכען עס קומט צום אויסדרוק די גאַנצע יודישע פאָלקסטימליכקייט פונם פשוט'ן יוד, אויף וועמענס קאָפּ עס פאַלט איין צרה נאָך דער אַנדערער.

מאָרגען דינסטאָג ווערט געגעבען דאָס צווייטע מייסטערווערק פון שלום עליכם „שווער צו זיין א יוד", אין וועלכען מאַרים שוואַרץ שטעלט זיך אָוועק אויף א גרויסער הויך פון קינסטלערישער דערגרייכונג.

מען קען רעכנען, אַז די דאָזיגע צוויי גראַנדיעזע שלום-עליכם פאָרשטעלונגען וועלען אראָפּ מיט'ן זעלבען ערפאָלג, וואָס די אויפפיהרונג פון „יאָשע קאַלב".

היינטיגער אויפטריט פון באַרענוויזער באַלעט.

היינט 8.30 אָוועָנד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע דער לאַנג-ערוואַרטעטער אויפטריט פון בעקאַנטען באַרענוויזער באַלעט, וועמענס אויפטריטען עס רופען ארוים אין דער גאַנצער וועלט געוואַלטיגען ענטוזיאַזם. מען דאַרף זיך דעריבער ריכטען, אַז דער היינטיגער אויפטריט וועט פאַרקומען ביי אַ פול געפאַקטען זאַל.

קלאַנג-קינאָ

CAPITOL

זאַוואַדזקאַ 16

היינט פּרעמיערע!!

Janette Mac Donald אין הערליכן פילם

„די קאַפּריזנע מאַריעטע"

אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבע. אָנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאָכמ. שבת און זונטאָג—12 אַ זייגער בייטאָג.

1000 אומזיסטע בילעטען אויף שוויץ-בעדער

וועלען פערטיילט ווערען אין דער אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאלקסבלאט", פּעטריקאָווער 21

ווילענדיג פאַרייבען דעם אָנדענק פון זייער אונפערגעסליכען פאָטער

הערש אפּפעלבאַום ז"ל האָבען די קינדער בעשלאָסען ווי ביים לעבען פון זייער פאָטער נאָכצוטון זיין איידעלען טאַט און צו שפּענדען

1000 אומזיסטע שוויץ-בעדער פאַר אונבעמיטעלטע יודען

אלעמען איז בעוואוסט, ווי שווער ס'קומט אָן דעם אָרימען יודען צוצוגרייטען דעם יום-טוב פסח, ווי שווער עס קומט אָן ביי היינטיגער צייט יעדע קלייניגקייט. איינע פון די הויפּטזאַכען פאַר פסח איז אויפצוראַמען די שטוב און אַליין זיך ברענגען אין אָרדנונג, וואָס ס'איז וויכטיג און געוואונשען, הן צוליב דער הייליגקייט פון יו"ט און הן צוליב היגיענישע טעמים.

די שוויץ-בעדער קענען גענומען ווערען דאָנערשטאָג, דעם 2-טען אַפּריל פון 7 פריה ביז 4 נאָכמיטאָג

אין צענטראַל-באָד זאַכאָדניאַ 38

צו דעם צוועק האָבען די קינדער איבערגעגעבען אין רשות פון „נייעם פאָלקסבלאט" 1000 בילעטען אויף שוויץ-בעדער. און די בילעטען ווערען פון דינסטאָג, דעם 31-טען מערץ און מיטוואָך, דעם 1-טען אַפּריל אין די שעה'ן פון 12 ביז 3 נאָכמיטאָג פערטיילט אין דער אַדמיניסטראַציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

בעמערקונג: די בעקומענע בילעטען גילטען נאָר דאָנערשטאָג, דעם 2-טען אַפּריל אין געגענפאַל פערלירען די בילעטען זייער גילטיגקייט.

אָראָפּנעהמענדיג זיך אַביישפּיל פון די אייגענטימער פון צענטראַל-באָד (זאַכאָדניאַ 38), וואָס האָבען געשפּענדעט 1000 אומזיסטע שוויץ-בעדער פאַר אָרימע יודען, האָט דער זייף-פאַבריקאַנט

ה' ה. קאַנטאָראָוויטש זאַכאָדניאַ 35 געשפּענדעט פון זיין זייט

1000 שטיקלעך זייף

פאַר די יודען, וואָס וועלען דורך אונז בעקומען די אומזיסטע שוויץ-בעדער אין צענטראַל-באָד.

די 1000 שטיקלעך זייף האָט ה' קאַנטאָראָוויטש איבערגעגעבען אין רשות פון די אייגענטימער פון צענטראַל-באָד און ביים אַריינגעהן אין שוויץ-באָד, וועט יעדער, וואָס וועט האָבען אַנ'אומזיסטען בילעט, אויך בעקומען אַ שטיקעל זייף אומזיסט.

PIERWSZE PRYWATNE

Pogotowie Lekarskie

(1-טע פּריוואַטע גיכע הילף)

טעל. 12-333 זשעלאַנאַ 6 (Legjonów 6)

טעטיג אהן איבעררייס בייטאָג און ביינאַכט.

גיכע ערצטליכע הילף אין אלע ספּעציאַליטעטען.

וועלענדיג אָקענענקומען די ברייטע מאַסען פון דער יודישער בעפעלקערונג אין דער איצטיגער שווערער קריטישער צייט, צו קענען זיך

אַפּשפּאַרן אויף יום-טוב פולשטענדיג אומזיסט

האָט דער אייגענטימער פון ערשטקלאַסיגען פריזיער-אַנשטאַלט וואָס עקזיסטירט פון יאָהר 1915 אויף פּילסודסקיעגאַ 72

ה' מאַריץ לובאַנסקי

איבערגעגעבען אין רשות פון דער אַדמיניסטראַציע „נייער פאַלקסבלאט" 120 טאַלאָנען, אויף צו פערטיילען צווישען די נויטבעדערפטיגע יודען פון אונזער שטאָט.

בעמ.: דאָס שערען קומט פאָר אין אַ בעזונדער צימער.

לעטשניצע

פאַר וועבעריש-קראַנקע מענער - שוואַכע און הויט-קראַנקהייטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוועָנד.

פרויען און קינדער נעמט אָן א פרוידאָקטאָר פון 1-11 און פון 5-7 אָוועָנד.

א בעראַטונג 3 זל.

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ

קאָמיסיאָנס-לאַגער

פון פערשידענע מאַרקען

מעבעל

נייע און געניצטע, ווי אויך היגיענישע טאַפּטשאַנעס, האָזעטקעס, מאַטראַצען אין דער פיינסטער אויספיהרונג, בעקומט איהר צו די ביליגסטע פרייזען נור ביי

א. ווייצמאַן,

שענקיעוויטשאַ 6, טעל. 191-00.

בעמ.: איך קויף אויך פערשידענע געניצטע מעבעל, דיוואַנעס, ניי-מאַשינען, שרייב-מאַשינען, פעלצען א.ז.וו.

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען קראַנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09.

נעהמט אָן פון 4—8 אָוועָנד.

Dr. med.

M. GLAZER

ספּעציאַליסט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען

ZACHODNIA 64, tel. 185-49

נעהמט אָן פון 12—2 מיטאָג און פון 7 ביז 8.30 אָוועָנד.

זונטאָג און חגאות פון 10—12 בייטאָג.

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין-קראַנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָוועָנט.

Dr. med.

L. TENENBAUM

אַקושער-גינעקאָלאָג

פּילסודסקיעגאַ 15,

טעל. 206-75.

נעמט אָן פון 8 ביז 10 פריה און פון 4-8 אָוו.

Dr. med.

G. GERSZTAJN

ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175-10

נעהמט אָן פון 11-2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו. אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּרייזען.

אַקאַדעמיש-געבילדעטער הער, מיט ספּעציאַליטעט אין יודאַאיסטיק, ענגליש, פראַנצויזיש, דייטש, העברעאיש, וויל אָננעמען אַ פּאָסטען אלס הויז-לעהרער אין אַ בעס. יוד. פאַמיליע. אָפּערטען אין אַדמיג. פון „נ. פאָלקסבלאט" אונטער „דאָקטאָר".

קליינע אַנאָנסען 1 זלאָטי

אַנאָנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

אויף סטאַלע אַרבייט איז נויטיג אַ גוטער קוואַליפיצירטער שוסטער-געזעל אַ ספּעציאַליסט אויף רעפּאַראַציעס, אויף גלובאַ 39, אָדלער.

ס'איז נויטיג פון זאָפאָרט אַ קוואַליפיצירטער געהילפס-קעלנער אין באַר „Lunch" בזשעזשינער 4.

פערשידענעס

צו פערמיטען 2 צימער מיט אַ קיך אויף נאַוואָמיעסקאַ 22. צו ערפאָהרען ביי ראש (נאָוואָמיעסקאַ 22)

צו אַ גוט-איינגעפיהרטען פענסיאָנאַט ווערט געזוכט אַ אינטעליגענטע שותפ'טע, וועלכע קען גוט קאָכען. אָפּערטען אין אַדמ. אונטער „פענסיאָנאַט".

2 pokoje sypialny, stołowy, nowe okazyjnie tanio do sprzedania w firmie M. Besser, Śródmiejska 54.

ספּעציעל פאַר סוחרים!

מאָדערן איינגעריכטעט, בעקוועם אַ נאַכטלעגער 1,25 זל. אַ צימער 1,50 זל. לאָדז, קילינסקעגאָ 41, אין הויף.

אַכטונג! ווער ס'וויל האָבען עלעגאַנטע היטען אויך Hückel נייעסטע פאַסאָנען, יודישע בעסערע היטלעך סיכענע און סאַמעטענע, אַלע שילער-קינדערהיטלעך נור אין דער בעוואוסטער פירמע „שערלאַנס", פּיעטריקאָווער 10. קומט און איבערצייגט אייך! שבת איז מיין געשעפט געשלאָסען.

געלעגענהייטליכער פערקויף פון מעבעל און קאָמפּלעטען און איינצעל צו זעהר ביליגע פרייזען. אויך ווערט געקויפט מעבעל, דיוואַנעס, פאַרצעלאַן א. ד. גל. אַנדזשעיאַ 7 פראָנט אין קעלער

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 23.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman